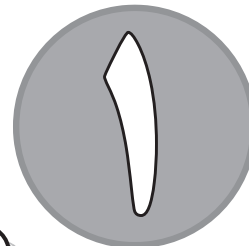

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۱۰/۲۱

آزمون ۲۱ دی ماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۷۰ سؤال در ۷۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۱۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰
۳	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۲۰	۵۱	۷۰	۱۵

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، هادی پولادی، محمدابراهیم توزنده‌جانی، علی حسینی‌نوه، میثم خشنودی، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مهدی فروتن، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرداد مشایخی، محمد مشهدبان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، یاسین ساعدی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمدمهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمد کریمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدش‌نیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی، علی مرشد	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	مهرداد مشایخی، سپیده فتح‌اللهی، سید آرش مرتضائی‌فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌کاهی، مهشید رستمی، ایمان کلاته‌عربی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

آمار و احتمال
الگوهای خطی
(مدل سازی و دنباله)
صفحه‌های ۱ تا ۶۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- با حروف کلمه «جهانگردی» و بدون تکرار حروف، تعداد کلمات ۸ حرفی مختوم به حرف «ی» که می‌توان

نوشت، چند برابر تعداد کلمات ۸ حرفی است که در آن‌ها حروف «ی» و «د» کنار هم باشند؟

- (۱) ۲ (۲) ۱ (۳) $\frac{1}{2}$ (۴) $\frac{1}{4}$

۲- **نهایی** یک کلاس ۳ ردیف و در هر ردیف ۳ صندلی دارد. به چند طریق ۴ دانش‌آموز را می‌توان روی این صندلی‌ها نشاناد؟

- (۱) ۳۰۲۴ (۲) ۱۵۱۲۰ (۳) ۱۶۸۰ (۴) ۱۵۱۲

۳- **نهایی** اگر $P(n, r) = ۶۰$ و $C(n, r) = ۱۰$ باشد، r کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۴- از بین ۴ کتاب تاریخ، ۵ کتاب ریاضی و ۳ کتاب جغرافیا به چند طریق می‌توان سه کتاب انتخاب کرد، به‌طوری‌که کتاب‌های انتخاب‌شده حداقل در دو

موضوع مختلف باشند؟

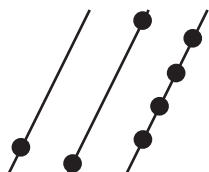
- (۱) ۶۰ (۲) ۲۰۵ (۳) ۱۲۰ (۴) ۲۲۰

۵- در چند جایگشت از حروف کلمه «ARDEBIL» حروف (A, E, I) کنار هم و حرف D دقیقاً بین دو حرف L و R قرار می‌گیرد؟

- (۱) ۳۶ (۲) ۴۰ (۳) ۷۲ (۴) ۱۰۸

۶- بر روی سه خط موازی مقابل تعدادی نقطه وجود دارد. تعداد مثلث‌های ممکن به‌طوری‌که رأس‌های آن روی این نقاط قرار گیرد، کدام است؟ (دقت کنید

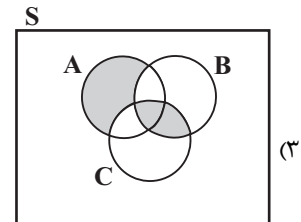
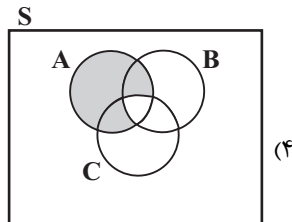
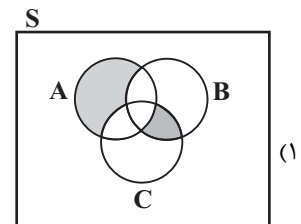
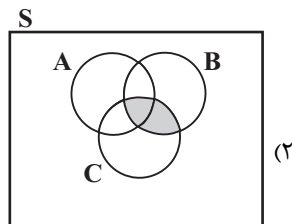
که هیچ سه نقطه‌ای از سه خط مجزا روی یک خط راست نیستند).

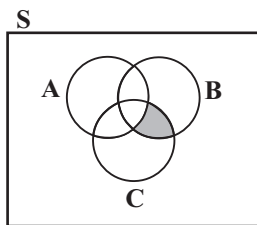
- (۱) ۲۴ (۲) ۲۷

- (۳) ۳۵ (۴) ۳۱

۷- برای سه پیشامد A ، B و C در فضای نمونه‌ای S کدام مورد پیشامد آن‌که B و C یا فقط A اتفاق بیفتد، را نشان می‌دهد؟

۸- ناحیه هاشورخورده کدام مجموعه را مشخص نمی‌کند؟

(۲) $(B - C) - A$

(۱) $C \cap (B - A)$

(۴) $(B \cap C) - A$

(۳) $(B \cap C) - (A \cap C)$

۹- دو تاس قرمز و آبی را همزمان پرتاب می‌کنیم. عدد تاس قرمز را a و عدد تاس آبی را b در نظر می‌گیریم. چقدر احتمال دارد معادله

$2ax^2 + 2bx + 3 = 0$ ریشه حقیقی داشته باشد؟

(۴) $\frac{13}{36}$

(۳) $\frac{5}{12}$

(۲) $\frac{7}{18}$

(۱) $\frac{1}{3}$

۱۰- **نهایی** اعداد ۱ تا ۹ را بر روی ۹ کارت یکسان نوشته‌ایم. اگر به تصادف دو کارت از بین آن‌ها بیرون آوریم، با کدام احتمال جمع این دو کارت زوج

است؟

(۲) $\frac{5}{36}$

(۱) $\frac{4}{9}$

(۴) $\frac{8}{9}$

(۳) $\frac{5}{12}$

محل انجام محاسبات

۱۱- در پرتاب همزمان ۲ سکه و ۱ تاس، احتمال اینکه ۲ سکه متفاوت و عدد روی تاس بزرگتر از ۴ باشد، چقدر است؟

$$(۱) \frac{1}{2} \quad (۲) \frac{1}{3}$$

$$(۳) \frac{1}{6} \quad (۴) \frac{1}{9}$$

۱۲- دو تاس را پرتاب می‌کنیم، احتمال اینکه مجموع دو تاس مضرب ۳ شود، اما هیچ‌یک از اعداد رو شده مضرب ۳ نباشند، چقدر است؟

$$(۱) \frac{5}{18} \quad (۲) \frac{1}{9}$$

$$(۳) \frac{2}{9} \quad (۴) \frac{1}{3}$$

۱۳- سه نفر همزمان وارد فروشگاه می‌شوند، احتمال اینکه از بین این سه نفر حداقل دو تای آن‌ها در فصل یکسانی متولد شده باشد، چقدر است؟

$$(۱) \frac{5}{8} \quad (۲) \frac{3}{8}$$

$$(۳) \frac{3}{4} \quad (۴) \frac{1}{2}$$

۱۴- در کیسه‌ای ۳ مهره قرمز، ۴ مهره آبی و ۲ مهره زرد داریم. به تصادف ۳ مهره خارج می‌کنیم؛ احتمال اینکه پیشامد ۲ مهره آبی و ۱ مهره قرمز باشد،

اتفاق نیفتد، چقدر است؟

$$(۱) \frac{11}{14} \quad (۲) \frac{3}{14}$$

$$(۳) \frac{5}{14} \quad (۴) \frac{9}{14}$$

۱۵- اگر $\frac{13}{7} = 3P(A') + \frac{3}{7}$ و $n(A) = 3$ باشد، $n(A')$ کدام است؟

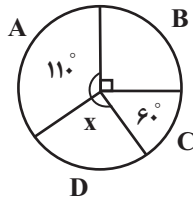
$$(۱) ۱۶ \quad (۲) ۱۷$$

$$(۳) ۱۸ \quad (۴) ۱۹$$

۱۶- نمودار دایره‌ای زیر برای ۱۸۰ داده آماری که بر ۴ گروه تقسیم شده‌اند، رسم شده است. اگر a داده در گروه D باشند، $(a - 20)$ داده تقریباً چند

درصد از کل داده‌هاست؟

(۲) $18/6$

(۱) $16/6$

(۴) $33/6$

(۳) $21/6$

۱۷- در دنباله بازگشتی $a_1 = \frac{1}{4}$ و $a_{n+1} = \frac{2}{2 + \frac{1}{a_n}}$ ، a_5 کدام است؟

(۴) 43

(۳) 32

(۲) 23

(۱) 12

۱۸- در دنباله $a_{n+1} - a_n = 7$ ، اگر $a_1 = -1$ باشد، آن‌گاه جمله چهارم کدام است؟

(۴) 18

(۳) 21

(۲) 19

(۱) 20

۱۹- در الگوی خطی $t_n = (4 + 2a)n^2 + an - b$ جمله سوم برابر ۱۰ می‌باشد. جمله ششم کدام است؟

(۴) -14

(۳) 14

(۲) 4

(۱) 28

۲۰- در المپیک ۲۰۲۱ توکیو ۱۱۳۰۰ ورزشکار شرکت کردند و ۵۴۰ ورزشکار تحت آزمایش دوپینگ قرار گرفتند که از آن‌ها جواب آزمایش ۱۸ ورزشکار

مثبت بود. در این بررسی آماری، اختلاف اندازه جامعه و اندازه نمونه کدام است؟

(۴) 11282

(۳) 522

(۲) 10760

(۱) 1760

فصل‌های یکم و دوم
صفحه‌های ۱۰ تا ۶۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- **نهایی** کدام گزینه درباره دوره بازگشت نادرست است؟

- (۱) شاعران دوره بازگشت در سطوح زبانی، ادبی و فکری سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.
- (۲) سبک بازگشت را می‌توان به خاطر تقلید از آثار پیشینیان حد واسط سبک هندی و بیداری دانست.
- (۳) تشکیل انجمن ادبی خاقان با هدف رهایی‌بخشیدن شعر فارسی از انحطاط، از عوامل تأثیرگذار در ایجاد نهضت بازگشت ادبی بود.
- (۴) شاعران این دوره به‌رغم اینکه نوآوری قابل توجهی در شعر به‌وجود نیاوردند، اما از جهت نجات زبان فارسی از حالت سستی اواخر سبک هندی اهمیت دارند.

۲۲- موارد کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات کاملاً درست هستند؟

- (الف) فتح‌علی‌خان صبای کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است. صبا در مثنوی، قطعه و غزل دست داشت.
- (ب) ایرج میرزا در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود و از شعرهای غربی ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.
- (ج) فرخی از شاعران شاخص دوره مشروطه است که تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع او را شکوفا ساخت.
- (د) میرزاده عشقی شاعر، روزنامه‌نگار، نمایشنامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطیت بود. مهم‌ترین اثر او نمایشنامه منثور «یده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» است.

(۱) ب، ج (۲) الف، ج (۳) ج، د (۴) د، ب

۲۳- در میان عبارات زیر چند مورد اشتباه می‌یابید؟

- (الف) ایرج میرزا جزو شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار نمی‌گیرد.
- (ب) فرخی سیستانی از شاعران آزادی‌خواه دوره بیداری بود و سرانجام جانش را در راه آزادی فدا کرد.
- (ج) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های اجتماعی بود.
- (د) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوره مشروطه حضور راوی اول شخص در بعضی صحنه‌هاست.
- (ه) در دوره بازگشت و بیداری شاعرانی که به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند به آرایه‌های بیانی و بدیعی کمتر پایبند بودند.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۴- **نهایی** به‌ترتیب موارد کدام گزینه برای پرکردن جاهای خالی مناسب است؟

- (الف) ... در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. او در رواج نثر ساده و عامیانه نقش مؤثری داشت.
- (ب) شعر ... از زندگی سیاسی او جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، ترجیع‌بندها و مسمط‌هایی است.
- (ج) از آثار ترجمه‌شده دوره بیداری می‌توان از اثر جیمز موریه نام برد که ... آن را ترجمه کرده است.
- (د) عرصه هنر ... تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.

(۱) محمدتقی بهار - قائم‌مقام فراهانی - نشاط اصفهانی - سید اشرف‌الدین گیلانی

(۲) دهخدا - ادیب‌الممالک فراهانی - میرزا حبیب اصفهانی - عارف قزوینی

(۳) دهخدا - ادیب‌الممالک فراهانی - فرخی یزدی - عارف قزوینی

(۴) محمدتقی بهار - قائم‌مقام فراهانی - میرزا حبیب اصفهانی - سید اشرف‌الدین گیلانی

۲۵- در میان عبارات‌های زیر کدام موارد از دیدگاه سبک‌شناسی دوره بازگشت یا بیداری «درست» است؟

- الف) عبارات وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌های دوره بیداری کاهشی آشکار یافت.
 ب) از ویژگی‌های زبانی شعر دوره بازگشت کم‌توجهی به کاربرد جملات و ترکیب‌های زبانی است.
 ج) شاعران عصر بیداری از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر گرایش دادند.
 د) بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان توجه به مردم بود.

۱) الف - د ۲) ب - د ۳) الف - ب ۴) الف - ج

۲۶- **نهایی** نویسنده و پدیدآورنده آثار در کدام گروه همگی درست است؟

- ۱) (چرند و پرند: علی‌اکبر دهخدا) - (منشآت: ادیب‌الممالک فراهانی) - (شمس‌الدین و قمر: میرزا حسن خان بدیع)
 ۲) (تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم‌الاسلام کرمانی) - (داستان باستان: میرزا حسن خان بدیع) - (سبک‌شناسی: محمدتقی بهار)
 ۳) (خداوندنامه: نشاط اصفهانی) - (تاریخ تطوّر نثر فارسی: محمدتقی بهار) - (ایده‌آل: میرزاده عشقی)
 ۴) (شمس و طغرا: میرزا آقا تبریزی) - (سه تابلوی مریم: میرزاده عشقی) - (تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران: ملک‌الشعرا)
 ۲۷- نمونه‌های تازه تخیل در عصر بیداری در شعر کدام شاعر دیده می‌شود و در این دوره چه عاملی، زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد؟

- ۱) میرزاده عشقی - گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نوین
 ۲) ادیب‌الممالک فراهانی - نوآوری در عرصه تخیل با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماعی
 ۳) ایرج میرزا - نوآوری در عرصه تخیل با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماعی
 ۴) عارف قزوینی - گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد و یا نوین

۲۸- با توجه به ویژگی زبانی شعر در عصر بیداری، کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) کشوری را که شه از دیدن او بیزار است پولش از کیسه ملت به چه عنوان گیرد
 ۲) خدا گواست که آزادم از زمانه ولیکن دلم بود به کمنند ارادت تو مقید
 ۳) از اخذ و بند و رشوه و کلاشی و طمع بر سینه کسی ننهاده است دست رد
 ۴) دهقان خمیر ما را از گندمی سرشته است کاندر بهشت رویید از سنبل محبت

۲۹- در کدام گزینه ویژگی نثر قائم‌مقام فراهانی موجود است؟

- ۱) اینها همه از سرائر مملکت است. اینها تمام حرف‌هایی است که همه‌جا نمی‌توان گفت. من ریشم را توی آسیاب سفید نکرده‌ام. تو آسوده باش، هیچ‌وقت از این حرف‌ها نخواهم نوشت.
 ۲) این قدر از این دروغ‌ها می‌گفت؛ مثل اینکه خانه‌خراب‌شده این دو ساعت که در میدان قاپوق و کاه‌فروش‌ها در دکان علّافی بارش را می‌فروخته، هرچه راپورتچی در شهر بوده‌اند پیش او آمده‌اند.
 ۳) سهل است بیا این بار بنا بر انصاف بگذار، قلب خود را صاف کن و با خدای خود راست باش و با پادشاه خود راست برو و بندگان خدا و رعیت‌های پادشاه را که سپرده تو باشند خوب راه ببر، درد عاجز خود را برس، حرف عارض خود را بپرس.
 ۴) من درست الان یادم هست که خدا بیامرز خاله فاطمی‌ام هروقت که ما بچه‌ها بعد از پدر خدایام‌رمز شیطانی می‌کردیم، می‌گفت الهی هیچ خانه‌ای بی‌بزرگ‌تر نباشد.

۳۰- کدام بیت فاقد «لف و نشر» و دارای «تشبیه و جناس» است؟

- ۱) اگر طعنه زند بر ماه و خور نبود عجب زان رو که باشد هر دو تصویر دو چشم مست جادویش
 ۲) ز روی و موت دانستم نـدـارـد گل از سنبل جدایی سنبل از گل
 ۳) جمله ذرات عالم از لطیف و از کثیف هم ز مهر روی او چون ماه تابان یافتم
 ۴) عکس رخ او به قهوه دیدم گفتم خورشید برون آمده است از ظلمات

۳۱- آرایه‌های مقابل کدام ابیات همگی درست هستند؟

- (الف) به پشت اشتران کن شهریارا بار مولانا
(ب) ناصر دین شه قوی، آنکه ز بیم تیغ او
(ج) در سینه ما خیال قُدت
(د) گاه مینا زینت آرد زو نگار بوستان
- (۱) الف - ج (۲) ب - ج (۳) د - الف (۴) ج - د

۳۲- آرایه‌های «لف و نشر، تلمیح، تضاد، جناس و متناقض‌نما»، به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- (الف) اشک و آه من به این عالم کلیم آورده‌اند
(ب) سورة زلف و رخت، نور و دخان آمد ز حق
(ج) ما بی‌خودیم و مدعیانند بی‌خبر
(د) با آنکه در میان تو دل بست عالمی
(ه) ما سپر انداختیم گر تو کمان می‌کشی
- (۱) الف - ب - ج - د - ه (۲) ب - ج - ه - د - الف (۳) ب - ج - الف - ه - د (۴) الف - ب - ه - د - ج

۳۳- با توجه به ابیات زیر، ترتیب آرایه‌ها در کدام گزینه درست است؟

- (الف) سیلی خور صد لطمه زورق شکنم کرد
(ب) دفتر دانش ما جمله بشوید به می
(ج) فانی باقی، دیده‌ای؟ بی‌چشم راوی، دیده‌ای؟
(د) صد منش بار بر سر و گردن
- (۱) تلمیح - تشبیه - تضمین - واژه‌آرایی
(۲) لف و نشر - تناقض - سجع - جناس تام
(۳) تشبیه - تناقض - موازنه - جناس تام
(۴) تلمیح - واج‌آرایی - سجع - مراعات نظیر

۳۴- آرایه‌های مشترک ابیات زیر در کدام گزینه آمده‌اند؟

- (الف) استخوانم سرمه شد از کوچه‌گردی‌های حرص
(ب) چون سبزه زمین‌گیر کند آب روان را
(ج) گر ندانم قدر تلخی‌های شورانگیز عشق
- (۱) تضاد، تشبیه، کنایه (۲) تناقض، استعاره، مراعات‌نظیر (۳) ایهام، اغراق، تضاد (۴) جناس، تشبیه، تلمیح

۳۵- در همه ابیات، آرایه «پارادوکس» یافت می‌شود به جز:

- (۱) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی
(۲) به یاد شمع رخت آهی از دلم سر زد
(۳) بسی پادشاهی کنم در گدایی
(۴) از نرگس بیمار بود تازگی حسن
- ازین باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی
که در دل شب تاریک روشنایی داد
چو باشم گدای گدایان زهرا
معموری آفاق ز دل‌های خراب است

۳۶- نوع «لف و نشر» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) در عقرب اگر خواهی جولان قمر بینی
(۲) دود اگر بالا نشیند، کسر شأن شعله نیست
(۳) اکنون نه مرا کشتی از آن ابرو و مؤگان
(۴) ز چشم و دل، بدن خاکی‌ام در آتش و آب است
- زلفین چلیپا را با چهره قرینش بین
جای چشم ابرو نگیرد، گرچه او بالاتر است
دیری است که من کشته‌ایم تیر و کمانم
به چشم بین و به دل رحم کن که کار خراب است

۳۷- کدام بیت دارای «لف و نشر، کنایه و مجاز» است؟

- (۱) ندارم حاجت فصل بهاران با گل و گلشن
(۲) نه من اندر طلبت بر در دیر و حریم
(۳) بعد چشم تو مصور چو به ابرو پرداخت
(۴) به گرد عارضش چون سبز شد خط من به دل گفتم
- به باغ حسن اگر بینم نگار گل‌لذارم را
هر که جویای جمال تو بود در به در است
شد چنان مست که بر روی تو شمشیر کشید
سیه بین روزگرم را خزان بنگر بهارم را

۳۸- ترتیب آرایه‌های «تلمیح، پارادوکس، کنایه و لف و نشر» در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- الف) گندم خال تو در خلدره آدم زد
ب) حال دلسوخته عشق کسی می‌داند
ج) تا هلال ابروی جانان ز چشم دور شد
د) کمان ابروی ناز تو را به آن سختی
- زلف شیطان صفت راهزن حوا شد
که به دل زخم تو را در عوض مرهم زد
اندر این ره سیل‌ها باشد که صد پل بشکند
کشید گرچه به آسان ولی دو ماه کشید

(۱) الف، د، ب، ج (۲) ج، د، الف، ب (۳) الف، ب، د، ج (۴) د، ب، الف، ج

۳۹- در کدام مصرع سه هجای متوالی دارای اختیار «تغییر کمیت مصوت» است؟

- (۱) ز من ببردی و رفتی به بزم ناکسان خفتی
(۲) عصای کوری تو دائماً زیر بغل باشد
(۳) قاضی شهر عاشقان باید
(۴) بر لب آب حیات تشنگی‌ام کشت

۴۰- کدام بیت فاقد اختیار زبانی است؟

- (۱) چه بد کردم که از من سرگران گشتی تو ای دلبر
(۲) چشم فتان تو را دوش بدیدم در خواب
(۳) همیشه با رفیقان بر چمن مدهوش بنشینی
(۴) کجا باشد خبر از آه من آن بی‌مروت را
- زدی بر جان من آتش از این دم تا دم محشر
ای بسا فتنه که برخاست ز بیداری ما
الهی در حریم دل تو همچون موش بنشینی
الهی روز و شب در خانه‌اش ماتم به پا گردد

۴۱- اختیار شاعری در همه ابیات درست ذکر شده است؛ به جز:

- (۱) در خون من مشو که نیاری به دست باز
گر جویی از زمانه به خون جگر مرا (کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)
- (۲) چون چشمت از جفا مژه بر هم نمی زند
چشم به خون دل مژه تا کی کند خضاب (حذف همزه)
- (۳) آن مه که مه چاردهاش چون مه رو نیست
در شهر به نیکویی او هیچ نکو نیست (کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)
- (۴) تا چند کنی عرض عروض ای ز جهالت
ناکرده جوی حاصل و مغرور به تحصیل (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)

۴۲- در همه ابیات به استثنای بیت ... اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت کوتاه» وجود دارد:

- (۱) جمعی که در بهشت فراغ آرمیده اند
طی کرده اند جاده دشت امید و بس
- (۲) در تنگنای گردون باید فسرده و خون شد
این خانه آنچه دارد بیرون در ندارد
- (۳) در عالم من و ما افسرده گیر و فطرت
تا دود پرفشان است آتش شرر ندارد
- (۴) نموداری تو در خود باز مانده
عجائب در کمان راز مانده

۴۳- در کدام گزینه، تعداد حذف همزه با تعداد ارکان عروضی یک مصراع آن برابر است؟

- (۱) ای بلبل اگر نالی من با تو هم آوازم
تو مهر گلی داری من عشق گل اندامی
- (۲) بازای و بر چشم نشین ای دلستان نازنین
کاشوب و فریاد از زمین بر آسمانم می رود
- (۳) پیشم آمد بامداد آن دلبر از راه شکوخ
با دو رخ از شرم لعل و با دو چشم از سحر شوخ
- (۴) عکس رویت چون فتد در آب، آب از خود رود
گر فشانی زلف مشکین، مشک ناب از خود رود

۴۴- در چند بیت «حذف همزه» و «تغییر کمیت مصوت»، هر دو، وجود دارد؟

- (الف) تو را چون خود ببینم اشک حسرت در بصر داری
گذاری سر به زانوی الم از راه ناچاری
- (ب) رفع مخموری از آن چشم سیه دارد چشم
چشم دارم که خرابی کند آباد مرا
- (ج) دلم به زلف تو بر ابروی تو سجده کند
بلی کنند دل شب نماز نافله را
- (د) صبر و قرارم به یک نظر دگر امشب
از تن و جانم ربود شوخ شکرلب
- (ه) شد آن که باده پنهان کشیدمی همه عمر
بده به بانگ نی و نغمه رباب امشب

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴۵- در همه ابیات، وزن را می توان به دو صورت دسته بندی هجایی کرد و یکی را دارای اولویت دانست؛ به جز ...

- (۱) چه دشمن و چه دوست به جز او همه هیچ اند
گر اوست همه اوست و وگر دوست همه دوست
- (۲) هرگز دیدی حاضر و غایب یاری
در خانه خود نشسته هم خانه ما
- (۳) خیز ای غلام و باده در افکن به جام ما
کز وصل توسست گردش گردون غلام ما
- (۴) آهسته که پیکان غمت در دل خسته ست
چون زلف تو در گردن مظلوم نزاری

۴۶- مفهوم کدام گزینه با عبارت «تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بدا» متناسب نیست؟

- (۱) آب چون در روغن افتد ناله خیزد از چراغ
- (۲) آب را بین که چون همی نالد
- (۳) هر آن کش خرد رهنمایست و رهبر
- (۴) تا خردمند شوی از بی خرد پرهیز کن
- صحبت ناجنس را باشد ثمر آزارها
- هر دم از همنشین ناهموار
- به گیتی ره و رسم صحبت نورزد
- لیک چون مردم نه‌ای کی جویی از دیو احتراز؟

۴۷- مفهوم «فنا‌ی عرفانی و عاشقانه» در کدام بیت‌ها دیده می‌شود؟

- (الف) آتش آن نیست که از شعله او خندد شمع
- (ب) یا رب این آتش که بر جان من است
- (پ) آتش حب الوطن چو شعله فروزد
- (ت) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی
- (ث) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
- (۱) الف - ث
- (۲) الف - ت
- (۳) ت - ب
- (۴) ت - پ
- آتش آن است که در خرمن پروانه زدند
- سرد کن زان سان که کردی بر خلیل
- از دل مؤمن کند به مجمره اسپند
- که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما
- دست خود ز جان شستم از برای آزادی

۴۸- مفهوم «پایداری» در کدام بیت دیده می‌شود؟

- (۱) آبی‌تر از آنیم که بی‌رنگ بمیریم
- (۲) سراغ گور مجنون‌ی بگیریم
- (۳) بیا امروز ما مهمان میریم
- (۴) همان به کاین نصیحت یاد گیریم
- از شیشه نبودیم که با سنگ بمیریم
- کنار نعلش فرهادی بمیریم
- بیا تا پیش میر خود بمیریم
- که پیش از مرگ یک نوبت بمیریم

۴۹- مفهوم کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) یاری اندر کس نمی‌بینیم یاران را چه شد
- (۲) خون بار بهار از مژه در فرقت احباب
- (۳) صد هزاران گل شکفت و بانگ مرغی برخواست
- (۴) آن پریشانی شب‌های دراز و غم دل
- دوستی کی آخر آمد دوست‌داران را چه شد
- کز پیش تو چون ابر بهاران همه رفتند
- عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را چه شد
- همه در سایه گیسوی نگار آخر شد

۵۰- مفاهیم «دشواری فراق - امید وصال - توصیف زیبایی معشوق - طلب بذل و کرم» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شوند؟

- (الف) چو جان فدای لبش شد خیال می‌بستم
- (ب) فتاد اندر تن خاکی ز ابر بخششت قطره
- (ج) تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین
- (د) ای سرو بلند قامت دوست
- که قطره‌ای ز زلالش به کام ما افتد
- مدد فرما به فضل خویش تا این قطره یم گردد (یم: دریا)
- کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت
- وه وه که شمایل‌ت چه نیکوست

- (۱) ج - الف - د - ب (۲) د - ب - ج - الف (۳) ج - د - الف - ب (۴) د - الف - ب - ج

درس‌های اول تا پنجم
صفحه‌های ۲ تا ۵۳

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- **نهایی** قسمت اول کدام گزینه درست و قسمت دوم آن نادرست است؟

- (۱) دانش علمی را انسان در طول زندگی خود به دست می‌آورد - فردی که تنها و بیرون از جامعه زندگی می‌کند، به سختی می‌تواند بر ذخیره دانش علمی خود بیفزاید.
- (۲) آگاهی موجود در کنش‌های روزمره، در نگاه اول اهمیت چندانی ندارند - فیلم سینمایی دور افتاده مصداقی مناسب برای اهمیت (یا فقدان) دانش عمومی است.
- (۳) فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش علمی لازم را در اختیارمان قرار می‌دهد - آغاز یادگیری دانش عمومی، مصادف با ورود فرد به جهان اجتماعی است.
- (۴) ما درباره دانش عمومی کمتر می‌اندیشیم اما بیشتر از آن استفاده می‌کنیم - دانش علمی برای زندگی اجتماعی همچون هوا برای انسان است.

۵۲- چه تعداد از موارد زیر در مورد سه دیدگاه درخصوص تعامل دانش عمومی و دانش علمی نادرست است؟

- در دیدگاه دوم دانش عمومی از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.
 - در دیدگاه اول دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.
 - در دیدگاه دوم دانش عمومی پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی است.
 - دیدگاه سوم دانش‌های فراتجربی مانند عقلانی و وحیانی را شامل نمی‌شود.
- (۱) دو (۲) چهار (۳) یک (۴) سه

۵۳- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) جهان متجدد بر اساس هویت دنیوی خود فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند.
- (۲) جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.
- (۳) ذخیره دانشی بخش دیگری دارد که با تأمل و اندیشه در دانش عمومی به دست می‌آید و به آن دانش علمی می‌گویند.
- (۴) زبان یک کنش اجتماعی است و ما درباره آن هم «دانش عمومی» و هم «دانش علمی» داریم.

۵۴- موارد نادرست در بین عبارتهای زیر، کدام‌اند؟

- الف) ما درباره گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی، کمتر می‌اندیشیم و بیشتر از آن استفاده می‌کنیم و در تعامل با یکدیگر آن را به کار می‌بریم و این بخش برای زندگی اجتماعی مانند هوا برای انسان است.
- ب) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانشی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی و علمی را غنی‌تر می‌کند.
- ج) اگر در ذخیره دانشی جامعه‌ای، تعارض‌هایی پدید بیاید، ارتباط دو سویه دانش عمومی و علمی قطع می‌شود و دانش علمی به‌طور همه جانبه از دانش عمومی حمایت نمی‌کند و از رشد و رونق باز می‌ماند.
- د) در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای موضوع بر روش علوم تأکید کردند.
- هـ) کسانی که از دانش عمومی برخوردارند مشکلات زندگی اجتماعی را نمی‌شناسند و فقط کسانی که دانش علمی دارند برای حل این مشکلات اقدام می‌کنند.

- (۱) «د» - «الف» - «ه»
(۲) «ج» - «ه» - «ب»
(۳) «ب» - «د» - «ج»
(۴) «ب» - «ج» - «الف»

۵۵- با توجه به ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی، کدام گزینه ویژگی دانشی که ما می‌خواهیم نیست؟

- (۱) به زبان و منطق جهان‌شمول سخن بگوید.
- (۲) دغدغه کشف واقعیت داشته باشد.
- (۳) در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.
- (۴) ناظر به حل مسائل جامعه جهانی باشد.

۵۶- **نهایی** کدام گزینه صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به‌ترتیب نشان می‌دهد؟

- علوم انسانی به دلیل اینکه به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازد، علوم تفهیمی نامیده می‌شوند.
- علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را ندارد.
- فلسفه نه جزء علوم طبیعی؛ بلکه جزء علوم انسانی است.
- علوم اجتماعی کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند.

- (۱) ص - غ - ص - غ
(۲) غ - ص - غ - ص
(۳) ص - غ - غ - غ
(۴) غ - ص - غ - غ

۵۷- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- موضوع دانش فلسفه چیست؟

- اساس شکل‌گیری سه رویکرد اصلی در جامعه‌شناسی چیست؟

- از فواید علوم طبیعی می‌توان به ... اشاره کرد.

(۱) انسان و هستی - وجود نظریات گوناگون در جامعه‌شناسی - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی

(۲) اصل وجود - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی

(۳) اصل وجود - وجود نظریات گوناگون در جامعه‌شناسی - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

(۴) اصل وجود - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

۵۸- کدام گزینه در ارتباط با شاخه‌های علوم اجتماعی، درست است؟

(۱) کنش‌های اجتماعی، ابعاد و اجزای مختلفی دارند و با توجه به ابعاد و اجزای خود، دانش‌های مختلفی را به وجود می‌آورند.

(۲) جغرافیای انسانی، مدیریت، زبان‌شناسی و روان‌شناسی اجتماعی، پدیده‌های طبیعی و اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

(۳) برخی از اندیشمندان اجتماعی، جامعه‌شناسی را علم شناخت ساختار اجتماعی دانسته‌اند و جامعه‌شناسی خرد را شکل داده‌اند.

(۴) علوم اجتماعی، ابعاد مختلف بدن انسان را مطالعه می‌کند و به همین دلیل، تخصص‌های گوناگونی درباره آن ایجاد شده است.

۵۹- چند مورد از گزاره‌های زیر نادرست است؟

- هدف جامعه‌شناسی تبیینی این است که نشان دهد پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

- جامعه و نظام اجتماعی را می‌توان به موجود زنده تشبیه کرد و می‌توان گفت که جامعه شبیه یک موجود زنده است.

- جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را بر اساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار می‌داند.

- جامعه‌شناسی تبیینی جامعه را نیز صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کیفی می‌بیند.

(۱) ۲ (۲) ۴ (۳) ۱ (۴) ۳

۶۰- به ترتیب، کدام گزینه درباره ساختار اجتماعی درست و درباره نظام اجتماعی نادرست است؟

(۱) ساختار اجتماعی را در گروه‌های غیررسمی مانند خانواده بهتر می‌توان دید. - نظام اجتماعی توانایی ایجاد تغییر در خود را ندارد اما می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند.

(۲) ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است. - بخش‌های مختلف نظام اجتماعی بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

(۳) ساختار اجتماعی را در گروه‌های غیررسمی مانند خانواده بهتر می‌توان دید. - بخش‌های مختلف نظام اجتماعی بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

(۴) ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است. - نظام اجتماعی توانایی ایجاد تغییر در خود را ندارد اما می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند.

۶۱- **نهایی** کدام گزینه، جدول زیر را تکمیل می‌کند؟

(۱) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - نگاه از بیرون - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

(۲) حس و تجربه - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند - پیش‌بینی و کنترل طبیعت

(۳) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - همانندی پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی - نگاه از بیرون

(۴) شناخت نظم اجتماعی - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - همانندی پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی

جامعه‌شناسی تبیینی		
روش	هدف	موضوع
ج	الف	ب

۶۲- کدام گزینه به ترتیب با جدول مقابل مرتبط است؟

- تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی را با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران بزرگ می‌توان مقایسه کرد.

- نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آنهاست.

- تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی،

د	الف	اخلاق گریزی	همراهی همدلانه
افراد بدون آن که بدانند نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است صرفاً آن را رعایت می‌کنند	اختراعات بزرگ، اندیشه‌های جدید	ج	ب

- فراتر رفتن از نظم موجود

(۱) د - ب - الف - ج

(۲) ج - د - ب - الف

(۳) ج - ب - د - الف

(۴) ب - الف - ج - د

۶۳- فرایند هموار شدن مسیر برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری در کدام گزینه به درستی نشان داده شده است؟

(۱) گرفتن شور زندگی از انسان‌ها توسط جامعه‌شناسی تبیینی ← ظهور نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← تأکید بر اراده و ارزش به عنوان مهمترین ویژگی‌های کنش اجتماعی ← مهم دانستن آگاهی و معنا ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر اراده و ارزش ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

(۲) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر درک معنای کنش اجتماعی ← حذف اراده و خلاقیت و ارزش و اخلاق و آگاهی ← جلوگیری از پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← اراده و ارزش را مهمترین ویژگی‌های کنش اجتماعی می‌دانستند ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر اراده و ارزش ← مسیر برای حذف جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری آماده شد.

(۳) گرفتن شور زندگی از انسان‌ها توسط جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری ← تأکید بر آگاهی و معنا به عنوان مهمترین ویژگی کنش اجتماعی ← توجه به اراده و ارزش به عنوان ویژگی‌های مهم کنش اجتماعی ← مطالعه زندگی اجتماعی با تأکید بر آگاهی و معنا ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← توجه به تفسیر کاربران از موقعیت خود

(۴) تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی ← حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی ← گرفتن شور زندگی از انسان‌ها ← جلوگیری از بروز این پیامدها ← کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی ← توجه به آگاهی و معناداری به عنوان مهمترین ویژگی کنش اجتماعی و اراده و ارزش ویژگی‌های مهم کنش اجتماعی ← عبور از جامعه‌شناسی تبیینی ← روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری

۶۴- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به ترتیب نشان می‌دهد؟

- حکومت ترکیه با هدف ایجاد نوعی مذهب که مورد تأیید حکومت باشد و اصول سکولار را تهدید نکند، مدارس امام خطیب را ایجاد کرد.

- رابطه میان «آرمان‌ها و ارزش‌ها» و «تغییر اجتماعی»، رابطه‌ای معکوس است.

- انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند، اما قادر به تغییر آن نیز نمی‌باشند.

- انسان‌ها، برخلاف پدیده‌های طبیعی، آگاهانه عمل می‌کنند و عملشان معنادار است.

(۴) غ - غ - ص - غ

(۳) غ - ص - ص - غ

(۲) ص - غ - غ - ص

(۱) ص - ص - غ - ص

۶۵- پاسخ هریک از پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- شیوه عمل سربازان جنگ‌های نامنظم چگونه است؟

- اصطلاح جنگ‌های نامنظم را اولین بار چه کسی به کار برد؟

- در جنگ‌های نامنظم ...

(۱) نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا می‌کنند. - شهید صیاد شیرازی - افراد بارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند.

(۲) متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی خود عمل می‌کنند. - شهید صیاد شیرازی - سربازان توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.

(۳) نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا می‌کنند. - شهید مصطفی چمران - سربازان توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.

(۴) متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی خود عمل می‌کنند. - شهید مصطفی چمران - افراد با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند.

۶۶- وجه افتراق بین پدیده‌های «اقامه حق»، «میهن‌دوستی» و «کشورگشایی» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(۱) تمایز در معنای متفاوتشان است که دقیقاً همین معانی متفاوت، هویت این پدیده‌ها را تعیین می‌کند و پدیده‌ها را گوناگون می‌سازد.

(۲) وجود تفاوت‌های فردی و ویژگی‌هایی همچون نیازهای طبیعی و غریزی در انسان‌ها موجب به وجود آمدن این تفاوت‌ها می‌شود.

(۳) به سبب نادیده انگاشتن اراده و آگاهی و خلاقیت انسان‌ها این پدیده‌ها به وجود می‌آیند.

(۴) وجه افتراق این پدیده‌ها میزان تاثیرگذاری یکسان همه اعضای جامعه بر پدیده‌هاست.

۶۷- به ترتیب متن زیر بیانگر کدام روش‌های کیفی در جامعه‌شناسی تفسیری است؟

«یک پژوهشگر به دنبال پرده برداشتن از معنایی است که در کنش‌های یک قوم خاص در آفریقای جنوبی نهفته است. همچنین محقق دیگری

می‌خواهد تمامی ابعاد نهاد «خانواده» را در ایالت فلوریدای آمریکا مطالعه کند.»

(۱) مشاهده مشارکتی - قوم‌نگاری

(۲) قوم‌نگاری - مطالعه موردی

(۳) مطالعه موردی - قوم‌نگاری

(۴) قوم‌نگاری - مشاهده مشارکتی

۶۸- کدام گزینه به ترتیب درباره فیلیپ زیمباردو و گافمن درست است؟

(۱) آزمایشی درخصوص ایجاد یک زندان ساختگی انجام داد - از طریق قوم‌نگاری به پژوهش در یک بیمارستان روانی پرداخت.

(۲) به هنگام کار پژوهشی بر روی کارگران کارخانه هوثرن به اثر هوثرن رسید - ماه‌ها به عنوان یک کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد.

(۳) معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان از طریق حواس مطالعه کرد - به گفته او گردشگران غربی وقتی برای نخستین بار از کشورهای اسلامی دیدن می‌کنند از صدای اذان شگفت‌زده می‌شوند.

(۴) آزمایش او در ایجاد یک زندان ساختگی مثال خوبی از کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی بود - ماه‌ها به عنوان یک کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و از طریق مشاهده مشارکتی به تحقیق پرداخت.

۶۹- به ترتیب علت هر یک از موارد زیر کدام است؟

- پیدایش معانی گوناگون

- هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی و انسانی

- برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد.

(۱) فعالیت و خلاقیت کنشگران - وجود نظریات متفاوت - کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند

(۲) پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها - دستیابی به پاسخ‌های ساده درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی - تبیین در حاشیه تفسیر

(۳) فعالیت و خلاقیت کنشگران - دستیابی به پاسخ‌های ساده و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی - کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می‌زنند

(۴) فعال بودن کنشگران در معانی ذهنی و فرهنگی - وجود نظریات متفاوت - تبیین در حاشیه تفسیر

۷۰- پرسش «چرا پیشرفت‌های چشمگیر غرب در حوزه صنعت و فضا به فراگیرتر و عمیق‌تر شدن فجایع انسانی و زیست‌محیطی منجر شده است؟» مربوط

به کدام پیامد نادیده گرفتن معنای کنش است؟

(۱) رکود اراده‌ها (۲) قفس آهنین (۳) سقوط ارزش‌ها (۴) افول معانی

صبح جمعه

۱۴۰۳/۱۰/۲۱

دفترچه شماره (۲)

آزمون ۲۱ دی ماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۶۰ سؤال در ۵۵ دقیقه

ساعت ۹:۱۵ تا ۱۰:۱۰ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه	۶	۵	۳	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	۲۰	۷۱	۹۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۸
۳	اجباری	جغرافیا (۳)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۷
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، هادی پولادی، محمدابراهیم توزنده‌جانی، علی حسینی‌نوه، میثم خشنودی، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مهدی فروتن، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرداد مشایخی، محمد مشهدبان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، یاسین ساعدی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمدمهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمد کریمی‌نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشنی، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی، علی مرشد	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	مهرداد مشایخی، سپیده فتح‌اللهی، سید آرش مرتضائی‌فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌کاهی، مهشید رستمی، ایمان کلاته‌عربی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

من الأشعار المنسوبة إلى الإمام
علي (ع)
الوجه النافع والوجه المضر
درس‌های ۱ و ۲
صفحه‌های ۱ تا ۳۶

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۹)

۷۱- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بَنِيَانٌ مَّرصُوصٌ﴾:

- (۱) بدون شک خداوند افرادی را که در راهش مبارزه می‌کنند دوست دارد، گویی ساختمانی استوارند!
 - (۲) قطعاً کسانی را که صف‌بسته در راه او می‌جنگند، پروردگارشان دوست دارد، انگار آن‌ها ساختمان استوار هستند!
 - (۳) همانا خداوند کسانی را که در راهش صف در صف کشته می‌شوند دوست دارد، انگار ایشان ساختمانی استوار هستند!
 - (۴) بی‌گمان خداوند کسانی را که صف در صف در راه او می‌جنگند، دوست می‌دارد، گویی که ایشان ساختمانی استوارند!
- ۷۲- «مِنَ النَّاسِ بَعْضُهُمْ يَزْعُمُونَ أَنَّ الْحَصُولَ عَلَى النَّجَاحِ لَا يُمْكِنُ وَحِيداً لَكِنَّ الْفَائِزَ الْحَقِيقِيَّ هُوَ الَّذِي يَقُومُ بِعَمَلِهِ وَحِيداً وَ لَا يَتَوَكَّلُ عَلَى الْآخِرِينَ وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّ رَبَّهُ يَكْفِيهِ!»:

- (۱) برخی مردم چنین می‌پندارند که رسیدن به موفقیت به تنهایی امکان ندارد درحالی که برنده واقعی همان کسی است که به تنهایی به کارش اقدام می‌کند و به دیگران تکیه نمی‌کند و او می‌داند که پروردگارش برای او بس است!
- (۲) بعضی از مردم گمان می‌کنند که رسیدن به موفقیت به تنهایی امکان ندارد اما برنده واقعی همان کسی است که تنها به کار خود بر می‌خیزد و به دیگران تکیه نمی‌کند در حالی که می‌داند همانا پروردگارش برایش کافی است!
- (۳) بعضی از مردم می‌پندارند که دستیابی به موفقیت به تنهایی ممکن نیست اما برنده واقعی همان کسی است که به تنهایی به کارش می‌پردازد و به دیگران تکیه نمی‌کند درحالی که می‌داند پروردگارش برای او بس است!
- (۴) برخی مردم گمان می‌کنند که نمی‌توان به تنهایی به موفقیت دست یافت اما برنده واقعی به تنهایی به کار خود اقدام می‌کند و به کسی تکیه نمی‌کند در حالی که می‌داند پروردگارش از او حمایت می‌کند!

۷۳- ﴿مِنَ الْأَعْمَالِ الْعَظِيمَةِ الَّتِي تَمَّتْ بِوَاسِطَةِ هَذِهِ الْمَادَّةِ تَفْجِيرُ الْأَرْضِ بِمَقْدَارِ مِنَ الدِّينَامِيْتِ بَلَّغَ أَرْبَعِينَ طَنًا!﴾:

- (۱) از کارهای بزرگی که به کمک این ماده انجام شد، منفجر کردن زمین با مقداری دینامیت بود که به چهل تن رسید!
- (۲) از کارهای عظیم که به کمک این ماده انجام شد، منفجر شدن زمین با مقداری دینامیت بود که وزن آن به چهل تن رسید!
- (۳) از کارهای بزرگی که به کمک این ماده تمام شد، منفجر شدن زمین به وسیله مقداری دینامیت بود که به بیش از چهل تن رسید!

- (۴) از بزرگترین کارهایی که به واسطه این ماده انجام شد، منفجر کردن زمین با مقداری دینامیت بود که وزن آن به چهل تن می‌رسد!

۷۴- « إِذَا شَعَرَ الْإِنْسَانُ بِخَيْبَةِ الْأَمَلِ بَعْدَ كُلِّ قَتْلٍ وَ عَادَ خُطْوَةً إِلَى الْوَرَاءِ، فَقَدْ النِّجَاحَ، لَا تَنْسَوُا أَنَّ الْفَشْلَ لَيْسَ نِهَایَةُ الطَّرِيقِ بَلْ فُرْصَةٌ لِلتَّعَلُّمِ وَ التَّغَلُّبِ عَلَى الصَّعَابِ! »:

- (۱) هرگاه انسان بعد از هر شکستی احساس ناامیدی کند و یک گام به عقب برگردد، موفقیت را از دست می‌دهد، فراموش نکنید که شکست پایان راه نیست بلکه فرصتی برای یادگیری و غلبه بر سختی‌هاست!
- (۲) چنانچه انسان بعد از هر شکستی احساس ناامیدی کرده و یک گام به عقب برگردد، موفقیت را از دست می‌دهد، به خاطر بسپارید که شکست آخرین راه نیست بلکه فرصتی برای آموختن و چیرگی بر سختی‌هاست!
- (۳) هرگاه انسان بعد از تمام شکست‌ها ناامید شود و به عقب برگردد، موفقیت از دست می‌رود، فراموش نکنید که شکست پایان مسیر نیست و فرصت یادگیری برای غلبه کردن بر مشکلات است!
- (۴) چنانچه آدمی بعد از وقوع هر شکستی احساس ناامیدی کند و به عقب قدم بردارد، موفقیت را از دست می‌دهد، از یاد نبرید که شکست انتهای مسیر نیست بلکه زمانی برای آموختن و چیره‌شدن بر سختی‌هاست!

۷۵- « كَثِيرٌ مِنْ إِخْتِرَاعَاتِ الْإِنْسَانِ الْحَدِيثَةِ لَيْسَتْ فِي مَجَالِ الْإِعْمَارِ وَ الْبِنَاءِ، لِأَنَّهُ لَمْ يَسْتَفِدْ مِنْ جَانِبِهَا النَّافِعِ! »:

- (۱) بسیاری از اختراعات انسان در زمینه آباد کردن و ساختن، جدید نیست زیرا او از جنبه مفید آن استفاده نمی‌کند!
- (۲) تعداد زیادی از اختراعات انسان در بخش آبادسازی و ساختمان به کار نرفته است، زیرا او از جنبه سودمند آن بهره نمی‌برد!
- (۳) بسیاری از اختراعات جدید انسان در زمینه آبادانی و ساختن نیست، زیرا او از قسمت مفید آن‌ها استفاده نکرده است!
- (۴) تعداد زیادی از اختراعات جدید انسان در زمره آبادانی و ساختمان نمی‌باشد، به خاطر این‌که از بخش مفید آن بهره‌برداری نشده است!

۷۶- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) قَدْ تُسَافِرُ مَعَ أَصْدِقَائِنَا إِلَى الْقَرْيَةِ لِقَضَاءِ عَطَلَاتِنَا حَتَّى نَقْدِرَ عَلَى مُوَاصَلَةِ أَعْمَالِنَا مُشْتَاقِينَ!؛ گاهی همراه دوستانمان برای گذراندن تعطیلاتمان به روستا سفر می‌کنیم تا بتوانیم با اشتیاق به کارهایمان ادامه دهیم!
- (۲) إِنَّمَا لَا يُضَيِّعُ أَوْقَاتَهُ مَنْ يَعْلَمُ أَنَّ فُرْصَ الْحَيَاةِ مَحْدُودَةٌ وَ يُمْكِنُ أَنْ لَا تَتَكَرَّرَ!؛ تنها کسی که بداند فرصت‌های زندگی محدود هستند و ممکن است تکرار نشوند، اوقات خود را تلف نمی‌کند!
- (۳) مَا أَعْقَلَ مَنْ يَنْظُرُ إِلَى عَوَاقِبِ الْأُمُورِ قَبْلَ الْقِيَامِ بِعَمَلٍ وَ يَسْتَفِيدُ مِنْ تَجَارِبِ النَّاجِحِينَ دَائِمًا!؛ عاقل‌ترین فرد کسی است که قبل از پرداختن به کاری به عواقب کارها می‌نگرد و همواره از تجارب انسان‌های موفق استفاده می‌کند!
- (۴) لَا يَتَوَقَّعُ النَّجَاحَ الْمَرْءُ الَّذِي لَا بَرْنَامَجَ لَهُ وَ يَفْكَرُ حَوْلَ صَعُوبَاتِ الطَّرِيقِ فَقَطْ!؛ انسانی که اصلاً برنامه‌ای ندارد و فقط به سختی‌های مسیر می‌اندیشد، نباید توقع موفقیت داشته باشد!

۷۷- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) خَافَ الْعَالَمُ أَنْ يَذْكُرَهُ النَّاسُ بَعْدَ مَوْتِهِ بِالسَّوَاءِ لَذَلِكَ سَعَى أَنْ يُصَحِّحَ خَطَاةَ: دانشمندی ترسید که مردم پس از مرگش، بدی او را به خاطر آورند از این رو تلاش کرد که خطایش را تصحیح کند!
- (۲) إِنْ تَهْنُ فِي عَمَلٍ يُسَبِّبُ تَقْدُمَكَ تُقْبِلُ عَلَيْكَ مَصَائِبُ تُضَعِّفُ عَزَمَكَ!: اگر در کاری که باعث پیشرفت تو می شود سستی کنی، بلاهایی به تو روی می آورند که اراده ات را ضعیف می کنند!
- (۳) لِيَهْنَمَ رُؤُسَاءُ الْبِلَادِ بِالْمُدُنِ الصَّغِيرَةِ وَ يُعْمِرُوهَا بِإِنْشَاءِ الْمَصَانِعِ!: حاکمان کشور باید به شهرهای کوچک اهتمام ورزند و آن ها را با ساختن کارخانه ها آباد کنند!
- (۴) أَفْضَلَ الشَّبَابِ مَنْ يُوَاصِلُ عَمَلَهُ دَوْبًا وَ لَا يَشْعُرُ بِالتَّعَبِ أَبَدًا!: شایسته ترین جوانان کسی است که کارش را با پشتکار ادامه دهد و هرگز احساس خستگی نکند!

۷۸- « امید است که خریدار در خریدن کالاها مردد نشود چون فروشنده برای فروش آن ها مصمم است! »: عَيْنِ الصَّحِيح:

- (۱) لَعَلَّ الْمُشْتَرِيَ مَا تَرَدَّدَ فِي شِرَاءِ الْبَضَائِعِ لِأَنَّ الْبَائِعَ عَازِمٌ عَلَى بَيْعِهَا!
- (۲) لَيْتَ الْمُشْتَرِيَ لَا يَتَرَدَّدُ لِيَشْتَرِيَ الْبَضَاعَةَ لِأَنَّ الْبَائِعَ عَازِمٌ عَلَى بَيْعِهَا!
- (۳) لَعَلَّ الْمُشْتَرِيَ لَا يَتَرَدَّدُ فِي شِرَاءِ الْبَضَائِعِ لِأَنَّ الْبَائِعَ عَازِمٌ عَلَى بَيْعِهَا!
- (۴) لَيْتَ الْمُشْتَرِيَ مَا تَرَدَّدَ فِي شِرَاءِ الْبَضَاعَةَ لِأَنَّ الْبَائِعَ عَازِمٌ عَلَى بَيْعِهَا!

۷۹- عَيْنِ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ (فِي الْمَعَادِلِ):

- (۱) يَبْقَى الْمُحْسِنُ حَيًّا وَ إِنْ نُقِلَ إِلَى مَنَازِلِ الْأَمْوَاتِ!: هر آن کس که بخشش کند با کسی / بمیرد تنش نام ماند بسی!
- (۲) لِكُلِّ أَمْرٍ فِي الْعَالَمِ وَجْهَانِ: وَجْهٌ نَافِعٌ وَ وَجْهٌ مُضَرٌّ!: دل چو آزاد شود، سود و زیان هر دو یکی است!
- (۳) ﴿ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴾: سرفرازان را به عالم جز تواضع چاره نیست!
- (۴) ﴿ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴾: پاداش من درین غم و رنج / بر ایزد پاک غیب دان است!

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۸۰ - ۸۴) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

حِينَ نَتَكَلَّمُ عَنْ "أَكَلَ النَّمْلِ" نَقْصِدُ فِي الْغَالِبِ الْحَيَوَانَاتِ الْعَجِيبَةَ الَّتِي تَعِيشُ فِي الْغَابَاتِ وَ بَيْنَ الْأَعْشَابِ وَ لَا تَأْكُلُ إِلَّا النَّمْلَ، وَ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ مَاهِرَةٌ فِي صَيْدِ النَّمْلِ لِأَنَّ اللَّهَ قَدْ خَلَقَ أَعْضَاءَهَا صَالِحَةً لِهَذِهِ الْوُضْعَةِ، فِي رَجْلَيْهَا الْأَمَامِيَّتَيْنِ مَخَالِبٌ * طَوِيلَةٌ قَوِيَّةٌ تَهْدِمُ بِهَا بَيْوتَ النَّمْلِ لِكَيْ تَصِلَ إِلَيْهِ، وَلَهَا لِسَانٌ طَوِيلٌ وَعَلَيْهِ لَعَابٌ لَزَجٌ، تُخْرِجُهُ مِنْ فَمِهَا فَيَلْتَصِقُ بِهِ عَدَدٌ كَبِيرٌ مِنَ النَّمْلِ، ثُمَّ تَسْحَبُهُ لِتَبْتَلِعَ مَا جَمَعَ، وَ تُكَرِّرُ هَذَا بِسُرْعَةٍ كَبِيرَةٍ، وَ أَكَلَ النَّمْلِ لَيْسَ لَهُ أَسْنَانٌ فَهُوَ لَا يَحْتَاجُ إِلَيْهَا لِأَنَّ طَعَامَهُ لَيِّنٌ وَ صَغِيرُ الْحَجْمِ.

أَكْبَرُ أَنْوَاعِ أَكْلِ النَّمْلِ هُوَ الَّذِي يَعِيشُ عَلَى الْأَرْضِ وَ يَزِيدُ طَوْلَهُ عَلَى مِتْرٍ، أَمَّا أَكَلَ نَمْلِ الْأَشْجَارِ فَيَكُونُ طَوْلُهُ أَقَلَّ مِنْ نِصْفِ مِتْرٍ، إِنَّهُ لَا يَنْزِلُ مِنَ الْأَشْجَارِ أَبَدًا وَ يَسْتَخْدِمُ ذَيْلَهُ الطَّوِيلَ فِي التَّعَلُّقِ بِالْأَغْصَانِ. (*مخالب: ج مخلب: چنگال)

۸۰- عَيْنِ الصَّحِيحِ عَنْ أَكْلِ النَّمْلِ وَ خَصَائِصِهِ:

- (۱) نشاهده فوق أشجار الغابة دائماً!
- (۲) يبتلع كل نمل يرى حوله في مرة واحدة!
- (۳) يتغذى هذا الحيوان على الأعشاب أيضاً!
- (۴) إن خلقه على نحو يمكنه من صيد النمل!

۸۱- عَيْنَ مَا لَيْسَ مِنْ لَوَازِمِ أَكْلِ الْفَرِيَسَةِ لِأَكْلِ النَّمْلِ:

- (۱) لسان طويل عجيب في فمه!
 (۲) سائل لزج يُوجَد على سطح لسانه!
 (۳) أسنان تُسَبِّبُ أَنْ لَا يَحْتَاجَ إِلَى شَيْءٍ آخَرَ!
 (۴) مخالب طويلة حادة جداً في رجليه الأماميتين!
 ۸۲- عَيْنَ الْخَطَأِ حَسَبَ النَّصِّ: أَكَلَ النَّمْلُ . . .

- (۱) يستطيع أَنْ يَتَعَلَّقَ بِالْغُصُونِ!
 (۲) للأشجار أكبر من أنواعه الأخرى!
 (۳) قادر على إبتلاع عدد كبير من النمل!
 (۴) يُمكن أَنْ يبلغ طوله أكثر من متر واحد!

■ عَيْنَ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۸۳ و ۸۴)

۸۳- « نَتَكَلَّمُ - مَاهِرَةٌ - يَلْتَصِقُ - طَعَامٌ »:

- (۱) نتكلم: فعل مضارع - صيغته للمتكلم مع الغير - معلوم أو مبني للمعلوم / فعل و فاعل، الجملة فعلية
 (۲) ماهرة: مفرد مؤنث - اسم فاعل، مأخوذ من فعل من باب «مفاعلة» - معرب / خبر، و مرفوع بالضمة
 (۳) يلتصق: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي من باب افتعال بحرفين زائدين / فعل و فاعله: عدد؛ الجملة فعلية
 (۴) طعام: اسم - مفرد مذکر - معرب / اسم «أَنْ» المُشَبَّهة بالفعل و منصوب بعلامة الفتحة؛ ضمير «ه»: مضاف اليه

۸۴- « تَبْتَلِعُ - أَكْبَرُ - يَسْتَعْمِدُ - الْأَغْصَانُ »:

- (۱) تبتلع: فعل مضارع - للمفرد المؤنث الغائب أو للغائبة - مزيد ثلاثي - معلوم / فعل و فاعل، مفعوله: «ما»
 (۲) أكبر: اسم تفضيل للمذكر (مؤنثه: كبرى) - معرب / مبتدأ و مرفوع، علامة رفعه هي الضمة، الجملة اسمية
 (۳) يستعبد: مضارع - للمفرد المذكر الغائب أو للغائب - مزيد ثلاثي من مصدر: استخدام، له ثلاثة حروف زائدة / فعل و فاعل؛ الجملة فعلية
 (۴) الأغصان: جمع تكسير؛ مفردة: عُصْنٌ، و هو مذكر - معرب / مجرور بحرف الجر، علامة جرّه هي الألف؛
 بالأغصان: جارّ و مجرور

■ عَيْنَ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۸۵ - ۹۰)

۸۵- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) وَلَكِنَّا لَا نُصَدِّقُ أَنْ تُعْطَى الْيَوْمَ جَوَائِزُ نَوْبِلٍ لِمَنْ هُوَ أَهْلٌ لَهَا!
 (۲) اللَّاعِبَانِ الْفَائِزَانِ رَجَعَا مِنَ الْمُسَابَقَةِ فَرِحِينَ وَ هُمَا يُسْتَقْبَلَانِ بَيْنَ النَّاسِ!
 (۳) أَحْسِنُوا فِي حَيَاتِكُمْ فَإِنَّ الْمُحْسِنَ يَبْقَى حَيًّا وَ إِنْ نُقِلَ إِلَى مَنَازِلِ الْأَمْوَاتِ!
 (۴) بَنَى نَوْبِلُ مُؤَسَّسَةً حَتَّى يَمُنَحَ ثَرَوَتَهُ لِشِرَاءِ الْجَوَائِزِ الذَّهَبِيَّةِ لِمَنْ يُفِيدُ الْبَشَرِيَّةَ!

۸۶- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي تَعْيِينِ نَوْعِ «لَا»:

- (۱) عَلَى النَّاسِ أَنْ لَا يُطْعَمُوا الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا يَأْكُلُونَ! (نافية - نافية)
- (۲) لَا تَرْفَعِي صَوْتَكَ فَوْقَ صَوْتِ وَالِدِكَ كَمَا لَا يَرْفَعُهُ أَخُوكَ أَبَدًا! (ناهية - نافية للجنس)
- (۳) لَا تَكْبُرْ لِأَخِي فَإِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْإِعْجَابَ بِنَفْسِهِ وَيَكْرَهُ الَّذِينَ يَكُونُونَ مُعْجَبِينَ بِأَنْفُسِهِمْ! (نافية - نافية)
- (۴) يَا زَمِيلَاتِي لَا تَزْعِمَنَّ أَنَّ الدَّوْلَةَ مَسْئُولَةٌ لِلْحِفَازِ عَلَى الْمُرَافِقِ الْعَامَّةِ فَقَطْ وَ لَا وَاجِبَ لَكُنَّ أَمَامَهَا! (نافية - نافية للجنس)

۸۷- حِينَما يَظُنُّ الْمَعْلَمُ أَنَّ التَّلْمِيزَ غَائِبٌ فِي الْامْتِحَانِ، يَقُولُ

- (۱) إِنَّ التَّلْمِيزَ غَائِبٌ فِي الْامْتِحَانِ!
- (۲) لَعَلَّ التَّلْمِيزَ غَائِبٌ فِي الْامْتِحَانِ!
- (۳) كَأَنَّ التَّلْمِيزَ غَائِبٌ فِي الْامْتِحَانِ!
- (۴) لَيْتَ التَّلْمِيزَ غَائِبٌ فِي الْامْتِحَانِ!

۸۸- عَيْنِ الْجُمْلَةِ مُؤَكَّدَةٌ كُلُّهَا:

- (۱) إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ وَ حَيَاءٍ وَ عِفَافٍ وَ أَدَبٍ فَلَا تَفْتَخَرْ بِنَسَبِنَا!
- (۲) لَا تَطْلُبُوا بِالْعِلْمِ بَدَلًا فَإِنَّ الْعِلْمَ كَنْزٌ يَعْرِفُ قَدْرَهُ قَلِيلٌ مِنَ النَّاسِ!
- (۳) يَا مُجَاهِدُونَ عَلَيْكُمْ أَنْ تُقَاتِلُوا الْكُفَّارَ وَ الْمُشْرِكِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ!
- (۴) إِنْ تُغَيِّرَ طَرِيقَةَ تَدْرِيسِكَ يَتَقَدَّمِ الطَّلَّابُ فِي دَرَسِكَ الْمُهْمَّ كَثِيرًا!

۸۹- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي أُسْلُوبِ الْحَالِ:

- (۱) رَجَعَتِ الطَّالِبَاتُ الْمُجَدَّاتُ مِنَ الْمَسَابِقَاتِ الدُّلَوِيَّةِ مُنْتَصِرِينَ!
- (۲) وَصَلَ الْجِيرَانُ إِلَى الْمَطَارِ وَ هُمْ مُشْتَاقِينَ إِلَى زِيَارَةِ جَدِّي!
- (۳) كَانَ أَعْضَاءُ أُسْرَتِي مُشْتَاقِينَ لِمُشَاهَدَةِ الْأَمَاكِنِ التَّارِيخِيَّةِ!

- (۴) شَجَّعْنَا فَرِيقَهُمْ فِي يَوْمِ الْمَسَابِقَةِ وَ نَحْنُ فَرِحَاتُ!

۹۰- عَيْنِ فِعْلًا مُعَادَلًا لِلْمَاضِي الْإِسْتِمْرَارِيِّ فِي الْفَارْسِيَّةِ:

- (۱) يَحْزَنُ الْمُؤْمِنُونَ وَ هُمْ الْأَعْلَوْنَ جَدًّا!
- (۲) إِخْتَرَعَ الْعُلَمَاءُ هَذِهِ الْأَشْيَاءَ الْمُفِيدَةَ رَاغِبِينَ فِي تَسْهِيلِ الْحَيَاةِ!
- (۳) تَخَلَّصَ أَخِي مِنْ أَعْظَمِ الْمَشَاكِلِ وَ هُوَ يُنَاجِي رَبَّهُ! (۴) أَتَشْعُرِينَ بِخَبِيئَةِ الْأَمَلِ وَ أَنْتِ تَتَقَدَّمِينَ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ!

درس‌های ۱ تا ۶
صفحه‌های ۱ تا ۹۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

تاریخ (۳)

۹۱- **نهایی** کدام گزینه، زمینه تحولی عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری ایران فراهم آورد؟

- (۱) گسترش کشفیات باستان‌شناسی
(۲) گسترش فعالیت مطبوعات و شکل‌گیری آرشیو ملی ایران
(۳) علاقه و اشتیاق مورخان به حقیقت‌نویسی و نکوهش تملق‌گویی
(۴) تأسیس دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی
- ۹۲- با توجه به شیوه کشورداری نادرشاه افشار، در صورتی که وی با توطئه نزدیکان و سردارانش به قتل نمی‌رسید، وقوع کدام یک از حالات زیر ممکن بود؟
- (الف) شهرهای بسیاری همانند اصفهان بازسازی می‌شد و هنر ایرانی با هنر کشورهای متصرفه تلفیق می‌گشت.
(ب) روس‌ها با مشاهده توان نظامی نادر، هیچ‌گاه قادر به اشغال بخش‌هایی از ایران در عهدنامه ترکمنچای و گلستان نبودند.
(ج) نهادهای اداری رونق زیادی داشتند و صاحب‌منصبان ایالات، ولایات، شهرها و روستاها مراکز اداری را در دست داشتند.
(د) ادبیات تحت تأثیر این دوران در حکومت‌های زندیه و قاجار رونق چشمگیری داشت.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ج» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «الف» و «د»

۹۳- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر رویدادهای زیر درست است؟

- (الف) مردم اغلب بینوا و خشمگین پاریس با حمله به زندان باستیل انقلاب خود را آغاز کردند.
(ب) دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد.
(ج) جنگ آمریکا و انگلستان سرانجام با پیروزی مستعمره‌نشینان و استقلال آمریکا، به پایان رسید.
(د) جورج واشنگتن به‌عنوان نخستین رئیس‌جمهور کشور آمریکا انتخاب شد.
- (۱) «الف» قبل از «ب» و بعد از «د» روی داده است.
(۲) «ب» قبل از «ج» و بعد از «الف» روی داده است.
(۳) «ج» متقدم‌ترین رویداد نسبت به سایر رویدادها است و «الف» و «د» در یک زمان روی داده است.
(۴) «د» بعد از «ج» و قبل از «الف» روی داده است.

۹۴- در کدام گزینه هر دو عبارت در ارتباط با عصر قاجار درست هستند؟

- (۱) محاکم عرف، دعوای خانوادگی را حل و فصل می‌کردند. - نیروی قزاق، وظیفه مقابله با هجوم خارجی و حفظ مرز را داشت.
(۲) پرسابقه‌ترین و گسترده‌ترین وزارت‌خانه، وزارت مالیه به ریاست مستوفی الممالک بود. - نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار بسیار کوچک بود و به چهار وزارت‌خانه قدیمی مالیه، داخله، معارف و امور خارجه محدود می‌شد.
(۳) در عصر قاجار برخلاف دوران پیش از آن، وزیران و صدراعظم‌ها امنیت جانی و مالی کافی نداشتند و شمار قابل توجهی از آنان، جان و دارایی خود را از دست دادند. - اداره ایالت آذربایجان با مرکزیت شهر تبریز، همواره به عهده ولیعهد بود.
(۴) در دوران صدارت میرزا آقاسی در زمان محمدشاه، نفوذ دولت‌های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت. - فتحعلی‌شاه، پسرش عباس‌میرزا را به جانشینی خود برگزیده بود اما به دنبال مرگ زود هنگام این شاهزاده لایق، مقام ولیعهدی به محمدمیرزا، فرزند عباس‌میرزا رسید.

۹۵- کدام یک از عبارت‌های زیر، درباره روابط خارجی در عصر قاجار کاملاً درست است؟

الف) دولت روسیه از زمان پترکبیر، سیاست توسعه طلبانه‌ای را با هدف تسلط بر سرحدات شمالی ایران آغاز کرد و این اقدام، سرآغاز جنگ‌های ایران و روسیه به حساب می‌آید.

ب) بعد از عهدنامه ترکمانچای، روس‌ها با تحمیل عهدنامه آخال بر حکومت قاجار مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای کاسپی را تسخیر کردند.

ج) در دوران سلطنت ناصرالدین‌شاه، انگلیسی‌ها موفق شدند امتیازات اقتصادی متعددی از دولت قاجار بگیرند مانند امتیازهای رویتر و بانک استقراضی و توتون و تنباکو

د) ناپلئون بناپارت به منظور از پای درآوردن انگلستان از طریق حمله به هندوستان، پیشنهاد برقراری رابطه با دولت قاجار را داد و فتحعلی‌شاه از این پیشنهاد استقبال کرد.

(۱) «الف» و «ج» (۲) «د» و «ب» (۳) «الف» و «ب» (۴) «د» و «ج»

۹۶- کدام گزینه تحلیل درستی درباره عبارت زیر ارائه می‌دهد؟

«بسیاری از مورخان اروپایی که در عصر قاجار از ایران دیدن کرده‌اند، از نابودی و ضعف مراکز قدیمی صنایع دستی ایران مثل کاشان، اصفهان و شیراز خبر داده‌اند.»

(۱) چنین گزارش‌هایی احتمالاً هم‌زمان با جنگ‌های ناپلئون در اروپا تهیه و ثبت شده‌اند.

(۲) بخشی از زمینه‌سازی اروپاییان برای تضعیف پایه‌های تولید داخلی ایران بوده و قطعیت آن قابل تأیید نیست.

(۳) با آرام‌شدن شرایط در اروپا و واردات بی‌رویه محصولات اروپایی، قدرت صنایع داخلی تا حد زیادی کاهش یافت.

(۴) با قدرت گرفتن قاجار، وضعیت صنایع دستی مختلف در داخل کشور، نسبت به دوران صفویه، رو به افول و ضعف رفت.

۹۷- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر رویدادهای زیر مربوط به «زمینه‌های نهضت مشروطه و پیروزی آن» درست است؟

الف) خشم عمومی مردم از گرانی‌ها و تحسن در حرم عبدالعظیم بعد از به تشنج کشیده‌شدن اجتماع معترضین

ب) ایجاد تحول فکری در مردم با انتشار روزنامه‌های داخلی (دولتی و غیردولتی) و خارجی

ج) سخت‌گیری‌های عین‌الدوله و اعلام حالت حکومت نظامی در تهران

د) ناراضی‌تی مردم از حکومت قاجار و از دست رفتن سرزمین‌های حاصلخیز و پروونق

(۱) «د» متقدم‌ترین رویداد نسبت به سایر رویدادها است. (۲) «الف» پس از «ج» و قبل از «د» روی داده است.

(۳) «ب» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادها است. (۴) «ج» قبل از «د» و پس از «الف» و «ب» روی داده است.

۹۸- در کدام یک از رویدادهای زیر، علما و مراجع نجف نقش داشتند؟

(الف) مقاومت مردم و مجلس شورای ملی در برابر قرارداد ۱۹۰۷

(ب) مقاومت مردم تبریز در دوره استبداد صغیر

(ج) امضای متمم قانون اساسی در شهریور ۱۲۸۶

(د) رد دریافت وام از دولت‌های خارجی و تأسیس «بانک ملی»

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «ج» و «د» (۴) «د» و «الف»

۹۹- **نهایی** به ترتیب (الف - ب - ج - د)، کدام گزینه برای تکمیل جدول زیر مناسب است؟

انقلاب روسیه	
علل	پیامدها
(الف)	(ج)
(ب)	(د)

(۱) برنامه‌های توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی توسط تزارها - فراخواندن تعداد زیادی از کشاورزان و کارگران برای جنگ با متحدین - انتقال مالکیت

کارخانه‌ها و معادن از سرمایه‌داران به شورای کارگران کارخانه - اداره کشور به شیوه کمونیستی

(۲) فراخواندن تعداد زیادی از کشاورزان و کارگران برای جنگ با متحدین - اختلاف طبقاتی شدید میان توده‌های مردم - اعطای حق مالکیت اراضی

کشاورزی به اربابان - بازپس‌گیری نواحی وسیعی از متصرفات از متحدین

(۳) اداره کشور به شیوه کمونیستی - فراخواندن تعداد زیادی از کشاورزان و کارگران برای جنگ با متحدین - اعطای حق مالکیت اراضی کشاورزی به

اربابان - انعقاد قرارداد صلح با متحدین و خارج‌ساختن سربازان روسی از جبهه‌های جنگ

(۴) اختلاف طبقاتی شدید میان توده‌های مردم - برنامه‌های توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی توسط تزارها - سازش با مخالفان داخلی حکومت

کمونیستی - بازپس‌گیری نواحی وسیعی از متصرفات از متحدین

۱۰۰- **نهایی** کدام گزینه در ارتباط با مقاومت ایرانیان در برابر اشغال‌گران در جنگ جهانی اول، نادرست است و قرارداد ۱۹۱۹ بین ایران و کدام کشور منعقد

شد؟

(۱) مردم کازرون به رهبری ناصر دیوان کازرونی با نیروهای انگلیسی مبارزه کردند. - انگلستان

(۲) عشایر عرب خوزستان در نبرد جهاد با قوای بیگانه جنگیدند. - روسیه

(۳) عشایر در قسمت‌های مختلف ایران مانند فارس، بوشهر و خوزستان، تحت تأثیر دستور پادشاه در برابر متجاوزان ایستادند. - روسیه

(۴) دلاورمردان تنگستانی، دشتستانی و دشتی به فرماندهی رئیس‌علی دلواری مقابل نیروهای روسی مقاومت کردند. - انگلستان

درس‌های ۱ تا ۳
صفحه‌های ۱ تا ۵۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۳)

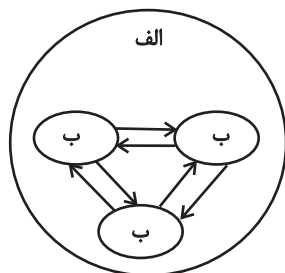
۱۰۱- **نهایی** با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به موضوع درستی اشاره کرده است؟

- الف) توسعه کالبدی شهر رشت به واسطه بازار با نواحی پیرامون
ب) بررسی محل دقیق روستای هولوکو و بررسی شرایط جغرافیایی مؤثر در شکل‌گیری آن
ج) گسترش شهر قاهره به سبب دسترسی به عوامل طبیعی و انسانی پیرامون آن
د) دسترسی شهر اهواز به شبکه ارتباطی خط راه‌آهن و ایجاد موقعیت مناسب برای رونق تجارت
- ۱) «الف» همانند «ج» و برخلاف «ب» و «د» به مفهوم موقعیت اشاره دارند.
۲) «ج» همانند «د» و بر خلاف «الف» و «ب» به مفهوم مکر اشاره دارند.
۳) «ب» همانند «ج» و برخلاف «الف» و «د» به مفهوم هسته اولیه اشاره دارند.
۴) «ج» همانند «د» و بر خلاف «الف» و «ب» به مفهوم موقعیت اشاره دارند.

۱۰۲- در روستای «A» در سال‌های گذشته فقط مدرسه ابتدایی دخترانه وجود داشته است و دختران روستا، برای تحصیل در مقطع متوسطه به روستای «B» می‌رفتند. در سال ۱۴۰۳ به همت خیرین مدرسه‌ساز، یک مدرسه متوسطه دخترانه در روستای «A» تأسیس شده است؛ کدام گزینه با توجه به مطلب فوق، درست بیان شده است؟

- ۱) حوزه نفوذ روستای «A» در ارائه خدمات آموزشی کاهش یافته است.
۲) حوزه نفوذ روستای «B» در ارائه خدمات آموزشی کاهش یافته است.
۳) حوزه نفوذ روستای «A» و «B» با توجه به افزایش دسترسی به خدمات، هر دو افزایش یافته است.
۴) حوزه نفوذ روستای «A» و «B» در شرایط فوق بدون تغییر است، چون هر دو در سطح یکسانی از هرم جمعیتی قرار دارند.

۱۰۳- مطابق با تصویر زیر، اگر مورد «الف» را منطقه ... یا مگالاپلیس در نظر بگیریم، انتظار داریم موارد «ب» ...

- ۱) مادرشهری - تعدادی منطقه ابرشهری باشند که به دلیل افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آنها، به تدریج به وجود آمده‌اند.
۲) ابرشهری - تعدادی منطقه مادرشهری باشند که به دلیل قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسه‌های مالی و پولی به وجود آمده‌اند.
۳) ابرشهری - تعدادی منطقه مادرشهری باشند که به دلیل افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آنها، به تدریج به وجود آمده‌اند.
۴) مادرشهری - تعدادی منطقه ابرشهری باشند که به دلیل قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسه‌های مالی و پولی به وجود آمده‌اند.

۱۰۴- **نهایی** در کدام گزینه مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع در کشورمان از سال ۱۳۳۵ به‌درستی مطرح شده است؟

(۱) توسعه کارخانجات و تجهیزات در شهرها و عدم توجه به توسعه زیرساخت‌ها و بی‌توجهی به صنایع مونتاژ در فرایند اصلاحات ارضی

(۲) سلب مالکیت مالکان بزرگ و واگذاری نادرست زمین به آن‌ها در سه مرحله با نام اصلاحات ارضی

(۳) انباشت سرمایه در شهرها و اجرای ناموفق تغییر قوانین مالکیت زمین به دلایلی از جمله واردات کالا از کشورهای خارجی

(۴) عدم موفقیت اصلاحات ارضی در روستاها از سال ۱۳۳۵ و فراهم‌آمدن شرایط انهدام کشاورزی

۱۰۵- کدام‌یک از موارد زیر دربارهٔ نیازها و مسائل شهرهای امروز درست است؟

الف) زاغه‌نشینی، نوعی اسکان غیررسمی یا غیرقانونی است که در نتیجهٔ مشکل مسکن علاوه بر حاشیهٔ شهر ممکن است در نقاط مختلف شهر به وجود بیاید مانند شهر مانیل در کشور فیلیپین.

ب) در برنامه‌ریزی و ادارهٔ شهر باید به ایجاد فرصت‌های شغلی و حذف کردن مشاغل بخش غیررسمی توجه کرد؛ از جمله راهکارهایی که به کار گرفته شده، حمایت از کارآفرینان است.

ج) معماری و طراحی شهر بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است و در طراحی مبلمان شهری باید فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد.

د) برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تامین امنیت، نخست باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری و مسکن نامناسب شناسایی شود و از بین برود.

(۱) «ب» و «الف» (۲) «ج» و «د»

(۳) «ب» و «د» (۴) «ج» و «الف»

۱۰۶- در یک استان فرضی، با توجه به شرایط جوی سرانهٔ استاندارد فضای سبز ۱۵ متر مربع به ازای هر فرد تعیین شده است. باتوجه به اطلاعات زیر در

مورد شهرهای مختلف این استان، در کدام‌یک از موارد زیر نیاز به مطالعات کاربری زمین و برنامه‌ریزی جهت احداث فضاهای سبز وجود دارد؟

الف) مجموع فضاهای سبز ۱۸۰ هزار متر مربع و جمعیت ۲۵ هزار نفر

ب) مجموع فضاهای سبز ۲۰۰ هزار متر مربع و جمعیت ۱۰ هزار نفر

ج) مجموع فضاهای سبز ۴۰۰ هزار متر مربع و جمعیت ۲۰ هزار نفر

د) مجموع فضاهای سبز ۳۰۰ هزار متر مربع و جمعیت ۲۵ هزار نفر

(۱) «ب» و «د» (۲) «الف» و «د»

(۳) «الف» و «ب» (۴) «ب» و «ج»

۱۰۷- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی

ب) تشکیل تعاونی‌های تولیدی روستایی

ج) رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبستگی کشاورزی

د) فصلی و ناکافی بودن درآمد حاصل از کشاورزی

۱) «ج» از مشکلات اقتصادی روستاها و «الف» از مهم‌ترین اقدامات توسعه اقتصادی به‌شمار می‌روند.

۲) «الف» از مهم‌ترین وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و «ب» از مهم‌ترین اقدامات توسعه اقتصادی به‌شمار می‌روند.

۳) «ج» از مهم‌ترین وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و «د» از مهم‌ترین اقدامات توسعه اقتصادی به‌شمار می‌روند.

۴) «ب» از مشکلات اقتصادی روستاها و «ج» از اهداف جهاد کشاورزی به‌شمار می‌روند.

۱۰۸- **نهایی** به‌ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر مربوط به کدام مرحله کار در سامانه اطلاعات جغرافیایی «GIS» می‌باشد؟

- اطلاعات به صورت رقمی به محیط نرم افزار وارد و در آنجا کدبندی و ذخیره می‌شود.

- اطلاعات به صورت اشکال، نقشه، نمودار، جدول، متن، گزارش و ... نمایش داده می‌شود.

۱) ورودی - خروجی ۲) ورودی - پردازش ۳) پردازش - ورودی ۴) پردازش - پردازش

۱۰۹- به‌ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر مربوط به کدام نوع اهمیت حمل‌ونقل است؟

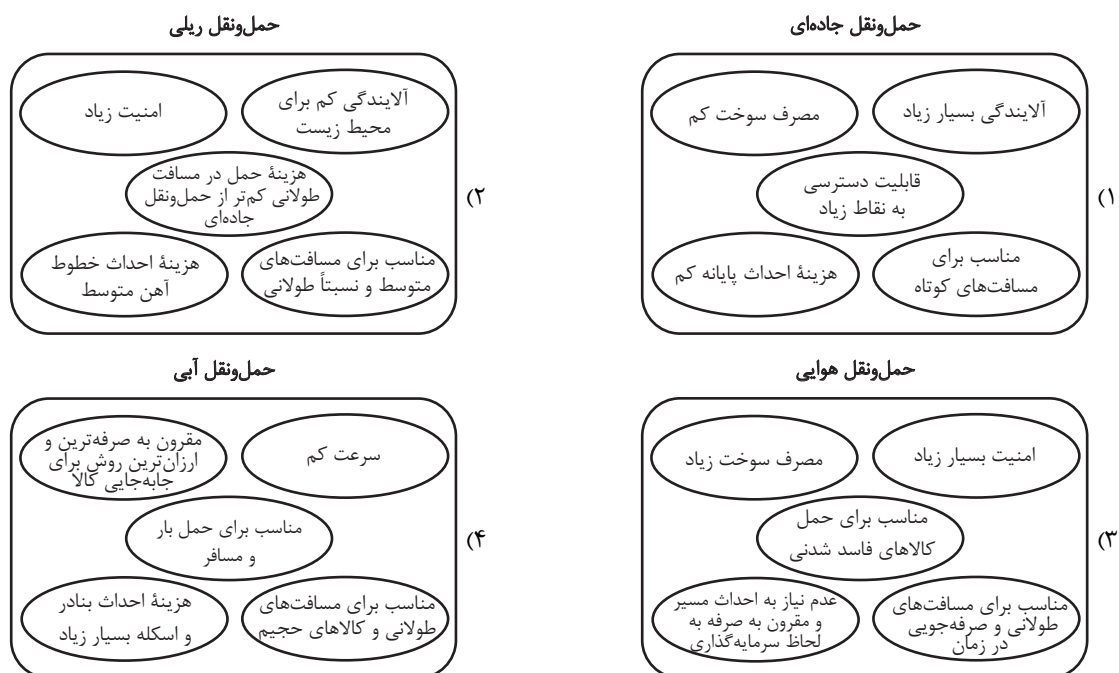
«امروزه هیچ ناحیه‌ای خودبسته نیست و همه نواحی، چه در داخل کشورها و چه در سطح بین‌المللی، برای رفع نیازهایشان به یکدیگر وابسته‌اند»

«دسترسی به کانال‌ها، بندرها، تنگه‌ها و آبراهه‌ها و نظایر آن از عوامل قدرت کشورهاست و حکومت‌ها می‌توانند از آن‌ها در مواقع خاص استفاده کنند»

۱) اهمیت اجتماعی - اهمیت سیاسی ۲) اهمیت اقتصادی - اهمیت سیاسی و دفاعی

۳) اهمیت اقتصادی - اهمیت زیست‌محیطی ۴) اهمیت اجتماعی - اهمیت اقتصادی

۱۱۰- کدام تصویر با توجه به خصوصیات انواع حمل‌ونقل درست تدوین شده است؟

درس‌های اول تا ششم

صفحه‌های ۱ تا ۵۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- پرسش «منشأ درک و پذیرش رابطه علیت چیست؟» در کدام یک از دسته‌های زیر قرار می‌گیرد؟

- (۱) وجودشناسی (۲) شناخت‌شناسی (۳) فلسفه زبان (۴) انسان‌شناسی فلسفی

۱۱۲- کدام گزینه در مورد توماس آکوئیناس و مکتب فلسفی او درست است؟

- (۱) او برای اولین بار از مبحث مغایرت وجود و ماهیت در خداشناسی و الهیات خود استفاده کرد و آن را بسط داد.
 (۲) مکتب تومیسیم که متأثر از ابن‌سینا و ابن‌رشد بود، در اروپا زمینه بازآشنایی با فلسفه آنان را فراهم کرد.
 (۳) یکی از وجوه اختلاف فلسفی آکوئیناس و ابن‌سینا، کاربست مسئله مغایرت وجود و ماهیت در براهین اثبات خدا است.
 (۴) تومیسیم یک مکتب فلسفی در اروپاست که در قرن ۱۳ میلادی، با تأثیر از ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد پایه‌گذاری شد.

۱۱۳- کدام گزینه درست است؟

- (۱) در خارج از ذهن، واقعییتی هست که دو مفهوم وجود و ماهیت از آن انتزاع می‌شود.
 (۲) اگر چپستی امری را در ذهن‌مان حاضر کنیم، بی‌درنگ به وجود آن پی خواهیم برد.
 (۳) هر چیزی که موجود باشد، لاجرم چپستی آن نیز برای انسان معلوم و روشن است.
 (۴) آن‌چه که وجه مشترک همه ماهیات گوناگون است، وجود و هستی آن‌ها می‌باشد.

۱۱۴- با توجه به رابطه محمول وجود با موضوعات مختلف کدام عبارت صحیح نیست؟

- (۱) هر ماهیت ممکن‌الوجودی، بدون وجود علتش معدوم است.
 (۲) همه واقعیتهای این جهان، ذاتاً یا ممکن‌الوجودند یا واجب‌الوجود.
 (۳) ذات مخلوقات این جهان نه اقتضای هستی دارد و نه اقتضای نیستی.
 (۴) «درخت ممکن‌الوجود بالذات است» بیانگر یک رابطه امکانی است.

۱۱۵- به ترتیب «ماهیات» و «واقعیات» چه نوع رابطه‌ای با «وجود» دارند؟

- (۱) امکانی - ضروری (۲) امکانی - امکانی
 (۳) ضروری - امکانی (۴) ضروری - ضروری

۱۱۶- در کدام قضیه رابطه وجوبی برقرار است؟

- (۱) درخت ممکن‌الوجود بالغیر است.
 (۲) غول یک‌چشم، ممتنع‌الوجود است.
 (۳) خداوند واجب‌الوجود بالغیر است.
 (۴) انسان واجب‌الوجود بالذات نیست.

۱۱۷- کدام مورد، مبنای نظر تجربه‌گرایان در مورد درک اصل علیت شمرده می‌شود؟

- (۱) توجه به توالی مکرر برخی از حوادث
 (۲) یکی دانستن شناخت با تجربه حسی
 (۳) محدود کردن حوزه شناخت به عادات ذهنی
 (۴) توجه به تأثیر مشاهدات در ایجاد عادات ذهنی

۱۱۸- کدام گزینه در مورد اصل علیت و توابع آن نادرست است؟

- (۱) در مورد نحوه پی‌بردن به وجود رابطه علیت میان برخی مصادیق خاص، اکثر عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان اشتراک نظر دارند.
 (۲) معلول با قطع نظر از علت خود، ذاتاً ماهیت امکانی دارد.
 (۳) لازمه و نتیجه اصل سنخیت، ارتباط و پیوستگی میان هر شیء و منشأ آن است.
 (۴) از نظر عقل‌گرایان همه انسان‌ها به‌طور طبیعی سنخیت را قبول دارند.

۱۱۹- کدام گزینه، مصداقی از رابطه علیت است؟

- (۱) شنیدن صدای رعد بعد از دیدن برق در آسمان
(۲) فرارسیدن شب با به پایان رسیدن روز
(۳) انجماد آب با دمای صفر درجه
(۴) خواندن نماز بعد از شنیدن اذان

۱۲۰- کدام دیدگاه فلسفی باستانی را می‌توان به نحو خاص و انحصاری، مستلزم اعتقاد به معنای سوم اتفاق دانست؟

- (۱) جهان از آب است و البته چون آب ماده‌ای بسیط و بدون اجزای مختلف است، ظرفیت خاصی برای تبدیل شدن به موجودات معین را ندارد بلکه نسبت آن با هر دو موجود مختلفی تساوی است.
(۲) آتش عنصر اولیه است و فرایند به وجود آمدن چیزها از آتش فرایندی چرخه‌ای است و زمانی که سال بزرگ سپری شود تمامی اشیا دوباره به آتش تبدیل می‌شوند و چرخه جدیدی شکل می‌گیرد.
(۳) جهان صرفاً یک واقعیت ثابت و همیشگی است و حرکت و تغییر و تحول در آن راه ندارد و آنچه حواس انسان از تكثر موجودات یا تحولات آن‌ها گزارش می‌کند، دروغ محض و خیال بی‌اساس است.
(۴) اعداد، عناصر پایه‌ای جهان‌اند که با جمع و تفریق به هم تبدیل می‌شوند؛ مثلاً گاهی دو عدد «۳» داریم که ناگهان جمع شده و «۶» را می‌سازند و گاهی هم جمع نمی‌شوند و به همان شکل باقی می‌مانند.

۱۲۱- اگر مه‌بانگ را به این نحو تفسیر کنیم که در ابتدا ذره‌ای بسیار کوچک و فشرده بوده و به علتی، انفجار رخ داده و موجب انبساط آن شده است، این با

کدام یک از معانی اتفاق متناسب خواهد بود؟

- (۱) موافق این معنا از اتفاق خواهد بود که میان پدیده‌ها و علل آن‌ها رابطه ضروری وجود ندارد.
(۲) موافق این معنا از اتفاق خواهد بود که جهان به سوی غایت معینی به پیش نمی‌رود.
(۳) موافق با همه معانی اتفاق به جز معنای چهارم آن خواهد بود.
(۴) هیچ کدام از معانی اتفاق را در بر نخواهد داشت و با هیچ یک از اصول علیت مخالف نیست.

۱۲۲- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) کرکگور معتقد است که اثبات وجود خدا مؤخر از برقراری ارتباط معنوی با او است.
(۲) ویلیام جیمز با تجربه‌های شخصی درونی، استدلالی منطقی بر وجود خداوند ارائه می‌کند.
(۳) کاتینگهام با ارزش و بااهمیت شدن زندگی را معلول استدلال‌هایی مبنی بر وجود خداوند می‌داند.
(۴) رشد تفکر تجربه‌گرایی مانع استوار ساختن پایه‌های عقلی اعتقاد به خدا در میان مردم توسط فیلسوفانی مانند دکارت و کانت شد.

۱۲۳- کدام توضیح داده شده درباره عبارت‌ها نامتناسب به نظر می‌آید؟

- (۱) جهان پیرامون ما دارای نظم است. (مقدمه اول برهان نظم افلاطون و ارسطو)
(۲) این جهان به محرکی نیاز دارد که حرکت آن را ایجاد کند. (نتیجه برهان حرکت ارسطو)
(۳) هرکجا خوب‌تر و بهتر وجود دارد، یک خوب‌ترین و بهترین هم خواهد بود. (مقدمه دوم برهان درجات کمال ارسطو)
(۴) در جهان حرکت وجود دارد. (مقدمه اول برهان حرکت ارسطو)

۱۲۴- کدام عبارت درباره نظریه‌های معناداری زندگی صحیح نیست؟

- (۱) از نظر برخی از فیلسوفان معاصر، نتیجه باور به خدا، وصول به نوعی تعالی و معنویت و معنادار شدن زندگی است.
(۲) از نظر کرکگور داشتن و به دست آوردن ایمان از جمله اموری نیست که اختیار آن تماماً در دست انسان باشد.
(۳) از نظر کاتینگهام علت روی آوری فلاسفه به اینکه خدا را عامل معنا بخش بدانند، افول استدلال‌های عقلی است.
(۴) ویلیام جیمز معتقد است که دلایل اثبات عقلانی وجود خدا در درون و تجربه درونی و احساسات ما نهفته است.

۱۲۵- کدام مورد تفاوت دیدگاه فیلسوفانی همچون کرکگور، جیمز و برگسون را با فیلسوفانی هم چون کانت و کاتینگهام، بهتر توضیح می‌دهد؟

- (۱) ساختار روش آن‌ها مشترک است ولی گروه اول در بحث خداشناسی با تکیه بر تجربه‌های درونی و گروه دوم بر پایهٔ اموری که انسان به آن‌ها نیاز دارد از جمله اخلاق یا معناداری حیات انسان جلو می‌روند.
- (۲) همگی در پی حل معضل معناداری زندگی هستند ولی دستهٔ اول این معضل را با توجه به عشق و عرفان و احساسات درونی حل می‌کنند و دستهٔ دوم بر اساس الزامات زندگی انسانی پیش می‌روند.
- (۳) گروه اول در پی پذیرش وجود خدا هستند ولی نیازی به اثبات نمی‌بینند، در حالی که گروه دوم به دنبال اثبات ضرورت خدا باوری هستند.
- (۴) دستهٔ اول، کاربرد عقل در راستای خداشناسی را بی‌فایده می‌دانند و بر تجربه متکی هستند ولی دستهٔ دوم استدلال عقلی را برای ایمان به خداوند لازم و راهگشا می‌دانند.

۱۲۶- کدام گزینه دربارهٔ برهان فارابی در اثبات خدا درست نیست؟

- (۱) وجود معلول پیش روی ما، تأییدی است بر محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها.
- (۲) هر واقعییتی محتاج علت نیست بلکه «معلول» نیازمند به علت است.
- (۳) نتیجهٔ مفروض گرفتن سلسلهٔ نامتناهی از علت‌ها، این می‌شود که مجموعهٔ علت و معلول‌ها بی‌شمار می‌شوند.
- (۴) اگر فرض بگیریم که سلسلهٔ علت‌ها نامتناهی است در نتیجه وجود هیچ معلولی ضرورت پیدا نمی‌کند.

۱۲۷- **نهایی** کدام گزینه بیانگر اولین مقدمهٔ برهان فارابی در اثبات وجود خداوند است؟

- (۱) موجودات این جهان می‌توانند باشند یا نباشند.
- (۲) هر معلولی، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد.
- (۳) در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست.
- (۴) علت نهایی سلسلهٔ علل، خود به علت دیگری وابسته نیست و حالت امکانی ندارد.

۱۲۸- کدام گزینه جزء استدلال و نتایج ملاصدرا در نظریهٔ امکان فقری نیست؟

- (۱) موجودات اطراف ما همگی نیازمند و وابسته هستند.
- (۲) وجودی بی‌نیاز و غیروابسته باید در جهان باشد.
- (۳) این وابستگی موجودات جهان، عین ذات و هستی آن‌هاست.
- (۴) برخی موجودات در ذات خود نسبت به وجود و عدم برابرند.

۱۲۹- بیت «گر اندیشه کنی از راه بینش / به عشق است ایستاده آفرینش» توصیفی منظوم از عبارت ... است.

- (۱) عشق و محبت به خیر و زیبایی، اختصاص به انسان ندارد و همهٔ موجودات بهره‌مند از آن‌اند.
- (۲) هر یک از ممکنات به واسطهٔ حقیقت وجود خود همواره مشتاق و علاقه‌مند به خیرات است.
- (۳) عشق به عنوان اشتیاق ذاتی و ذوق فطری عامل دوام و بقای ممکنات است.
- (۴) خداوند عشق را در گنه و ذات جهان ممکنات به امانت نهاده است.

۱۳۰- اگر بخواهیم وجه تمایز دیدگاه ملاصدرا با دیگر فیلسوفان را دربارهٔ معناداری زندگی به تصویر بکشیم، کدام عبارت مناسب‌تر است؟

- (۱) موجودیت انسان در وابستگی دائمی با یک خیر نامتناهی و مستقل معنا پیدا می‌کند، پس سراسرش خیر است.
- (۲) اگر از نیازمندی انسان، وجود خدای بی‌نیاز را ثابت کنیم، حضور معنابخش او را در زندگی احساس خواهیم کرد.
- (۳) وقتی سراسر وجود انسان، فقر و وابستگی باشد، زندگی او در تلاش برای رسیدن به غنا و استقلال معنادار خواهد بود.
- (۴) با اثبات عقلی وجود خدا و صفات ذاتی او، انسان می‌تواند خود را در جهانی ببیند که با غایتی نیکو خلق شده است.

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۲۱ دی

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
سیدمحمدرضا مهدوی	ویراستار مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

۳۰ دقیقه

۲۵۱- با حروف به هم ریخته زیر نام دو کشور آفریقایی را ساخته ایم، ولی یک حرف جا مانده است. آن حرف کدام است؟

«ا ر ر ش ک م م»

(۱) د (۲) ص

(۳) ل (۴) ن

۲۵۲- اگر حروف عبارت «درک متن» را به ترتیب الفبای فارسی از راست به چپ بنویسیم، جایگاه چند حرف تغییر نخواهد کرد؟

(۱) یک (۲) دو

(۳) سه (۴) چهار

بر اساس متن زیر برگرفته از کتاب «کارنامه نثر معاصر» از دکتر حمید عبداللهمیان، به پنج پرسشی که در پی می آید پاسخ دهید. در متن، نادرستی هم ایجاد شده است.

شاید بتوان سال ۱۳۰۰ را مهمترین سال در تاریخ ادبیات ایران به حساب آورد. بزرگترین تحولات در شعر، نمایشنامه، داستان کوتاه و رمان، در این سال و یکی دو سال قبل و بعد از آن اتفاق افتاد، یعنی زمانی که حدود ۱۵ سال از انقلاب مردمی مشروطه - که باز هم در نوع خود در ایران بی سابقه است - گذشته بود. انقلاب نیز مانند همه جریانات تاریخی و سیاسی، با اندکی فاصله بر ادبیات اثر گذاشت. این فاصله ۱۵ ساله برای تأثیر واقعهای سیاسی در ادبیات و هنر زمانی بسیار کوتاه بود و نشان دهنده این مسئله است که حرکت و جنبش مردمی برخاسته از درون و خواست مردم بود.

جمالزاده مجموعه «یکی بود یکی نبود» را در سال ۱۳۰۰ منتشر کرد. نیما «افسانه» خود را در سال ۱۳۰۱ به چاپ رساند. نمایشنامه «جعفر خان از فرنگ برگشته» از محمد مقدم در سال ۱۳۰۱ به چاپ رسید و در سال ۱۳۰۴ اجرا شد. رمان اجتماعی «تهران مخوف» نیز در سال ۱۳۰۴ چاپ و منتشر شد. این چهار اثر تغییرات بنیادین و اساسی در انواع کهن ادبی ایجاد کردند و روشنفکران و هنرمندان همزمان با آنها بلافاصله آنها را به عنوان اثر ادبی نوین پذیرفته و به تقلید از آن اقدام کردند. البته صاحبان اندیشه های واپسگرا و عوام به مخالفت با آنها پرداختند و افرادی چون نیما و جمالزاده مورد تکفیر و طرد عده ای قرار گرفتند که البته عناد با نیما از همه بیشتر بود، ولی انواع جدید به دلیل تطابق آثار ادبی اروپا و نیز آمادگی اذهان مردم به زودی پذیرفته شد و حتی باعث شد که انواع پیشین ادبی به زودی کنار گذاشته شود.

تأثیر شدید جمالزاده باعث شد تا دیگر حکایات و تمثیل های گذشته کنار گذاشته شود و از آن پس، دیگر آثار چندانی به سبک حکایت گلستان سعدی دیده نمی شود، در حالی که پیشتر آثار زیادی به تقلید از گلستان ساخته می شد. مقدم، نمایشنامه به سبک جدید را به اهل هنر ایران معرفی کرد. تحولاتی که این چهار تن ایجاد کردند بر پایه سنت های گذشته، فرهنگ وارداتی غرب و نیاز فرهنگی جامعه بود. نیما در «افسانه» نوآوری هایی را آغاز کرد که تا پایان عمرش ادامه داشت، اما افسانه با شعر کهن و سنتی گذشته تفاوت چندانی ندارد. افسانه مجموعه چندین چهارپاره است که نمونه های آن در شعر سنتی سابقه داشت. تنها نوآوری نیما در افسانه از نظر ساختار، حذف قافیه از مصراع سوم چهارپاره بود و از نظر معنی، وارد کردن مضامین و موضوعات اجتماعی به شکل نمادین. این دو کار نسبت به کارهای بعدی نیما و کارهای شاگردان و پیروانش چندان چشمگیر نبود اما به دلیل زیربنایی بودن، این تحولات از مهمترین حوادث در شعر فارسی به شمار می آید.

مقدم، شخصیت های قابل لمس و واقعی را از جامعه اطراف خود انتخاب و وارد نمایش کرد. جمالزاده، به اندیشه های مطرح شده در روزنامه ها و مجلات رنگ داستانی زد و افراد جامعه ایران مشروطه را وارد داستان کوتاه کرد. مشفق کاظمی نیز با «تهران مخوف» وضعیت شهر بزرگ تهران را در اغتشاش و بی نظمی اواخر قاجاریه در قالب رمان به تصویر کشید.

۲۵۳- کدام معنا برای واژه «عناد» در متن معنایی بهتر است؟

(۱) دوستی (۲) مشورت

(۳) دشمنی (۴) سهل انگاری

۲۵۴- جمله‌ای در کدام بند از متن به ویرایش نیاز دارد؟

- (۱) بند نخست
 (۲) بند دوم
 (۳) بند سوم
 (۴) بند چهارم

۲۵۵- نویسنده در متن بالا، کدام عامل را نشانه‌ای بر مردمی بودن انقلاب مشروطه دانسته است؟

- (۱) شمار هنرمندانی که پیرو اندیشه‌های مشروطه بوده‌اند.
 (۲) شمار و پراکندگی قومی مردم عامی که بر انقلاب مشروطه اثر گذاشته‌اند.
 (۳) فاصله اندک بین انقلاب مشروطه و تحوّل آثار هنری که از آن اثر گرفته‌اند.
 (۴) فاصله زیاد بین اندیشه‌های حاکمان پیش از مشروطه و اندیشه‌های مردمی که انقلاب مشروطه را به پا کردند.

۲۵۶- بر اساس متن بالا کدام گزینه درست نیست؟

- (۱) اندیشه‌های مشروطه‌خواهی تا پیش از محمدعلی جمالزاده، در شخصیت‌های داستانی رمان‌ها چندان ورود نداشته‌اند.
 (۲) نیما یوشیج پس از سرودن افسانه، تدریجاً پیروان و شاگردانی یافت که در نوآوری از کارهای او پیشتر رفتند.
 (۳) تا پیش از نمایش «جعفر خان از فرنگ برگشته»، شخصیت‌های نمایش‌ها از مردم معمول جامعه فاصله داشتند.
 (۴) تا پیش از انقلاب مشروطه، وضعیت مغشوش و نابه‌سامان تهران قاجاری تنها در رمان تهران مخوف تصویر شده بود.

۲۵۷- طبق متن بالا، کدام گزینه بخشی از «افسانه» نیما نیست؟

- (۱) ای دل من، دل من، دل من! / بی‌نوا، مضطرب، قابل من! / با همه خوبی و قدر و دعوی / از تو آخر چه شد حاصل من / جز سرشکی به رخساره غم؟
 (۲) در بر این خرابه مغاره / وین بلند آسمان و ستاره / سالها با هم افسرده بودید / وز حوادث به دل، پاره پاره / او تو را بوسه می زد، تو او را
 (۳) چیستی؟ ای نهان از نظرها! / ای نشسته سر رهگذرها! / از پسرها همه ناله بر لب، / ناله‌ی تو همه از پدرها! / تو که‌ای؟ مادرت که؟ پدر که؟
 (۴) پای هر پنجره ای، شعری خواهم خواند / هر کلاغی را، کاجی خواهم داد / مار را خواهم گفت: چه شکوهی دارد غوک / آشتی خواهم داد

* چهار فرزند خانواده‌ای هر یک چهار کارت «رنگ، حیوان، شهر و عدد» برداشته‌اند. رنگ‌ها آبی، قرمز، سبز و زرد است، حیوان‌ها فیل، اسب، موش و خرس، شهرها لندن، توکیو، برلین و پکن و عددها ۳، ۵، ۱۲ و ۱۸ است. می‌دانیم عدد برلین ۱۲ است. پکن زرد نیست، لندن موش است و توکیو عددی دورقمی دارد. بر این اساس به چهار سؤال بعدی پاسخ دهید.

۲۵۸- اگر فیل زرد باشد، قطعاً.....

- (۱) عددش یک‌رقمی است.
 (۲) عددش دورقمی است.
 (۳) شهرش توکیو است.
 (۴) شهرش برلین است.

۲۵۹- اگر عدد اسب ۵ باشد، قطعاً.....

- (۱) عدد موش ۳ است.
 (۲) رنگ توکیو آبی است.
 (۳) عدد خرس ۳ است.
 (۴) رنگ لندن آبی است.

۲۶۰- می‌دانیم که اگر شهرها را به ترتیب الفبا مرتب کنیم، حیوان‌ها هم به ترتیب الفبا مرتب می‌شوند. بر این اساس، قطعاً

- (۱) خرس زرد نیست.
 (۲) خرس زرد است.
 (۳) اسب سبز نیست.
 (۴) اسب سبز است.

۲۶۱- با درست دانستن صورت سؤال قبلی، شخصی جدول داده‌ها را به‌طور اتفاقی کامل پر کرده است. چه میزان احتمال دارد این کار کاملاً درست انجام شده باشد؟

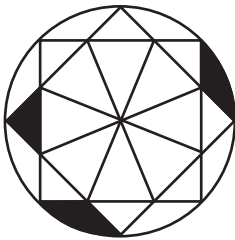
$$\frac{1}{36} \quad (۲)$$

$$\frac{1}{48} \quad (۱)$$

$$\frac{1}{18} \quad (۴)$$

$$\frac{1}{32} \quad (۳)$$

۲۶۲- چه کسری از مساحتِ شکل زیر رنگی است؟

$$\frac{(\pi - \frac{1}{2})}{4\pi} \quad (۲)$$

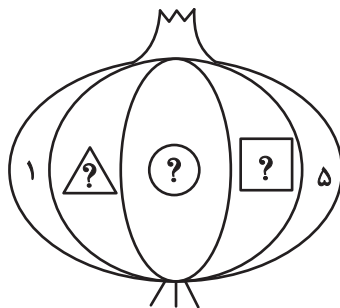
$$\frac{(2\pi - 3)}{8\pi} \quad (۱)$$

$$\frac{(2\pi - \frac{1}{2})}{8\pi} \quad (۴)$$

$$\frac{(\pi - 2)}{4\pi} \quad (۳)$$

۲۶۳- قرار است هر یک از عددهای طبیعی ۲، ۳ و ۴ را به‌جای یکی از علامت‌های سؤال شکل زیر قرار دهیم. با کدام داده(ها) می‌توان فهمید حاصل

$$\triangle ? + \square ? \quad \text{کدام است؟}$$

الف) حاصل $\triangle ? \times \square ?$ عددی زوج است.

ب) حاصل $\triangle ? - \square ?$ عددی منفی است.

(۱) داده «الف» کافی است به داده «ب» احتیاجی نداریم.

(۲) داده «ب» کافی است به داده «الف» احتیاجی نداریم.

(۳) اگر هر دو داده را توأمان داشته باشیم به پاسخ نمی‌رسیم.

(۴) با هر دو داده نیز به پاسخ نمی‌رسیم.

۲۶۴- کدام گزینه عددهای زیر را بهتر دسته‌بندی کرده است؟

۱	۴	۸
۹	۶۴	۱۲۱
۲۱۶	۷۲۹	۱۰۰۰

$$\{1, 216, 1000\}, \{4, 8, 64\}, \{9, 12, 729\} \quad (۱)$$

$$\{1, 64, 729\}, \{4, 9, 121\}, \{8, 216, 1000\} \quad (۲)$$

$$\{1, 4, 121\}, \{8, 9, 216\}, \{64, 729, 1000\} \quad (۳)$$

$$\{1, 9, 21\}, \{4, 8, 216\}, \{9, 64, 1000\} \quad (۴)$$

۲۶۵- در الگوی اعداد زیر، کدام گزینه به جای علامت سؤال قرار می‌گیرد؟

۴ (۴)

۳ (۳)

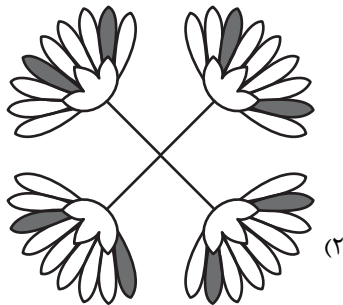
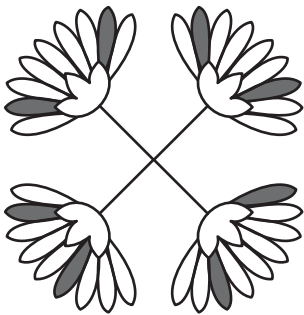

۲ (۲)

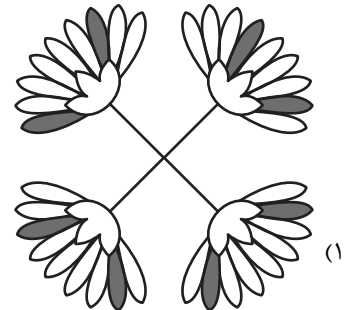

۱ (۱)

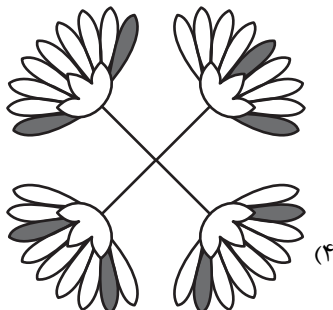
۲۶۶- کدام شکل از دوران شکل زیر به دست می‌آید؟

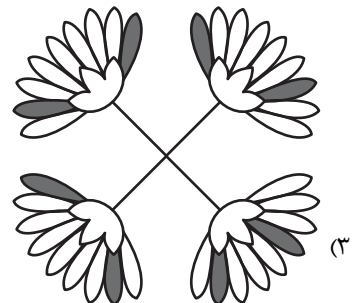
(۲)

(۱)

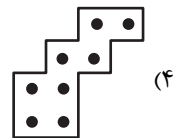
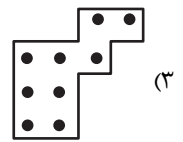
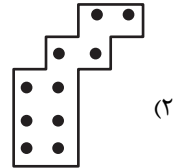
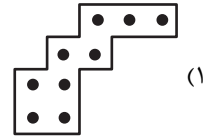
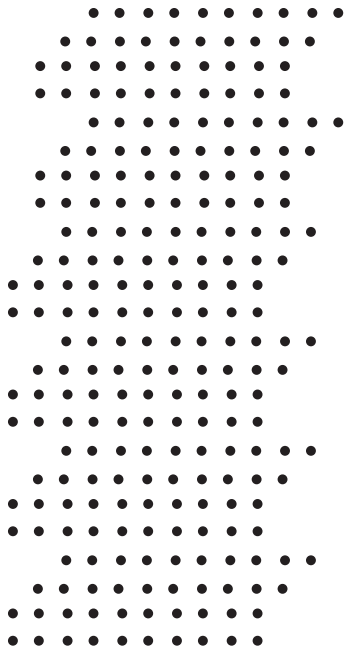

(۴)

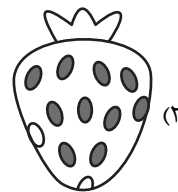
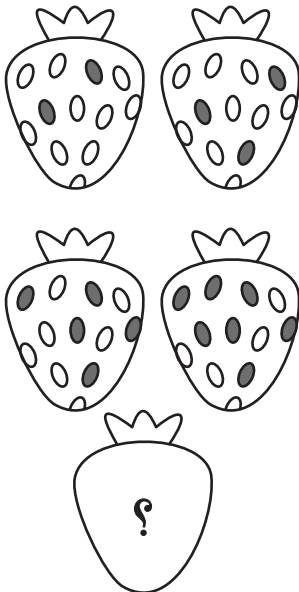

(۳)

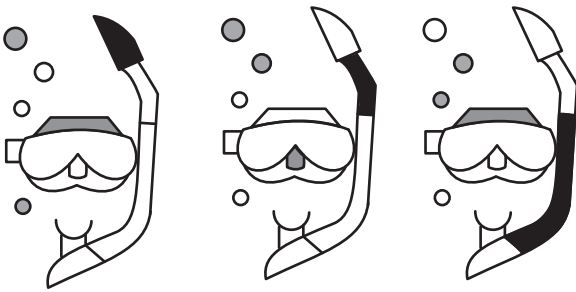
۲۶۷- شکل زیر از تکرار بدون تغییر و بدون دوران کدام گزینه حاصل شده است؟

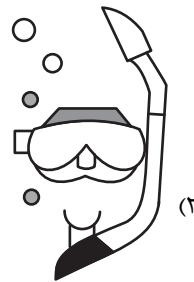
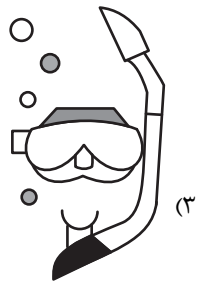
۲۶۸- کدام گزینه به جای علامت سؤال الگوی زیر قرار می گیرد؟

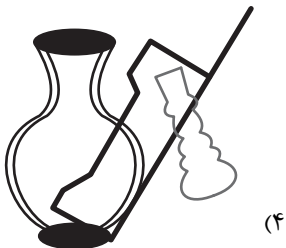
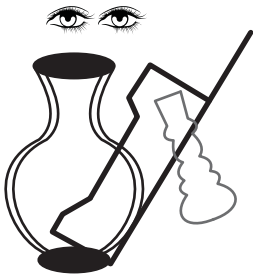
۲۶۹- شکل چهارم الگوی زیر کدام است؟

؟

۲۷۰- سه طرح دو بعدی زیر از دید ناظر پشت مجسمه به کدام شکل دیده می‌شود؟

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۱ دی ماه ۱۴۰۳

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، هادی پولادی، محمد ابراهیم توزنده جانی، علی حسینی نوه، میثم خشنودی، پیمان طیار، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، امیر محمودیان، مهرداد مهربان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتری، حسن اصحابی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، مهدی فروتن، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرداد مشایخی، محمد مشهدبان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آریتا بیدقی، یاسین ساعدی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، محمد کریمی نیا، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، حبیبه محبی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشنی، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد ابراهیم توزنده جانی	محمد بحیرایی	آروین حسینی، عباس مالکی، علی مرشد	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	مهرداد مشایخی، سپیده فتح‌اللهی، سید آرش مرتضائی فر	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی، تابان صیقلی	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	علیرضا نصیری	فرهاد علی نژاد، امیر محمد قلعه‌کاهی، مهشید رستمی، ایمان کلاته عربی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۳»

(معمداً ابراهیم توزنده‌یانی)

برای نوشتن تمام کلمات ۸ حرفی بدون تکرار حروف، باید تعداد جایگشت‌های ۸ شیء متمایز را به‌دست آوریم. (۸!) در حالتی که حرف آخر «ی» باشد کفایت تعداد جایگشت‌ها روی ۷ حرف دیگر را به‌دست آوریم که برابر با: ۷! است. حروف (د، ی) به ۲ طریق (د، ی) و (ی، د) می‌توانند کنار هم باشند این دو حرف را یک شیء در نظر می‌گیریم و با ۶ حرف دیگر جایگشت ۷ شیء متمایز را به‌دست می‌آوریم:

بنابراین در حالتی که دو حرف (د، ی) کنار هم باشند ۲×۷! جایگشت داریم.

حالت اول:

$$\frac{7!}{1! \times 2!} = \frac{7!}{2!}$$

حالت دوم:

$$2 \times 7!$$

$$\frac{7!}{1! \times 2!} = \frac{1}{2}$$

در نتیجه:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۲- گزینه «۱»

(فرشید کریمی)

کلاً ۹×۳×۳=۹ صندوق داریم که به‌ترتیب ۴ تای آن‌ها را برای نشستن ۴ دانش‌آموز ۱ تا ۴ انتخاب می‌کنیم:

$$P(9,4) = \frac{9!}{(9-4)!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5!} = 3024$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۳- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

با توجه به اینکه همیشه داریم:

$$\frac{P(n,r)}{C(n,r)} = r! \Rightarrow \frac{60}{10} = r! \Rightarrow 6 = r!$$

$$6 = 3! \Rightarrow r = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۶ تا ۱۰)

۴- گزینه «۲»

(علی حسینی‌نوه)

برای حل این سؤال از اصل متمم کمک می‌گیریم، یعنی:

تعداد حالاتی که ۳ کتاب از یک موضوع هستند - تعداد کل حالات = حلق در دو موضوع مختلف

$$\binom{12}{3} - \left(\binom{4}{3} + \binom{5}{3} + \binom{3}{3} \right)$$

$$\binom{12}{3} = \frac{12!}{9!3!} = \frac{12 \times 11 \times 10 \times 9!}{9! \times 3 \times 2 \times 1} = 220$$

$$\binom{4}{3} = \frac{4!}{1!3!} = 4$$

$$\binom{5}{3} = \frac{5!}{2!3!} = 10$$

$$\binom{3}{3} = 1$$

$$220 - (4 + 10 + 1) = 220 - 15 = 205$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۰)

۵- گزینه «۳»

(علی قهرمان‌زاده)

حروف (A و E و I) را یک بسته در نظر می‌گیریم، جابه‌جایی آن‌ها کنار هم ۳!، جابه‌جایی بسته‌ها ۳! و جابه‌جایی R و L و ۲! پس:

$$\boxed{IEA} \boxed{RDL} \boxed{B}$$

$$3! \times 3! \times 2! = 6 \times 6 \times 2 = 72$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۶ تا ۸)

۶- گزینه «۴»

(فرشید کریمی)

توجه کنید که هیچ سه نقطه‌ای از ۳ خط مجزا روی یک خط راست نیستند. حالت‌های زیر را در نظر می‌گیریم:
(۱) از هر خط یک نقطه انتخاب می‌کنیم:

$$\binom{1}{1} \binom{2}{1} \binom{4}{1} = 1 \times 2 \times 4 = 8$$

(۲) یکی از یک خط و ۲ تا از یک خط دیگر انتخاب می‌کنیم:

$$\binom{1}{1} \binom{2}{2} + \binom{1}{1} \binom{4}{2} + \binom{2}{2} \binom{4}{1} =$$

$$1 \times 1 + 1 \times 6 + 2 \times 6 + 4 \times 1 = 1 + 6 + 12 + 4 = 23$$

$$8 + 23 = 31$$

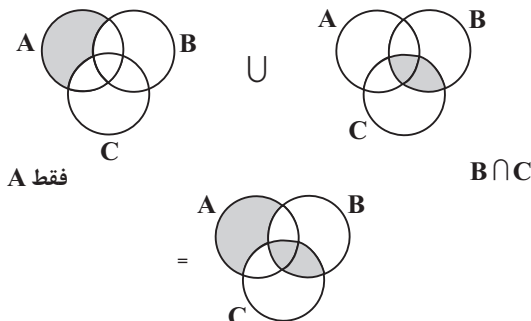
پس تعداد کل مثلث‌ها برابر است با:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۷- گزینه «۳»

(معمداً ابراهیم توزنده‌یانی)

باید اجتماع فقط A و B ∩ C را مشخص کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

$$n(A) = \binom{4}{2} + \binom{5}{2} = 6 + 10$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{16}{36} = \frac{4}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(فرشید کریمی)

۱۱- گزینه «۳»

$$n(S) = 2 \times 2 \times 6 = 24$$

$$n(A) = \frac{2}{2} \times \frac{1}{2} \times \frac{2}{2} = 4$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{4}{24} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

(علی حسینی نوه)

۱۲- گزینه «۳»

برای محاسبه احتمال باید تعداد اعضای پیشامد دلخواه را بنویسیم، ما می‌خواهیم مجموع دو تاس مضرب ۳ یعنی ۳، ۶، ۹ یا ۱۲ شود، اما اعداد رول شده مضرب ۳ یعنی ۳ یا ۶ نباشند.

$$A = \{(1,2), (2,1), (1,5), (5,1), (2,4), (4,2), (4,5), (5,4)\}$$

$$\text{تعداد اعضای فضای نمونه} = 6 \times 6 = 36$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} \Rightarrow \frac{8}{6 \times 6} = \frac{8}{36} \Rightarrow P(A) = \frac{2}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(علی حسینی نوه)

۱۳- گزینه «۱»

برای حل این سؤال از اصل متمم کمک می‌گیریم:

احتمال اینکه فصل تولد حداقل دو نفر یکی باشد: $P(A)$

احتمال اینکه فصل تولد هر سه با هم متفاوت باشد $P(A) = 1 -$

برای محاسبه احتمال اینکه فصل تولد هر سه متفاوت باشد، از اصل ضرب کمک می‌گیریم.

$$n(S) = 4 \times 4 \times 4$$

$$n(A) = 4 \times 3 \times 2$$

$$\text{احتمال اینکه فصل تولدشان متفاوت باشد} = \frac{4 \times 3 \times 2}{4 \times 4 \times 4} = \frac{3}{8}$$

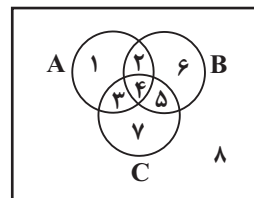
$$P(A) = 1 - \frac{3}{8} = \frac{5}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(معمدا بر ابراهیم توزنده جانی)

۸- گزینه «۲»

فرض کنید اعداد دلخواهی در هر بخش داریم:

$$A = \{1, 2, 3, 4\}, B = \{2, 4, 5, 6\}, C = \{3, 4, 5, 7\}$$

از روی شکل مشخص است هر گزینه‌ای که جوابش ۵ نباشد، جواب سؤال است.

$$\{3, 4, 5, 7\} \cap \{5, 6\} = \{5\} \quad (1)$$

$$\{2, 6\} - \{1, 2, 3, 4\} = \{6\} \quad (2)$$

$$\{4, 5\} - \{3, 4\} = \{5\} \quad (3)$$

$$\{4, 5\} - \{1, 2, 3, 4\} = \{5\} \quad (4)$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

(امیر معموریان)

۹- گزینه «۴»

در پرتاب همزمان ۲ تاس، $n(S) = 6 \times 6 = 36$ است. برای آن که معادله درجه ۲، ریشه حقیقی داشته باشد باید $\Delta \geq 0$ باشد، یعنی:

$$(2b)^2 - 4(2a)(3) \geq 0 \Rightarrow 4b^2 - 24a \geq 0$$

$$\Rightarrow 4b^2 \geq 24a \Rightarrow b^2 \geq 6a$$

حال طبق اعضای فضای نمونه، اگر مؤلفه اول عدد تاس آبی (یعنی b) و مؤلفه دوم عدد تاس قرمز (یعنی a) باشد، اعضای پیشامد مورد نظر به صورت زیر است:

$$A = \{(6,1), (6,2), (6,3), (6,4), (6,5), (6,6), (5,1), (5,2), (5,3), (5,4), (4,1), (4,2), (3,1)\}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{13}{36}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(معمدا برادر معریان)

۱۰- گزینه «۱»

ابتدا $n(S)$ را محاسبه می‌کنیم.

$$n(S) = \binom{9}{2} = 36$$

از طرفی می‌دانیم زمانی جمع دو عدد زوج خواهد بود که یا هر دو عدد زوج یا هر دو عدد فرد باشند.

$$9 \text{ تا } 1 = \{2, 4, 6, 8\}$$

$$9 \text{ تا } 1 = \{1, 3, 5, 7, 9\}$$

$$a_f = \frac{2}{2 + \frac{1}{2}} = \frac{2}{2 + \frac{5}{2}} = \frac{4}{9}$$

$$a_d = \frac{2}{2 + \frac{1}{4}} = \frac{2}{2 + \frac{9}{4}} = \frac{8}{17}$$

$$a_p = \frac{2}{2 + \frac{1}{8}} = \frac{2}{2 + \frac{17}{8}} = \frac{16}{33}$$

$$a_y = \frac{2}{2 + \frac{1}{16}} = \frac{2}{2 + \frac{33}{16}} = \frac{32}{65} \Rightarrow 65a_y = 65 \times \frac{32}{65} = 32$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(پیمان طیار)

۱۸- گزینه «۱»

$$n=1 \Rightarrow a_1 - a_1 = 7 \Rightarrow a_1 - (-1) = 7 \Rightarrow a_1 = 6$$

$$n=2 \Rightarrow a_2 - a_1 = 7 \Rightarrow a_2 - 6 = 7 \Rightarrow a_2 = 13$$

$$n=3 \Rightarrow a_3 - a_2 = 7 \Rightarrow a_3 - 13 = 7 \Rightarrow a_3 = 20$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(میثم فشوری)

۱۹- گزینه «۲»

چون الگو خطی است، پس:

$$4 + 2a = 0 \Rightarrow a = -2$$

$$\Rightarrow t_n = -2n - b \Rightarrow t_3 = -2(3) - b = 10$$

$$-6 - b = 10 \Rightarrow -b = 16 \Rightarrow b = -16$$

$$t_n = -2n - (-16) = -2n + 16$$

$$\Rightarrow t_6 = -2(6) + 16 = -12 + 16 = 4$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۲۰- گزینه «۲»

در این بررسی جامعه آماری کلیه شرکت‌کنندگان در المپیک ۲۰۲۱ توکیو

هستند، پس اندازه جامعه برابر با ۱۱۳۰۰ است. اندازه نمونه هم برابر با

تعداد کسانی است که از آن‌ها تست دوپینگ گرفته شده است که تعداد

آن‌ها ۵۴۰ نفر است. پس خواسته سؤال $11300 - 540 = 10760$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۲ و ۳۰)

(علی قهرمان زاده)

۱۴- گزینه «۱»

از اصل متمم استفاده می‌کنیم:

احتمال اینکه ۲ مهره آبی و ۱ مهره قرمز باشند: $P(A')$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{\binom{4}{2} \times \binom{3}{1}}{\binom{9}{3}} = \frac{6 \times 3}{84} = \frac{3}{14}$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - \frac{3}{14} = \frac{11}{14}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۷)

(محمدرضا بعبیری)

۱۵- گزینه «۳»

$$2P(A) + \frac{3}{5} = 3P(A') - \frac{13}{5}$$

$$\frac{P(A') = 1 - P(A)}{2P(A) + \frac{3}{5} = 3 - 3P(A) - \frac{13}{5}}$$

$$\Rightarrow 5P(A) = 3 - \frac{16}{5} = \frac{5}{5} \Rightarrow P(A) = \frac{1}{5}$$

$$\frac{n(A)=3}{P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} \Rightarrow \frac{1}{5} = \frac{3}{n(S)} \Rightarrow n(S) = 21$$

$$\Rightarrow n(A') = n(S) - n(A) = 21 - 3 = 18$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

(محمدرضا بعبیری)

۱۶- گزینه «۱»

$$x = 360^\circ - (110^\circ + 90^\circ + 60^\circ) = 100^\circ$$

$$\frac{100^\circ}{360^\circ} = \frac{f_D}{180^\circ} \Rightarrow f_D = 50 \Rightarrow a = 50$$

$$a - 20 = 50 - 20 = 30$$

$$\frac{30}{180} = \frac{y}{100} \Rightarrow y = \frac{30 \times 100}{180} = \frac{100}{6} = 16 \frac{2}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

(هادی پولادی)

۱۷- گزینه «۳»

$$a_1 = \frac{1}{4}$$

$$a_2 = \frac{2}{2 + \frac{1}{4}} = \frac{2}{2 + \frac{9}{4}} = \frac{1}{3}$$

$$a_3 = \frac{2}{2 + \frac{1}{3}} = \frac{2}{2 + \frac{4}{3}} = \frac{2}{5}$$

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(مسن اصغری)

عوامل مؤثر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی:

(۱) تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتابهای کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود؛

(۲) توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان؛

(۳) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۲- گزینه «۱»

(مسن اصغری)

دلیل نادرستی عبارات «الف» و «د»:

الف) صبا در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت.

د) مهم‌ترین اثر عشقی نمایشنامه منظوم «ایده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۷ و ۱۸)

۲۳- گزینه «۳»

(عزیز الیاسی‌پور)

موارد «ب، ج، د» اشتباه هستند:

ب) این عبارات شرح حال فرخی یزدی است، نه فرخی سیستانی.

ج) بیشترین رویکرد نویسندگان به نگارش رمان تاریخی بود.

د) حضور راوی سوم شخص ضعف تکنیکی این دوره محسوب می‌شود، نه راوی اول شخص.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۷، ۱۹، ۳۳ و ۳۶)

۲۴- گزینه «۲»

(سعید جعفری)

الف) دهخدا روزنامه سروش را در استانبول منتشر کرد و در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

ب) ادیب‌الممالک شاعر بود و قائم‌مقام از نویسندگان دوره بیداری بود.

ج) کتاب «سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی» اثر جیمز موریه است که میرزا حبیب اصفهانی آن را ترجمه کرده است.

د) عرصه هنر عارف قزوینی ترانه‌ها و تصنیف‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش داشت.

نکات مهم درسی:

دهخدا «چرند و پرند» را در روزنامه صور اسرافیل می‌نوشت که مدیریت آن بر عهده میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل بود، اما خود دهخدا روزنامه سروش را در استانبول منتشر کرد. این دو روزنامه را با هم اشتباه نکنید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶، ۱۷، ۲۰ و ۲۱)

۲۵- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

در عبارت «ب» مورد ذکر شده مربوط به شعر دوره بیداری است و نه دوره بازگشت، کما اینکه در آغاز درس و متن کتاب گفته شده است که بازگشت ادبی، بازگشت به دوره عراقی و خراسانی بود و چندان تحول سبکی‌ای اتفاق نیفتاد.

ایراد عبارت «د» این است که «توجه مردم» از بارزترین ویژگی‌های ادبیات دوره بیداری است و «قانون» بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵)

۲۶- گزینه «۲»

(مسن اصغری)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: منشآت: قائم‌مقام فراهانی

گزینه «۳»: خداوندنامه: صبای کاشانی / نام اثر بهار «تاریخ تطور نظم فارسی» است.

گزینه «۴»: شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- شاعران دوره بیداری تخیلات سرایندگان پیشین را مد نظر داشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع، نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند. نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار میرزاده عشقی می‌توان دید.

۳۱- گزینه ۴»

(امیرحسین اشتری)

(ج) متناقض‌نما: طوبی نام درختی است در بهشت. شاعر بیان می‌کند که این درخت در آتش جهنم است. پس متناقض‌نما دارد. / واج آرای: مصوت «ا»

(د) موازنه: تمامی واژگان دو به دو مقابل هم قرار می‌گیرند و سجع متوازن دارند. / مراعات نظیر: مرغزار و بوستان

تشریح سایر ابیات:

(الف) تضمین ندارد. شاعر صرفاً از اسم مولانا و شمس استفاده کرده است، بدون آنکه تضمینی کند. / مراعات نظیر: شمس و مولانا - اشتران و ساربان (معنی بیت: ای شهریار، بار مولانا را در پشت شترها قرار بده و به سفر و سیر و سلوک بپرداز. زیرا شمس، ساربان و هدایتگر کاروان است.)

(ب) واژه‌آرای: دقت شود «ترک» در دفعه اول، به صورت ترک و در دفعه دوم به صورت ترک آمده است. پس جناس ناقص دارند. نه واژه‌آرای / تلمیح: ندارد. زیرا شاعر درحال مدح و ستایش ناصرالدین شاه است، پس نمی‌توان گفت که این بیت به پادشاهی ناصرالدین شاه تلمیح دارد.

نکته درسی: در بیت «د»، در آخر دو مصراع، بوستان (U-) و مرغزار (U-U-) اگر چه از لحاظ هجای پایانی، هم وزن نیستند، اما به دلیل اینکه در پایان دو مصراع آمده‌اند، می‌توانند موازنه را برقرار کنند. می‌دانیم که همیشه وزن هجای پایان مصراع، بلند است، بنابراین مرغزار که در پایان مصراع آمده است، به این شکل تقطیع می‌شود: (U-) و با تقطیع بوستان یکسان می‌شود. پس این بیت موازنه دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع)

۳۲- گزینه ۲»

(امیرحسین اشتری)

بررسی ابیات به ترتیب:

(الف) متناقض‌نما: ترکیب آتش بی‌دود و سیلاب بی‌خاشاک، متناقض‌نما هستند. زیرا آتش با دود و سیل، با خاشاک و آشغال همراه است.

این بیت لف و نشر نیز دارد: اشک با سیلاب - آه با آتش / دارای تضاد نیز هست: آتش و سیلاب

(ب) لف و نشر: زلف با دخان - رخ با نور.

- شاعرانی که در این دوره به زبان مردم کوچه و بازار شعر می‌گفتند، به قالب‌هایی مثل مستزاد و چهار پاره و نیز سرودن ترانه و تصنیف رغبت بیش‌تری داشتند. این گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نوین به تدریج، زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۳)

۲۸- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» از تعبیر کوچه‌بازاری استفاده شده است که در اشعار گروهی از شاعران عصر بیداری رواج داشته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: پولش از کیسه ملت ...

گزینه «۲»: خدا گواست

گزینه «۳»: رشوه و کلاشی (پول درآوردن از کسان با سماجت)

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۹- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

در نثر قائم‌مقام عبارات کوتاه، گاه موزون و مسجع هستند که در متن گزینه «۳» به‌وضوح قابل مشاهده است، اما استفاده از اصطلاحات ساده و عامیانه و زبان طنزآمیز از ویژگی‌های سبک دهخدا است که در گزینه‌های «۱» و «۲» و «۴» قابل مشاهده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۳۰- گزینه ۱»

(سیرعلیرضا اهری)

بیت، فاقد لف و نشر است.

تشبیه «ماه و خورشید» به تصویر دو چشم یار مشهود است و بین کلمات «بر» و «هر» جناس وجود دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: لف و نشر: لف‌ها: «روی» و «مو»، نشرها: «گل» و «سنبل» / تشبیه: «روی» به گل تشبیه شده است و «مو» به سنبل / بیت فاقد جناس است.

گزینه «۳»: بیت، فاقد لف و نشر و جناس است. / تشبیه: «ذرات عالم چون ماه تابان»

گزینه «۴»: لف‌ها: «رخ» و «قهوه»، نشرها: «خورشید» و «ظلمات» تشبیه: بین لف‌ها و نشرها رابطه شباهت وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: به دلیل نبود «تلمیح» رد می‌شود.

گزینه ۳: به دلیل نبود «موازنه» رد می‌شود.

گزینه ۴: به دلیل نبود «تلمیح» رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۴- گزینه ۱

(الهام مغموری)

الف) تضاد: «حرص و قناعت» / تشبیه: استخوانم «مشبه» سرمه «مشبه‌به» شد / کنایه: «کوچه‌گردی» کنایه از «آوارگی و خانه به دوش بودن» و «خانه‌داربودن» کنایه از «خادم‌بودن»

ب) تضاد: «زمین‌گیر و روان» / تشبیه: آب روان «مشبه»، چون «ادات تشبیه»، سبزه «مشبه‌به» / قامت «مشبه» چون «ادات تشبیه» سرو «مشبه‌به» / کنایه: «زمین‌گیرشدن» کنایه از «ناتوان‌شدن»

ج) تضاد: «تلخی و حلاوت» / تشبیه: شکرخند (خنده مانند شکر) / «تلخی» کنایه از «سختی‌ها و دشواری‌ها»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۵- گزینه ۲

(مفهر مشهوریان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «برافروختن و روشن کردن چراغ به وسیله باد، تناقض دارد.

گزینه ۳: «در گدایی پادشاهی کردن، دارای تناقض است.

گزینه ۴: «بیمار بودن که باعث تازگی شود و خرابی که باعث معموری و آبادانی شود، پارادوکس دارد.

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۶- گزینه ۱

(مهرزاد مشایفی)

لف و نشر مرتب:

لف‌ها	نشرها
۱- عقرب	۱- زلفین
۲- قمر	۲- چهره

ج) تلمیح: تلمیح به آیه «ألست برکیم...»

د) جناس تام: «میان» در دفعه اول: کمر - در دفعه دوم: وسط

ه) تضاد: سپر انداختن، کنایه از تسلیم‌شدن و جنگ‌نکردن. کمان کشیدن، کنایه از جنگ‌کردن

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۳- گزینه ۲

(رضا رنبری)

الف) لف و نشر: لف ۱ (تیغ) - لف ۲ (سپر) = نشر ۱ (موج) - نشر ۲ (حباب) / لف و نشر از نوع مرتب است.

تشبیه: شاعر، «موج» را به «تیغ» و «حباب» را به «سپر» تشبیه کرده است. / مراعات نظیر: ذورق - بحر - موج - حباب / تیغ و سپر

بیت فاقد آرایه «تلمیح» است. / نکته: توجه کنید که «سیلی خوردن» تلمیحی ندارد! زیرا کلید واژه تلمیح‌ساز باید به داستان یا ماجرا و حدیثی اشاره کند، بنابراین وجود چنین واژگانی در بیت، در همه مواقع تلمیح نمی‌سازد. (در اینجا سیلی خوردن اشاره دارد به ضربات امواج)

ب) تشبیه: دفتر دانش / تناقض: اصولاً هدف از شستن چیزی، پاک کردن آن است، بنابراین، شستن چیزی به وسیله «می» ممکن نیست، زیرا می ناپاک است و این کار امری متناقض است. / واج آرایه: تکرار حرف «د» در مصراع دوم

ج) جناس اختلافی: باقی و ساقی / تلمیح: بیت اشاره دارد به ماجرای شهادت حضرت عباس (ع) / مراعات نظیر: دست - چشم / تضمین: «أنا الیه راجعون» / همچنین بیت دارای سجع متوازی است: «باقی - راوی - ساقی» / تکرار: دیده‌ای

د) جناس تام: بار اول در معنای «محموله» و بار دوم در معنای «دفعه» به کار رفته است. / من (واحد وزن) - من (ضمیر اول شخص) / مراعات نظیر: سر - گردن - زبان

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: لف و نشر نامرتب یا مشوش

لف‌ها	نشرها
۱- دود	۲- ابرو
۲- شعله	۱- چشم

گزینه «۳»: لف و نشر نامرتب یا مشوش

لف‌ها	نشرها
۱- ابرو	۲- کمان
۲- مژگان	۱- تیر

گزینه «۴»: لف و نشر نامرتب یا مشوش

لف‌ها	نشرها
۱- چشم	۲- آب
۲- دل	۱- آتش

(علوم و فنون ادبی، بریج)

۳۷- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

لف و نشر: لف‌ها: عارض و خط / نشرها: سیه و بهار

کنایه: سیه بودن روزگار

مجاز: بهار: مجاز از زمان شادی و عافیت / خزان: مجاز از زمان غم

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لف و نشر است. / مجاز: گل و گلشن: مجاز از زیبایی‌های

زمینی

گزینه «۲»: فاقد لف و نشر و مجاز است. / کنایه: دربه‌در: کنایه از پریشان

حالی

گزینه «۳»: فاقد مجاز است. / لف و نشر: لف‌ها: چشم و ابرو / نشرها: مست و

شمشیر

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریج)

۳۸- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا امیری)

الف) تلمیح: اشاره به ماجرای حضرت آدم (ع)

د) پارادوکس: به سختی کمان را آسان کشید

ب) کنایه: دلسوخته: کنایه از عاشق

ج) لف و نشر: لف‌ها: «ابرو» و «چشم»، نشرها: «سیل» و «پل»

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریج)

۳۹- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا امیری)

۱- مصوت بلند «ی» در پایان واژه «کوری» کوتاه تلفظ می‌شود.

۲- مصوت کوتاه «پ» در ترکیب «کوری تو» بلند تلفظ می‌شود.

۳- مصوت کوتاه «ت» در واژه «تو» بلند تلفظ می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ۱- مصوت بلند «ی» در پایان واژه «ببردی» کوتاه تلفظ

می‌شود. ۲- مصوت کوتاه «ت» پس از واژه «ببردی» کوتاه تلفظ می‌شود.

گزینه «۳»: ۱- مصوت بلند «ی» در پایان واژه «قاضی» کوتاه تلفظ می‌شود.

۲- مصوت کوتاه «پ» در ترکیب «قاضی شهر» بلند تلفظ می‌شود.

گزینه «۴»: ۱- مصوت کوتاه «پ» در ترکیب «آب حیات» بلند تلفظ

می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا امیری)

اختیار زبانی در سایر ابیات:

گزینه «۱»: کسره اضافه در ترکیب «دم محشر» بلند تلفظ می‌شود و در

عبارت «از این دم» حذف همزه وجود دارد.

گزینه «۲»: مصوت بلند «ای» در واژه «بیداری» کوتاه تلفظ می‌شود.

گزینه «۳»: مصوت کوتاه «پ» در پایان واژه «همیشه» و ترکیب «حریم دل»

بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه «۴»

(مفسن اصغری)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (یا مستفعلن مفاعیل

مستفعلن فعل): کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای «یی» در «جویی»

گزینه «۲»: وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (یا مستفعلن مفاعیل

مستفعلن فعل): حذف همزه «از»

گزینه «۳»: وزن بیت: مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن (یا مستفعلن مستفعلن

مستفعلن مستف): کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای «یی» در «تیکویی»

گزینه «۴»: وزن بیت: مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن (یا مستفعلن مستفعلن

مستفعلن مستف): اختیار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» به کار نرفته است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۲- گزینه «۲»

(همین نمازی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: منظور سؤال در هجای دهم مصراع دوم این گزینه، یعنی «ت» در [دشت امید] دیده می‌شود.

گزینه «۳»: هجای چهارم و ششم مصراع اول یعنی «م» در [عالم من] و «ن» در [من و ما] این اختیار مشهود است.

گزینه «۴»: این اختیار در هجای هفتم مصراع دوم یعنی «ن» در [کمان] اتفاق افتاده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه «۳»

(رضا، نهمی)

این تست با هدف تسلط بر سه مبحث طرح شده است: ۱- آشنایی با مفهوم رکن عروضی ۲- توانایی تشخیص وزن بیت ۳- تسلط بر مبحث حذف همزه
گزینه «۳»: در این گزینه، «۴» حذف همزه وجود دارد (پی / ش / ما / مد - بام / دا / دان - دل / ب / رز - چش / مز) و بیت بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. بنابراین تعداد حذف همزه با تعداد ارکان عروضی بیت برابر است. (نکته: دقت کنید که در «رخ از» با توجه به وزن بیت، حذف همزه وجود ندارد!)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این گزینه، «۳» حذف همزه وجود دارد (بُل / ب / ل / گر - ه / ما / وا / زَم - گ / اَن / دا / می) و بیت بر وزن «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» سروده شده است. بنابراین تعداد حذف همزه با تعداد ارکان عروضی بیت برابر نمی‌باشد. (رد گزینه ۱)

گزینه «۲»: در این گزینه، در (با / زا / ی - قَر / یا / دز) حذف همزه وجود دارد. همچنین در «نشین ای» نیز می‌توان حذف همزه را مشاهده کرد! ولی در این ترکیب، حذف همزه تأثیری در وزن شعر ندارد و چه آن را حذف کنیم یا نکنیم، مشکلی در وزن شعر به وجود نمی‌آید. (می‌توان گفت که در «نشین ای»، صرفاً امکان حذف وجود دارد اما حذف همزه ضروری نیست! ولی در دو مورد دیگر، هم امکان و هم ضرورت حذف همزه وجود دارد.) و بیت بر وزن «مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن» سروده شده است؛ بنابراین، حتی اگر برای این بیت، سه حذف همزه در نظر بگیریم، گزینه پاسخ ما نخواهد بود! زیرا بیت از ۴ رکن عروضی تشکیل شده است. (رد

گزینه «۲»)

گزینه «۴»: در این گزینه، ۲ حذف همزه وجود دارد (آ / بَر - نا / بَر) و بیت بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است. پس در بیت چهارم نیز تعداد حذف همزه با تعداد ارکان عروضی بیت برابر نمی‌باشد. (رد گزینه «۴»)

نکته ۱: نوع خوانش، در تشخیص حذف همزه بسیار مؤثر است! بنابراین خوانش یکباره و بی‌گسست می‌تواند شما را در تشخیص این امر، یاری کند.

نکته ۲: نون ساکنی که بعد از مصوت بلند قرار می‌گیرد، اگر قبل از همزه بیاید، حذف یا عدم حذف همزه تأثیری در وزن شعر ندارد. (مانند بیت شماره ۲)

نکته ۳: برای حذف همزه، سه حالت را می‌توان در نظر گرفت: ۱- امکان حذف وجود ندارد (شرایط حذف همزه برقرار نیست). ۲- امکان حذف وجود دارد، ولی حذف شدن یا نشدن همزه تأثیری در وزن شعر ندارد. ۳- امکان حذف وجود دارد و حذف همزه با توجه به وزن شعر، ضروری است. (یعنی اگر حذف نکنیم، وزن بیت اشتباه می‌شود!)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۴- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا امیری)

الف) بیت، فاقد حذف همزه است و در ترکیب «زانوی الم» کسره اضافه بلند تلفظ می‌شود.

ب) دو بار در «از آن» و «کند آباد» حذف همزه مشهود است و مصوت بلند «ای» در پایان واژه «مخموری» کوتاه تلفظ می‌شود.

ج) بیت فاقد حذف همزه است و در پایان واژه «ابرو» مصوت بلند، کوتاه تلفظ می‌شود. همچنین در ترکیب «دل شب» مصوت کوتاه «ب» بلند تلفظ می‌شود.

د) فاقد تغییر کمیت مصوت است، ولی در عبارت «دگر امشب» حذف همزه مشهود است.

ه) حذف همزه در «شد آن» و «رباب امشب». تغییر کمیت مصوت کوتاه در هجاهای هفتم (ی) و دهم (ی) مصراع دوم.

توضیح نکته درسی:

در بیت «ه» واژه «بده» فاقد اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه است، چرا که تلفظ درست این واژه به این شکل است:

«ب + د + ه» و از یک هجای کوتاه و یک هجای بلند ساخته شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۵- گزینه «۳»

(مهری فروتن)

نکته صورت سؤال این است که اگر وزنی دارای دو دسته‌بندی هجایی متفاوت باشد و دسته‌بندی همسان بر دسته‌بندی ناهمسان برتری دارد و اگر هر دو دسته‌بندی آن همسان و یا هر دو ناهمسان باشند هیچ یک بر دیگری ارجحیت ندارد.

بعد از تقطیع هجایی ابیات متوجه می‌شویم که ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» دارای دو دسته‌بندی هجایی هستند که یکی همسان و دیگری ناهمسان است اما در گزینه «۳» هر دو دسته‌بندی وزنی ناهمسان هستند؛ بنابراین هیچ دسته‌بندی بر دیگری ترجیح ندارد، در نتیجه گزینه «۳» پاسخ تست است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۶- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

مفهوم کلی و مشترک عبارت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» به «اثر همنشین نادرست و پرهیز از همنشینی با بدان» اشاره دارد، درحالی‌که بیت گزینه «۳» به «گوشه‌گیری از مردم و در حالت کلی به ترک صحبت و همنشینی با دیگران» اشاره دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۵)

۴۷- گزینه «۲»

(سعید بعفری)

بیت «الف و ت» هر دو به «فنا» و نابودی در برابر یار و در راه عشق اشاره دارند.

مفهوم دیگر بیت‌ها:

(ب) دعا برای فروکاستن آتش عشق

(پ) مؤمن میهن‌پرست است.

(ث) جان‌فشانی برای آزادی

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه‌های ۲۷، ۳۲ و ۳۵)

۴۸- گزینه «۱»

(سعید بعفری)

بیت گزینه «۱» اشاره به این دارد که ما جان‌سخت و پایداریم و مانند شیشه نیستیم که به‌سادگی با برخورد سنگی بشکنیم و نابود شویم.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مرگ به خاطر عشق

گزینه «۳»: مردن برای معشوق

گزینه «۴»: مرگ در زندگی (لزوم حسابرسی اعمال پیش از اینکه در

پیشگاه خداوند قرار گیریم.)

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۹)

۴۹- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی‌پور)

ابیات گزینه‌های «۱ تا ۳» بیانگر حال ناخوشایند شاعر از فراق یاران و

دوستان و موضوعات دیگر هستند، اما در بیت گزینه «۴»، با رسیدن یار،

رنج شاعر تمام شده و دوران شادی فرارسیده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۷)

۵۰- گزینه «۱»

(حسن اصفایی)

(ج) هیچ‌کس نمی‌داند با هجران یار چشم عاشق چقدر اشک ریخته است؛

کنایه از سختی فراوان هجران و فراق یار

الف) مصراع دوم کنایه‌ای است از وصال معشوق که شاعر بدان امید بسته

بوده است.

(د) سعدی در این بیت به توصیف زیبایی معشوق و تمجید از آن پرداخته

است.

(ب) شاعر بخشش خداوند را به ابری تشبیه کرده و مقصود از دریا شدن قطره

طلب بذل و بخشندگی و کرم بیشتر از خداوند است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه «۴»

(ریاضانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- دانش عمومی را انسان در طول زندگی خود به دست می‌آورد.
- فردی که تنها بیرون از جامعه زندگی می‌کند، به سختی می‌تواند بر ذخیره دانش عمومی خود بیفزاید.
- فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش عمومی لازم را در اختیارمان قرار می‌دهد.

- دانش عمومی برای زندگی اجتماعی همچون هوا برای انسان است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۵۲- گزینه «۴»

(ریاضانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- در دیدگاه اول دانش عمومی از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید.
- در دیدگاه سوم دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیشتری برخوردار است.
- در دیدگاه سوم دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۵۳- گزینه «۴»

(یاسین ساعدی)

تشریح گزینه نادرست:

- زبان یک پدیده اجتماعی است. ما درباره این پدیده اجتماعی هم «دانش عمومی» و هم «دانش علمی» داریم.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۵۴- گزینه «۲»

(مهمرموری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- ب) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.
- ج) اگر در ذخیره دانشی جامعه‌ای، تعارض‌هایی پدید بیاید، ارتباط دو سویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود؛ دانش عمومی به‌طور همه جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند؛ دانش علمی از رشد و رونق باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

- ه) کسانی که از دانش عمومی برخوردارند این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آن‌ها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۷)

۵۵- گزینه «۴»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

- ما دانشی را می‌خواهیم که همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۷)

۵۶- گزینه «۳»

(ریاضانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارد.
- فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی؛ بلکه خود دانشی مستقل است.
- علوم انسانی کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳ و ۱۵)

۵۷- گزینه «۴»

(ریاضانه امینی)

تشریح موارد:

- موضوع فلسفه اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی و انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.
- در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است.
- فواید علوم طبیعی:

- شناخت طبیعت و قوانین آن - پیشبینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت - رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۲، ۱۵ و ۱۶)

۵۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- کنش‌های اجتماعی ابعاد و انواع مختلفی دارند. برای بررسی و مطالعه این انواع و ابعاد، دانش‌های مختلفی به‌وجود آمده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۵۹- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

- موضوع جامعه‌شناسی تبیینی این است که نشان دهد پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

- جامعه‌شناسی تبیینی جامعه را نیز صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۷، ۲۸ و ۳۰)

۶۰- گزینه «۴»

(یاسین ساعدی)

ساختار اجتماعی: ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است. ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید.

نظام اجتماعی: نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست. منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند. نظام اجتماعی هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد و هم می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۶۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

هدف (الف) ← پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

موضوع (ب) ← پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

روش (ج) ← حس و تجربه (نگاه از بیرون)

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

۶۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

مقایسه تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران بزرگ ← اخلاق‌گرایی

نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آنهاست، ← همراهی همدلانه

تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی ← افراد بدون آن که بدانند نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است صرفاً آن را رعایت می‌کنند.

فراتر رفتن از نظم موجود ← اختراعات بزرگ، اندیشه‌های جدید

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۶۳- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت و ارزش و اخلاق و آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی انجامید و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه پردازان کنش اجتماعی آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند.

این جامعه‌شناسان اراده و ارزش را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌دانند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۴۰)

۶۴- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- زندگی اجتماعی انسان و نظم، همزاد یکدیگرند اما انسان‌ها صرفاً مجریان نظم نیستند بلکه قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.

- به هر میزان که این آرمان‌ها و ارزش‌ها والاتر و انگیزه افراد برای تحقق بخشیدن به آن‌ها قوی‌تر باشد، تغییر مهمتری ایجاد خواهد شد. در نتیجه این رابطه میان ارزش‌ها و تغییر اجتماعی، رابطه‌ای مستقیم است نه معکوس.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۶۵- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

- سربازان جنگ‌های نامنظم معمولاً، نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی‌شده را اجرا نمی‌کنند بلکه متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی خود عمل می‌کنند.

- اصطلاح جنگ‌های نامنظم را اولین بار شهید مصطفی چمران به کار برد و روش‌های ویژه‌ای برای آن ابداع کرد.

- در جنگ‌های نامنظم افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند بلکه از آن فراتر می‌روند و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند. سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان، توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینه «۴»

(مفسر کرمی نیا - رفسنجان)

«إِنَّ: بی گمان، قطعاً، بدون شک، همانا / «اللَّهُ يُحِبُّ»: خداوند دوست دارد
(رد گزینه «۲») / «الَّذِينَ»: کسانی که / «يُقَاتِلُونَ»: می جنگند (رد گزینه
«۳») / «فِي سَبِيلِهِ»: در راهش / «صَفًّا»: صف در صف، صف بسته (در گزینه
«۱» ترجمه نشده است.) / «كَأَنَّ»: گویی، انگار / «بَيَّانٌ مَّرْصُوفٌ»: (موصوف
و صفت نکره) ساختمانی استوار (رد گزینه «۲»)

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(ولی بربری - ابرو)

«لَكِنَّ: اما، ولی (رد گزینه «۱») / «هُوَ الَّذِي»: همان کسی است که (رد
گزینه «۴») / «يَقُومُ بِ-»: اقدام می کند، می پردازد (رد گزینه «۲») /
«الْآخِرِينَ»: دیگران (رد گزینه «۴») / «و هو يعلم»: (جمله حالیه) در حالی
که (او) می داند (رد گزینه «۱») / «أَنْ رَبَّه»: که پروردگارش (رد گزینه «۲»)
/ «بِكِفْيَةٍ»: برایش بس است، برای او کافی است (رد گزینه «۴»)
در گزینه «۱»، کلمه «چنین» اضافه است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۱»

(مبیر بیگلری)

«الأعمال العظيمة التي»: کارهای بزرگی که ... (رد گزینه «۴») / «تفجير»:
منفجر کردن (رد گزینه های «۲ و ۳») / «بلغ أربعين طناً»: به چهل تن
رسید (رد سایر گزینه ها؛ در گزینه های «۲ و ۴»، «وزن آن» اضافی است.)

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۱»

(سید مفسر علی مرتضائی)

«شعر ... بخيبة الأمل»: احساس ناامیدی کند (رد گزینه «۳») / «بعد كلّ
فشل»: بعد از هر شکستی (رد گزینه های «۳ و ۴») / «عَادَ خُطُوهُ إِلَى الْوَرَاءِ»:
یک گام به عقب برگردد (رد گزینه های «۳ و ۴») / «فَقَدْ النَجَاحُ»: «النَّجَاحُ»
مفعول است) موفقیت را از دست می دهد (رد گزینه «۳») / «لَا تَنْسُوا»: (فعل
نهی مخاطب) فراموش نکنید (رد گزینه «۲») / «نَهَايَةُ الطَّرِيقِ»: پایان راه (رد
گزینه «۲») / «بَلْ»: بلکه (رد گزینه «۳») / «فُرْصَةٌ لِلتَّعْلُمِ»: فرصتی برای
یادگیری (رد گزینه «۳») / «الصَّعَابُ»: سختی ها

(ترجمه)

۶۶- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانهای)

تفاوت «اقامه حق»، «میهن دوستی» و «کشور گشایی» در معنای متفاوتشان
است و دقیقاً همین معانی متفاوت، هویت این پدیده ها را تعیین می کند و از
آن ها سه پدیده مختلف می سازد.

(جامعه شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۳۶)

۶۷- گزینه «۲»

(سید آرش مرتضائی فر)

قوم نگاری نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده مشارکتی است که در آن
محقق به دنبال پرده برداشتن از معناهایی است که در کنش ها نهفته اند.
اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثلاً یک فرد،
یک نهاد اجتماعی (مثل نهاد خانواده) یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق
پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد از روش مطالعه موردی
استفاده می کند.

(جامعه شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه های ۵۰ و ۵۱)

۶۸- گزینه «۴»

(سید آرش مرتضائی فر)

تشریح گزینه ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (از طریق مشاهده مشارکتی)
گزینه «۲»: نادرست (اثر هوثرن مربوط به زیمناردو نیست) - درست
گزینه «۳»: نادرست (این عبارت مربوط به وبر است) - نادرست (این مطلب
نقل قولی از گیدنز است)
گزینه «۴»: درست - درست

(جامعه شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه های ۳۹ تا ۵۱)

۶۹- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی فر)

کنشگران فردی و جمعی هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی فعال
و خلاق اند. همین فعالیت و خلاقیت موجب پیدایش معانی گوناگون و در
نتیجه آن پدید آمدن خرده فرهنگ ها و گروه های مختلف درون هر جهان
اجتماعی می شود.

برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ های ساده و کاملاً قابل پیش بینی
درباره چرایی وقوع پدیده های اجتماعی، پیچیدگی و عمق این پدیده ها را
نادیده می گیرند و از پدیده های اجتماعی و انسانی هویت زدایی می کنند.
رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران
براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می زنند بنابراین برای فهم
زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده های اجتماعی عبور کرد و به معانی
نهفته در کنش ها راه یافت.

(جامعه شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه های ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

۷۰- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی فر)

پرسشی که در صورت سؤال آمده مربوط به پیامد «سقوط ارزش ها» است.
(جامعه شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۸)

۷۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور قارچ از کشور ۱۴۰۰)

«کثیر من»: بسیاری از (رد گزینه‌های «۲ و «۴» / «إختراعات الإنسان الحدیثة»: اختراعات جدید انسان (رد گزینه‌های «۱ و «۲» / «فی مجال الإعمار و البناء»: در زمینه آبادانی و ساختن / «لم یستفد»: (فعل معلوم است و معنای ماضی منفی دارد) استفاده نکرده است (رد سایر گزینه‌ها) / «جانبها النافع»: قسمت مفید آن‌ها

(ترجمه)

۷۶- گزینه «۳»

(روح الله گلشن)

«ما أعقل: چه عاقل است، چقدر عاقل است» بیانگر تعجب می‌باشد.

تکات مهم درسی:

- ۱) ساختار «ما أفعل» برای بیان تعجب به کار می‌رود و به صورت «چه ... است، چقدر ... است» ترجمه می‌شود.
- ۲) دقت کنید «الناجین» در این جا «صفت انسان» است، از این رو به شکل «انسان‌های موفق» ترجمه شده که صحیح است.

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۱»

(مصطفی قریمی فرد)

اولاً: فعل «أن يذكر» نادرست ترجمه شده است؛ به دو فعل مشابه زیر دقت نمایید:

- أن يَذْكُرَ یاد کنند / أن يَتَذَكَّرَ به یاد آورند

ثانياً: «بالسوء» به معنی «به بدی» است که به اشتباه همراه با ضمیر (بدی او) ترجمه شده است.

(ترجمه)

۷۸- گزینه «۳»

(عمار تابهش)

«امید است»: لعل (رد گزینه‌های «۲ و «۴» / «در خریدن کالاها»: فی شراء البضائع (رد گزینه‌های «۲ و «۴» / «مردّد نشود»: (فعل مضارع منفی) لا يتردّد (رد گزینه‌های «۱ و «۴»

(ترجمه)

۷۹- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروردی)

عبارت عربی می‌گوید: هر کاری در دنیا دو جنبه دارد: جنبه سودمند و جنبه زیان‌بار؛ مصراع فارسی داده شده، ارتباطی به این عبارت ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نیکوکار زنده می‌ماند حتی اگر به گورستان‌ها منتقل شود. (اهمیت نیکی)

گزینه «۳»: به‌راستی که مؤمنان رستگار شده‌اند آنان که در نمازشان فروتن‌اند. (اهمیت تواضع و فروتنی)

گزینه «۴»: همانا ما پاداش کسی را که نیکوکاری کرده است، ضایع نمی‌کنیم. (پایبندی خداوند به اعطای پاداش بندگان)

(مفقود)

ترجمه متن درک مطلب:

هنگامی که از مورچه‌خوار صحبت می‌کنیم، معمولاً منظورمان حیوانات عجیبی است که در جنگل‌ها و میان علف‌ها زندگی می‌کنند و جز مورچه را نمی‌خورند، و این حیوانات در شکار مورچه ماهر هستند، چون خدا اعضایشان را برای این وظیفه، مناسب آفریده است، در دو پای جلویی آن‌ها، چنگال‌های بلند قوی‌ای هست که با آن خانه‌های مورچه‌ها را خراب می‌کنند تا به آن برسند، و زبانی دراز دارند و لعاب لزجی روی آن هست، آن را از دهانشان بیرون می‌آورند و تعداد زیادی مورچه به آن می‌چسبند، سپس آن را می‌کشند تا آنچه را جمع شده است، بلعند، و این (کار) را با سرعت زیادی تکرار می‌کنند و مورچه‌خوار دندان ندارد، چرا که او بدان نیاز ندارد زیرا غذایش نرم و کم حجم است. بزرگترین انواع مورچه‌خوار همان است که روی زمین زندگی می‌کند و طولش بیشتر از یک متر می‌شود، اما مورچه‌خوار درختان، طولش کمتر از نیم متر است، هرگز از درختان پایین نمی‌آید و از دم بلندش در آویزان شدن از شاخه‌ها استفاده می‌کند.

۸۰- گزینه «۴»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

در گزینه «۴» آمده است: «آفرینش او به نحوی است که شکار مورچه را برایش ممکن سازد!» که مطابق متن صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همیشه آن را بالای درختان جنگل می‌بینیم! (نادرست؛ روی زمین و میان علف‌ها نیز زندگی می‌کند.)

گزینه «۲»: هر مورچه‌ای را که اطرافش می‌بیند، در یک مرتبه می‌بلعد! (نادرست؛ چند بار این کار را تکرار می‌کند.)

گزینه «۳»: این حیوان از علف‌ها نیز تغذیه می‌کند! (نادرست؛ طبق متن او فقط مورچه می‌خورد.)

(درک مطلب)

۸۱- گزینه «۳»

(سیر مفعله علی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که از ابزارهای خوردن شکار برای مورچه‌خوار نیست.

عبارت گزینه «۳»: دندان‌هایی که باعث می‌شود به چیز دیگری احتیاج نداشته باشد؛ در متن گفته شده اصلاً دندان ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زبانی بلند و عجیب در دهانش! (صحیح)

گزینه «۲»: مایع لزجی که روی سطح زبانش وجود دارد! (صحیح)

گزینه «۴»: چنگال‌هایی بلند و بسیار تیز در دو پای جلویی‌اش! (صحیح)

(درک مطلب)

۸۲- گزینه «۲»

(سیر مفعله علی مرتضوی)

عبارت «مورچه‌خوار درختان از انواع دیگر آن بزرگتر است!» مطابق متن داده‌شده، نادرست می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مورچه‌خوار می‌تواند از شاخه‌ها آویزان شود! (صحیح)

گزینه «۳»: مورچه‌خوار قادر به بلعیدن تعداد زیادی مورچه است! (صحیح)

گزینه «۴»: مورچه‌خوار ممکن است طولش به بیشتر از یک متر برسد!

(صحیح)

(درک مطلب)

۸۳- گزینه «۲»

(سیر مفعله علی مرتضوی)

«مأخوذ من فعل من باب «مفاعلة» نادرست است؛ «ماهر» بر وزن «فاعل»، اسم فاعلی است که از فعل مجرد ثلاثی گرفته شده است، نه مزید.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه «۴»

(سیر مفعله علی مرتضوی)

«علامة جرّه هی الألف» نادرست است؛ «الأغصان» جمع مکسر است و علامت جرّ آن، کسره (ـِ) است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۵- گزینه «۴»

(ولی بریی - ابور)

در گزینه «۴»، «مؤسّسه» باید به صورت «مؤسّسه» نوشته شود، هم‌چنین «ثروة» نیز به شکل «ثروة» نوشته می‌شود و نباید آن را با تلفظش در فارسی اشتباه گرفت.

(فبط مرکبات)

۸۶- گزینه «۱»

(ولی بریی - ابور)

در گزینه «۱»، هر دو «لا» برای نفی مضارع هستند و فعل مضارع منفی پدید آورده‌اند. دقت کنید در فعل (أَنْ لَا يُطْعَمُوا) نیز دلیل حذف نون، «أَنْ» ناصبه است نه لا.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «لا» بر سر فعل مضارع «یرفع» آمده است و فعل نیز مجزوم نشده است، پس لای نفی مضارع می‌باشد.

گزینه «۳»: «تکبّر» اسم و مصدر است و لای نفی جنس بر سرش آمده است (برادرم هیچ تکبری ندارد).

گزینه «۴»: «لا تزعمن» نهی مضارع است (نپندارید)، دقت کنید نون جمع مؤنث هرگز حذف نمی‌شود.

(انواع فملات)

۸۷- گزینه «۳»

(مصطفی قدیمی فرد)

ترجمه صورت سؤال: هنگامی که معلّم گمان می‌کند که دانش‌آموز در امتحان غایب است، می‌گوید:

پاسخ: کَأَنَّ (به معنی «گویى، انگار» برای بیان ظنّ و گمان می‌آید)

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قطعاً دانش‌آموز در امتحان غایب است!

گزینه «۲»: شاید (امید است) دانش‌آموز در امتحان غایب باشد!

گزینه «۳»: گویى (انگار) دانش‌آموز در امتحان غایب است!

گزینه «۴»: کاش دانش‌آموز در امتحان غایب باشد!

(انواع فملات)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای-کنکور قاج از کشور ۱۴۰۱)

گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نویسی را پیش روی مورخان قرارداد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۴)

۹۲- گزینه ۱»

(سبیه مبینی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) در دوره نادرشاه، شهر اصفهان بازسازی شد و در منطقه کلات بناهای باشکوهی مانند کاخ خورشید ساخته شد. ورود هنرمندان و صنعتگران هندی پس از فتوحات نادر در هند موجب تلفیق هنر ایرانی و هندی شد.

ب) از آنجایی که نادر سرداری شجاع و بی‌باک بود و در زمانی که آشوب و شورش‌های داخلی و خارجی ارتش‌های بیگانه موجودیت ایران را به خطر انداخته بود، توانست با طراحی نظامی بر دشمنان پیروز شود، پس این امکان که روس‌ها با مشاهده توان نظامی نادر، هیچ‌گاه قادر به اشغال بخش‌هایی از ایران در عهدنامه ترکمنچای و گلستان نشوند، وجود داشت.

ج) از آنجایی که حکومت نادرشاه بر اقتدارگرایی، تمرکز بر امور نظامی و ارتش متکی بود، پس رونق نهادهای اداری ممکن نبود.

د) علم و آموزش در این دوره، شکوفایی و رونق چندانی نداشت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه معاصر، صفحه‌های ۱۹ و ۲۱ تا ۲۳)

۹۳- گزینه ۳»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) مردم اغلب بینوا و خشمگین پاریس با حمله به زندان باستیل انقلاب خود را آغاز کردند (۱۷۸۹ میلادی).

ب) دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد (۱۸۵۷ میلادی).

ج) جنگ آمریکا و انگلستان سرانجام با پیروزی مستعمره‌نشینان و استقلال آمریکا به پایان رسید (۱۷۸۳ میلادی).

د) جورج واشنگتن به عنوان نخستین رئیس‌جمهور کشور آمریکا انتخاب شد (۱۷۸۹ میلادی).

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه معاصر، صفحه‌های ۲۵ تا ۲۷ و ۲۹)

۸۸- گزینه ۲»

(همیدرضا قاندرامینی - اصفهان)

صورت سؤال، جمله‌ای را می‌خواهد که به‌طور کامل مورد تأکید قرار گرفته باشد. «إن» از حروف مشبّهه بالفعل و به معنای «قطعاً، همانا، به درستی که، بی‌گمان» است که کل جمله بعد از خود را تأکید می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «إنما» بخش دوم جمله را مورد تأکید قرار می‌دهد و نه همه جمله را.

گزینه ۳: «أن» در «أن تُقاتِلُوا» حرفی است که بر سر فعل مضارع می‌آید و به آن معنی التزامی می‌دهد، نباید آن را با «إن» اشتباه بگیریم.

گزینه ۴: «إن» ادات شرط به معنای «اگر» است و نباید آن را با «إن» اشتباه بگیریم.

(انواع همالات)

۸۹- گزینه ۴»

(معمود بادربرین - یاسوج)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «الطالبات» مرجع حال و مؤنث است، ولی «منتصرین» حال و مذکر می‌باشد؛ دقت کنید حال و مرجع حال باید از نظر جنس و تعداد با هم هماهنگ باشند.

گزینه ۲: در ساختار حال جمله، بعد از «واو» مبتدا و خبر می‌آید که هر دو باید مرفوع باشند، بنابراین «و هم مشتاقون» صحیح است.

گزینه ۳: «مُشتاقین» خبر «کان»، از افعال ناقصه، است و نمی‌تواند حال باشد، پس در این عبارت اصلاً حال وجود ندارد.

(فال)

۹۰- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

صورت سؤال، فعلی را می‌خواهد که معادل ماضی استمراری در فارسی باشد. اگر قید حالت به صورت جمله آمده باشد و در آن، یک فعل مضارع وجود داشته باشد و قبل از آن هم یک فعل ماضی باشد، فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود:

(فعل ماضی + فعل مضارع ← فعل ماضی استمراری)

در این‌جا «تَخَلَّصَ» فعل ماضی و «یَنَاجِیَ» فعل مضارع است. ترجمه عبارت: «برادرم از بزرگ‌ترین مشکلات رهایی یافت، درحالی که با پروردگار خویش

مناجات می‌کرد»

(فال)

۹۴- گزینه «۴»

(محمدرضا ابوالحسنی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست (محاکم شرع دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملکی و ارث را حل و فصل می‌کردند). - نادرست (نیروی قزاق بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع‌کننده شورش‌ها و اعتراض‌های داخلی عمل می‌کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارایی چندانی نداشت).

گزینه «۲»: درست - نادرست (نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار بسیار کوچک بود و به چهار وزارتخانه قدیمی مالیه، جنگ، عدلیه و امور خارجه محدود می‌شد).

گزینه «۳»: نادرست (در عصر قاجار همانند دوران پیش از آن، وزیران و صدراعظم‌ها امنیت جانی و مالی کافی نداشتند و شمار قابل توجهی از آنان، جان و دارایی خود را از دست دادند). - درست

گزینه «۴»: درست - درست

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۵، ۳۸ تا ۴۰)

۹۵- گزینه «۲»

(محمدرضا یحیی‌پوری)

تشریح عبارت های نادرست:

الف) دولت روسیه از زمان پتر کبیر، سیاست توسعه‌طلبانه‌ای را با هدف تسلط بر سرحدات شمالی ایران و عثمانی آغاز کرد. در زمان حکومت فتحعلی شاه قاجار و پس از آنکه حاکم گرجستان خود را تحت حمایت دولت روسیه قرار داد، روس‌ها به منطقه قفقاز لشکرکشی کردند و گرجستان را تصرف کردند. این اقدام سرآغاز جنگ‌های ایران و روسیه به حساب می‌آید.

ج) تأسیس بانک استقراضی، شیلات شمال و تأسیس نیروی قزاق از جمله امتیازات اقتصادی و سیاسی بود که روسیه از دولت قاجار گرفت. (بانک شاهنشاهی از جمله امتیازات اقتصادی انگلیسی‌ها بود).

تکته مهم درسی:

ناپلئون بناپارت که سیاست توسعه‌طلبانه‌ای در اروپا و جهان دنبال می‌کرد، با مانع بزرگی همچون انگلستان روبه‌رو شد و چون توان رویارویی مستقیم با آن نداشت، تصمیم گرفت با هجوم به مستعمرانش مانند هندوستان او را از پای در آورد. از آنجا که ایران مناسب‌ترین راه برای دستیابی ناپلئون به هند بود، نمایندگانی را به منظور برقراری رابطه به ایران فرستاد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۱ تا ۴۶)

۹۶- گزینه «۳»

(علیرضا پدرام)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عبارت فوق، مربوط به بعد از جنگ‌های اروپا است.

گزینه «۲»: چنین گزارش‌هایی مطابق کتاب درسی تاریخ (۳) درست و قابل تأیید است.

گزینه «۴»: با قدرت گرفتن قاجار، وضعیت صنایع دستی مختلف در داخل کشور، نسبت به دوران صفویه بهبود یافت.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۴۹ و ۵۰)

۹۷- گزینه «۱»

(محبوبه مبینی)

تشریح عبارت‌ها به ترتیب رویداد:

د) نارضایتی مردم از حکومت قاجار و از دست رفتن سرزمین‌های حاصلخیز و پررونق (۱)

ب) ایجاد تحول فکری در مردم با انتشار روزنامه‌های داخلی (دولتی و غیردولتی) و خارجی (۲)

الف) خشم عمومی مردم از گرانی‌ها و تحصن در حرم عبدالعظیم بعد از به تشنج کشیده شدن اجتماع معترضین (۳)

ج) سخت‌گیری‌های عین‌الدوله و اعلام حالت حکومت نظامی در تهران (۴)
(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۱، ۶۳، ۶۶ و ۶۷)

۹۸- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

ب) مقاومت گروه‌هایی از مردم، علما و روشنفکران پس از به‌توپ بستن مجلس نیز ادامه پیدا کرد. تبریز آغازگر مقاومت در این دوره بود و دو تن از مجاهدان نام‌آور آن خطه به نام‌های ستارخان و باقرخان، بیش از نه ماه در برابر در برابر دشمنان مشروطه مقاومت کردند. آنچه آنان را در هدف‌هایشان پابرجا نگه می‌داشت، حمایت مراجع تقلید مقیم نجف از مشروطه بود.

ج) مراجع تقلید، از نجف اشرف، طی تلگراف‌هایی، به نصیحت شاه پرداختند. در چنین شرایطی، شاه، در شهریور سال ۱۲۸۶، به ناچار متمم قانون اساسی را امضا کرد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۷۰ تا ۷۳)

۹۹- گزینه ۱»

(علیرضا پدرام)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» موارد «ج» و «د» نامناسب است.

گزینه ۳» موارد «الف» و «ج» نامناسب است.

گزینه ۴» موارد «ج» و «د» نامناسب است.

(تاریخ (۳)، بنگ بهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۱۰۰- گزینه ۴»

(محمدرضا ابوالحسنی)

اگر چه حکومت قاجار اراده محکم و توان کافی برای رویارویی با نیروهای اشغالگر نداشت، اما مردم و به خصوص عشایر در قسمت‌های مختلف ایران مانند فارس، بوشهر و خوزستان، تحت تأثیر فتوای مراجع تقلید در برابر متجاوزان ایستادند و از استقلال وطن خویش تا سرحد جان دفاع کردند. دلاورمردان تنگستانی، دشتستانی و دشتی به فرماندهی رئیسعلی دلواری و مردم کازرون به رهبری ناصر دیوان کازرونی با شجاعت و شهامت با نیروهای انگلیسی جنگیدند و ضربه‌های سنگینی به آنان وارد کردند. عشایر عرب خوزستان نیز در «نبرد جهاد» غیورانه با قوای بیگانه جنگیدند. «نکته: بخش اول صورت سؤال، عبارت نادرست را خواسته بنابراین گزینه‌های ۱ و ۲» به دلیل درست بودن بخش اولشان حذف می‌شوند.

در حالی که روس‌ها سرگرم جنگ داخلی بودند، انگلیسی‌ها فرصت را برای تحکیم نفوذ و سلطه پایدار خود و تأمین منافع درازمدتشان در ایران مغتنم شمردند و قرارداد ۱۹۱۹ را با دولت وثوق الدوله منعقد کردند.

(تاریخ (۳)، بنگ بهانی اول و ایران، صفحه‌های ۸۸ و ۹۰)

جغرافیا (۳)

۱۰۱- گزینه ۴»

(میهن مهبی)

منظور از موقعیت یک شهر یا روستا، وضعیت آن سکونتگاه نسبت به پدیده‌های پیرامون خود و همچنین جایگاه آن در سطح ناحیه است. دسترسی شهر اهواز به شبکه ارتباطی خط راه‌آهن و ایجاد موقعیت مناسب برای رونق تجارت و گسترش شهر قاهره به سبب دسترسی به عوامل طبیعی و انسانی پیرامون آن (عبارت‌های «ج» و «د»)، به مفهوم موقعیت اشاره می‌کنند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۰۲- گزینه ۲»

(علیرضا پدرام)

از آنجایی که یک مدرسه متوسطه دخترانه در روستای A تأسیس شده است، دانش‌آموزان این روستا دیگر از خدمات روستای B استفاده نمی‌کنند، بنابراین می‌توان گفت حوزه نفوذ روستای B در ارائه خدمات آموزشی کاهش یافته است.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه ۹)

۱۰۳- گزینه ۳»

(کنکور قارچ از کشور ۱۴۰۳ تیرماه - نوبت دوم)

در برخی از بخش‌های جهان، در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود. برخی، مگالاپلیس را منطقه آبرشهری نامیده‌اند. (رد گزینه‌های ۱ و ۴) با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها به تدریج منطقه مادرشهری به وجود می‌آید. (تأیید گزینه ۳) و رد گزینه ۲» چرا که قرارگیری در امتداد مسیرهای ارتباطی و تمرکز مؤسسات مالی و پولی از ویژگی‌های مگالاپلیس است و نه علل شکل‌گیری منطقه مادرشهری)

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۰۴- گزینه ۳»

(مریم فسروری دهنوی)

از سال ۱۳۳۵ روند شهرنشینی در ایران سرعت گرفت و دوره شهرنشینی سریع آغاز شد. مهم‌ترین علل شهرنشینی سریع عبارت بودند از: الف) از آنجایی که بودجه کشور ما متکی به درآمد حاصل از فروش نفت است و این درآمد در دست دولت ذخیره می‌شود، دولت‌ها با استفاده از درآمد نفتی، بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها، توسعه کارخانه‌ها و تجهیزات و زیرساخت‌ها را به شهرها اختصاص دادند.

ب) از سال ۱۳۴۱ اصلاحات ارضی در روستاها انجام گرفت. اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت زمین و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان. در ایران، اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ (ارباب‌ها) و واگذاری زمین به دهقانان خرده پا انجام گرفت؛ اما به سبب تقسیم نادرست زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد. در نتیجه، مهاجرت روستاییان به شهرها شدت گرفت.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۰۵- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) در برنامه‌ریزی و اداره شهر باید به ایجاد فرصت‌های شغلی و سروسامان بخشیدن به مشاغل بخش غیررسمی توجه کرد از جمله راهکارهایی که در برخی شهرها به این منظور به کار گرفته شده، حمایت از کارآفرینان و ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل است.

د) برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی در شهرها و تأمین امنیت، نخست باید علل و ریشه‌های آسیب‌ها مانند فقر و بیکاری شناسایی شود و از بین برود. (مسکن نامناسب ذکر نشده است)

(پغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۱۰۶- گزینه «۲»

(علیرضا پدرا)

بررسی موارد:

الف) سرانه فضای سبز: $7/2$ متر مربع به ازای هر فرد

ب) سرانه فضای سبز: 20 متر مربع به ازای هر فرد

ج) سرانه فضای سبز: 20 متر مربع به ازای هر فرد

د) سرانه فضای سبز: 12 متر مربع به ازای هر فرد

باتوجه به اینکه سرانه استاندارد و قابل قبول، 15 متر مربع به ازای هر فرد است، در موارد «الف» و «د» کمبود وجود دارد، بنابراین نیاز به برنامه‌ریزی جهت احداث فضاهای سبز وجود دارد.

(پغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۲۹)

۱۰۷- گزینه «۲»

(مبیه ممبیه)

الف) تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی (از مهم‌ترین وظایف بنیاد مسکن انقلاب اسلامی)

ب) تشکیل تعاونی‌های تولیدی روستایی (از مهم‌ترین اقدامات توسعه اقتصادی روستاها)

ج) رسیدگی به مناطق محروم و استقلال کشور و خودبستگی کشاورزی (از اهداف جهاد سازندگی)

د) فصلی و ناکافی بودن درآمد حاصل از کشاورزی (مشکلات اقتصادی روستاها)

(پغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۱۰۸- گزینه «۱»

(مهم‌ابوالحسنی)

«اطلاعات به صورت رقومی به محیط نرم‌افزار وارد و در آنجا کدبندی و ذخیره می‌شود»: ورودی

«اطلاعات به صورت اشکال، نقشه، نمودار، جدول، متن، گزارش و ... نمایش داده می‌شود»: خروجی

(پغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های پغرافیای، صفحه ۳۹)

۱۰۹- گزینه «۲»

(مهم‌ابوالحسنی)

«امروزه هیچ ناحیه‌ای خودبسته نیست و همه نواحی، چه در داخل کشورها و چه در سطح بین‌المللی، برای رفع نیازهایشان به یکدیگر وابسته‌اند»:

اهمیت اقتصادی

«دسترسی به کانال‌ها، بندرها، تنگه‌ها و آبراهه‌ها و نظایر آن از عوامل قدرت کشورهاست و حکومت‌ها می‌توانند از آن‌ها در مواقع خاص استفاده کنند»:

اهمیت سیاسی و دفاعی

(پغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه ۴۴)

۱۱۰- گزینه «۴»

(مریم فسروی رهنوی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در حمل‌ونقل جاده‌ای میزان مصرف سوخت بسیار زیاد است.

گزینه «۲»: در حمل‌ونقل ریلی هزینه احداث خطوط آهن، به‌ویژه در نواحی دارای موانع و پستی و بلندی و همچنین تولید یا خرید واگن‌ها و لوکوموتیوها، زیاد است.

تکلیف: در حمل‌ونقل ریلی هزینه احداث پایانه (ترمینال) متوسط برآورد می‌شود.

گزینه «۳»: حمل‌ونقل هوایی به احداث مسیر نیاز ندارد و ناهمواری و موانع بر سر راه آن نیست؛ اما احداث فرودگاه و تجهیزات مربوط به آن و همچنین تولید و خرید هواپیما به سرمایه‌گذاری هنگفت نیاز دارد.

(پغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۴۵، ۴۶، ۴۸، ۵۲ و ۵۵)

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- گزینه «۲»

(مسین آفونری راهنمایی)

منشأ درک علیت یک پرسش از نوع شناخت‌شناسی (معرفت‌شناسی) می‌باشد. خود مبحث علیت، از مباحث وجودشناسی است، اما پرسش درباره منشأ درک علیت معرفت‌شناختی می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۱۲- گزینه «۴»

(پواد پاکدل)

تومیسیم نام مکتب فلسفی در اروپا است که در قرن ۱۳ توسط توماس آکوئیناس پایه‌گذاری شد. این مکتب فلسفی بیشتر متکی بر آراء ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد دیگر فیلسوف مسلمان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۳»: ابن‌سینا نیز در مبحث الهیات و برهان اثبات وجود خدای خود، از مغایرت وجود و ماهیت استفاده کرده است.

گزینه «۲»: مکتب تومیسیم که تحت تأثیر دو تن از بزرگ‌ترین فیلسوفان مسلمان یعنی ابن‌سینا و ابن‌رشد بود، باعث شد فیلسوفان غربی بار دیگر با فلسفه ارسطو آشنا شوند، نه اینکه سبب بازآشنایی فیلسوفان اروپا با فیلسوفان مسلمان شود.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۱۳- گزینه «۱»

(مهمر رضایی‌بقا)

«هستی» و «چیستی» دو مفهوم از یک چیزند. یعنی در خارج، دو امر جداگانه به نام «ماهیت» و «وجود» نداریم. بلکه ماهیت و وجود، دو مفهوم متفاوت و مختلف در ذهن هستند که از یک موجود واحد در عالم خارج گرفته شده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: با حاضر کردن چیستی چیزی در ذهن، لزوماً به وجود آن پی نمی‌بریم؛ زیرا ممکن است آن ماهیت، موجود نباشد.

گزینه «۳»: اگر به وجود چیزی پی ببریم، لزوماً از ماهیت آن آگاه نیستیم و پرسش‌های «این چیست؟» و «آن چیست؟» بازتابی از فهم وجود چیزی، در عین نفهمیدن ماهیت آن است.

گزینه «۴»: وجود، وجه مشترک موجودات است، نه ماهیات.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه‌های ۳ و ۴)

۱۱۴- گزینه «۴»

(عرفان دهرشیا)

درخت ذاتاً مفهومی ممکن‌الوجود است. پس رابطه موضوع و محمول در این قضیه وجوبی است، زیرا نمی‌توان گفت «درخت ممکن‌الوجود بالذات نیست.» و در نتیجه گزینه «۴» جواب درست این تست خواهد بود.

(فلسفه دوازدهم، پیمان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۵- گزینه «۱»

(علی معزی)

ماهیت‌های متصور در ذهن ممکن است به وجود بیایند و ممکن است به وجود نیایند (امکانی) - واقعیت‌های موجود نیز با توجه به این‌که در حال حاضر واقعیت و وجود یافته‌اند، واجب‌الوجود هستند (ضروری).

(فلسفه دوازدهم، پیمان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۶- گزینه «۴»

(مهمر رضایی‌بقا)

رابطه وجوبی زمانی برقرار می‌شود که حمل یا سلب محمول از موضوع، حتمی و ضروری باشد، به نحوی که نشود بر خلاف آن حکم کرد. از آنجایی که ذات انسان امکانی است و انسان یک موجود ممکن‌الوجود است، بنابراین قضیه «انسان واجب‌الوجود بالذات نیست» ضرورتاً صادق است و در نتیجه این قضیه وجوبی است. چون برخلاف آن نمی‌شود حکم کرد. از آنجا که امکان همواره از ناحیه ذات است و چیزی به عنوان «ممکن‌الوجود بالغیر» وجود ندارد، بنابراین گزینه «۱» نادرست است. غول یک‌چشم با وجود این‌که الان موجود نیست چون علتش موجود نیست، امکان دارد روزی حادث شود. خداوند نیز از آن جا که واجب بالذات است، بنابراین گزینه «۳» قضیه امتناعی خواهد بود.

(فلسفه دوازدهم، پیمان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۱۷- گزینه «۲»

(کنکور فارغ از کشور ۹۷، با تغییر)

تجربه‌گرایان بر این باورند که انسان توالی پدیده‌ها را مشاهده می‌کند و از این توالی دائمی برخی از حوادث، اصل علیت را می‌فهمد. البته هیوم این انتزاع را نامعتبر می‌شمارد.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه ۱۶)

۱۱۸- گزینه «۳»

(عربخان ره‌رشنیا)

ارتباط و پیوستگی میان هر شی و منشأ آن، لازمه و نتیجه اصل علّیت است. لازمه اصل سنخیت نظم و قانونمندی میان دسته‌های مختلف پدیده‌ها است.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: پی‌بردن به وجود علّیت میان برخی پدیده‌ها مانند آتش و گرما، از طریق حس و تجربه است که اکثر عقل‌گرایان و اکثر تجربه‌گرایان در این مسئله اشتراک نظر دارند.

گزینه «۲»: معلول، در ذات خود ماهیت امکانی دارد و زمانی وجوب و وجود می‌یابد که علّتش موجود باشد.

گزینه «۴»: از نظر عقل‌گرایان اصل علّیت عقلی است و از این موضوع می‌شود نتیجه گرفت که آنان اصل سنخیت را که از توابع علّیت است نیز اصلی عقلی می‌دانند، چون سنخیت از نظر عقلی از دل اصل علّیت بیرون می‌آید.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۱)

۱۱۹- گزینه «۳»

(علی معزی)

رابطه درجه حرارت صفر با منجمدشدن آب، رابطه وجودبخشی یا علّیت است. سایر گزینه‌ها به نوعی دو حادثه متوالی هستند و بین آن‌ها رابطه علی و معلولی برقرار نیست.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۲۰- گزینه «۲»

(همید سوریان)

معنای سوم اتفاق به نحو خاص، منادی بی‌هدفی و بدون غایت‌بودن و از پیش معین‌نبودن حرکات جهان است ولی این از پیش نامعین‌بودن می‌تواند معلول معنای اول یا دوم اتفاق هم باشد و در این صورت لازمه خاص معنای سوم نخواهد بود. مثلاً اگر بین علت و معلول رابطه ضروری برقرار نباشد، نمی‌توان انتظار داشت ساختار جهان ضرورتاً رو به سوی غایت معینی پیش برود بلکه گاهی ممکن است تصادفاً متوقف شود. این معنا در گزینه «۴» دیده می‌شود، زیرا گاهی دو عدد «۳» به طور ناگهانی و بدون اضافه‌شدن هیچ عامل دیگری، علت تامه ایجاد «۶» هستند و گاهی از آن‌ها «۶» ایجاد نمی‌شود و این یعنی از علت تامه، معلول حاصل نشده و معنای اول اتفاق رخ داده است (رد گزینه «۴»).

همچنین گاهی معنای سوم اتفاق، معلول معنای دوم است یعنی در اثر نقض سنخیت میان علت و معلول، جهان هدفمندی خود را از دست می‌دهد. این

معنا در گزینه «۱» دیده می‌شود. زیرا در این فرضیه، آب به عنوان عنصر اولیه تناسبی برای تبدیل‌شدن به موجودات معین ندارد و عملاً از آن هر موجودی می‌تواند پدید آید و این نقض سنخیت است (رد گزینه «۱»).

اما چرخه‌ای‌بودن نظام جهان و تبدیل آتش به موجودات و دوباره بازگشتن به حالت آتش اولیه و از نو تبدیل‌شدن به موجودات و ادامه بی‌پایان این چرخه، اگرچه بی‌هدفی نظام جهان را نشان می‌دهد ولی نه نقض ضرورت میان علت و معلول است و نه نقض سنخیت میان آن‌ها.

توجه داشته باشید که در گزینه «۳»، اصلاً حرکتی رخ نمی‌دهد که بخواهد بی‌هدف و بدون غایت باشد، بنابراین امکان رخ دادن معنای سوم اتفاق منتفی است.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۷)

۱۲۱- گزینه «۴»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

اگر مه‌بانگ به این معنا باشد که ذره‌ای بسیار کوچک و فشرده بوده و بر اساس علتی، انفجار رخ داده است، هیچ‌کدام از معانی اتفاق را در بر ندارد و با هیچ‌یک از اصول علّیت مخالف نیست. چون در همین مورد می‌توان از علتی که موجب وقوع انفجار شده، صحبت کرد و اگر آن علت را خدا در نظر بگیریم، نظم و غایت از پیش تعیین‌شده جهان نیز ثابت خواهد شد.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۲۲- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سراوان)

از نظر فیلسوفانی مثل دکارت و کانت زمانی زندگی معنادار می‌شود که از پشتوانه قبول خداوند برخوردار باشد. به همین دلیل تلاش می‌کردند که پایه‌های عقلی اعتقاد به خدا را در میان مردم استوار سازند اما رشد تفکر تجربه‌گرایی مانع این امر شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کرکگور به جای اثبات وجود خدا، از تجربه معنوی درونی برای باور به خدا استفاده می‌کرد.

گزینه «۲»: جیمز دلیل وجود خداوند را در تجربه‌های شخصی درونی می‌داند.

گزینه «۳»: کاتینگهام با ارزش و بااهمیت‌شدن زندگی را معلول قبول خداوند می‌داند، نه استدلال‌های اثبات وجود او.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۲۳- گزینه «۲»

(پوار پاکدل)

نتیجه برهان حرکت ارسطو این است که: محرک بلاحرکی (بدون حرکت) وجود دارد که عامل حرکت در جهان است. اما اصل این که این جهان به یک محرک نخستین نیازمند است که حرکت آن را ایجاد کند، یکی از مقدمات برهان ارسطو است، نه نتیجه آن.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عبارت «جهان پیرامون ما دارای نظم است» اولین مقدمه برهان نظم است که شکل ساده آن توسط افلاطون و بعدها به صورت دقیق تر توسط شاگردش ارسطو تبیین شد.

گزینه «۳»: برهان درجات کمال ارسطو این گونه است:

مقدمه ۱	در میان موجودات برخی خوبتر و بهتر از دیگرانند.
مقدمه ۲	هرکجا خوبتر و بهتر وجود دارد، یک خوبترین و بهترین هم خواهد بود.
نتیجه	موجود و حقیقتی به عنوان خوبترین و بهترین موجود وجود دارد که از همه برتر است و آن واقعیت الهی است. (خدا)

گزینه «۴»: «در جهان حرکت وجود دارد» اولین مقدمه برهان حرکت ارسطو است.

برهان حرکت ارسطو بدین شرح است:

مقدمه ۱	در جهان حرکت وجود دارد.
مقدمه ۲	هر حرکتی نیازمند یک محرک و حرکت دهنده است.
مقدمه ۳	اگر همه محرکها خودشان هم حرکت داشته باشند، سلسله‌ای نامتناهی از محرکها پدید خواهد آمد.
مقدمه ۴	تسلسل محرکهای بی‌نهایت و نامتناهی محال و غیرممکن است.
نتیجه	پس یک محرک بدون حرکت در جهان وجود دارد که علت اولیه حرکت در جهان است. (خدا)

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۴)

۱۲۴- گزینه «۴»

(عرفان رهدشیا)

ویلیام جیمز می‌گوید: «من معتقدم که دلیل وجود خداوند عمدتاً در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است.» و منظور او از این جمله این نیست که مقدمات اثبات وجود خدا باید امور درونی باشد. ویلیام جیمز از جمله کسانی است که اثبات عقلی برای باور به خدا را ضروری نمی‌پندارد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۲۵- گزینه «۳»

(عمیر سوریان)

کرکگور، جیمز و برگسون وجود خدا را بدون اثبات و با دلایل شخصی، درونی و غیرعقلی (عشق، عرفان و تجربه‌های درونی) می‌پذیرفتند در حالی که کانت و کاتینگهام، اصلاً در پی وجودداشتن خدا نبودند بلکه ضرورت وجود خدا (نیاز ضروری انسان به خداواری) را با دلیل عقلی ثابت می‌کردند. کانت به جهت نیاز اخلاق به پشتوانه، ضرورت وجود خدا را اثبات می‌کرد و کاتینگهام بر اساس ارتباط ضروری معناداری حیات با خداواری، ضرورت خداواری را ثابت می‌نمود. پس ساختار روش این دو گروه از فیلسوفان مشترک نبوده است بلکه گروه اول روش شخصی و عرفانی را در پیش گرفتند و گروه دوم روش عقلی برای اثبات نیاز انسان به خداواری را دنبال کردند (رد گزینه «۱»).

گزینه «۲»: اگرچه درست است ولی بهترین پاسخ نیست زیرا به این تفاوت مهم که یک گروه چیزی را اثبات نمی‌کند و فقط وجود خدا را بر اساس ادراکات شخصی می‌پذیرد و گروه دیگر در پی اثبات است، اما نه اثبات وجود خدا بلکه اثبات ضرورت وجود خدا اشاره‌ای نکرده است.

گزینه «۴»: اولاً دسته اول بر تجربه متکی نبود زیرا مقصود از تجربه، تجربه حسی است، نه تجربه‌های درونی شخصی. ثانیاً این پاسخ هم مانند گزینه «۲»، به اندازه گزینه «۳» کامل نیست و نمی‌تواند بهترین پاسخ باشد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۹)

۱۲۶- گزینه «۳»

(علی معزی)

هر دو طرف جمله مندرج در گزینه «۳» یکی هستند و این طور نیست که قسمت دوم این جمله از قسمت اول، نتیجه گرفته شده باشد. بلکه هر دو دقیقاً به یک معنا هستند. اگر تعداد علتها بخواهد بی‌نهایت باشد، به معنی آن است که باید بی‌نهایت پدیده موجود باشد تا نوبت به معلول پیش روی ما برسد و چنین چیزی امکان‌پذیر نیست.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۱۲۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

برهان فارابی برای اثبات وجود خدا (علت‌العلل) شامل چهار مقدمه و یک نتیجه است:

(۱) در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند.

(عمید سوریان)

۱۳۰- گزینه «۱»

دیدگاه خاص ملاصدرا وجود انسان را سراسر فقر و نیاز و وابستگی می‌داند و موجودیت انسان را در وابستگی دائمی به یک موجود غنی بالذات تصویر می‌کند. در این صورت انسان به خودی خود وجودی ندارد بلکه در ارتباط با وجود خداوند، وجود می‌یابد و وجود او چیزی جز وجود خداوند نخواهد بود. بنابراین چون وجود خداوند خیر نامتناهی است، وجود انسان هم سراسر خیر خواهد بود و معنای متعالی موجودیت انسان توجیه خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۲» و «۴»: این تصاویر بر فلسفه ابن‌سینا و دیگر فیلسوفانی که خداوند را اثبات می‌کنند نیز منطبق است و تمایز دیدگاه ملاصدرا را نشان نمی‌دهد.

گزینه «۳»: از نظر ملاصدرا انسان هرگز به غنا و استقلال نخواهد رسید و تنها موجود غنی و مستقل خداوند است و انسان هم ناچار است در وابستگی دائمی به خداوند باقی بماند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۶ تا ۵۰)

۲) هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد. یعنی فقط در صورتی که علت موجود باشد، معلول هم موجود خواهد بود.

۳) اگر معلولی که اکنون موجود است، علتی داشته باشد که آن علت هم خودش معلول باشد، به ناچار، این معلول هم علت دیگری دارد. حال اگر این علت دوم هم معلول باشد، برای موجودشدن به علت سوم نیاز دارد.

۴) تسلسل علل نامتناهی باطل است.

نتیجه: پس سلسله علت‌های این جهان منتهی به علتی می‌شود که خودش نیازمند به علت نیست.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۲ تا ۴۴)

۱۲۸- گزینه «۴»

(پرگل ریمی)

گزینه «۴» در واقع یکی از مقدمات برهان ابن‌سیناست که بر اساس مغایرت وجود و ماهیت و تفکیک موجودات به واجب‌الوجود و ممکن‌الوجود صورت‌بندی می‌شود و ملاصدرا در این نظر از ابن‌سینا پیروی نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۵ و ۴۶)

۱۲۹- گزینه «۳»

(پواد پاکدل)

بیت «گر اندیشه کنی از راه بینش / به عشق است ایستاده آفرینش» توصیفی است منظوم و شعری از عبارت «عشق به‌عنوان اشتیاق ذاتی و ذوق فطری عامل دوام و بقای ممکنات است.» واژه «ایستاده» نشان‌دهنده بقای جهان ممکنات است که توسط عشق و اشتیاق ذاتی موجودات فراهم می‌شود. (رد سایر گزینه‌ها)

نتیجه: ابن‌سینا می‌گوید: «هر یک از ممکنات به‌واسطه حقیقت وجود خود، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت از بدی‌ها گریزان. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.»

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۷ و ۴۸)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۲۱ دی

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰

زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
سیدمحمدرضا مهدوی	ویراستار مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه «۲»

(ممید اصفهانی)

نام کشورهای «مراکش» و «مصر» مدنظر است.

(هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه «۱»

(ممید اصفهانی)

حروف عبارت: د ر ک م ت ن

حروف به ترتیب: ت د ر ک م ن

معلوم است که فقط حرف «ن» جابه‌جا نشده است.

(هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

عناد با نیما در متن، یه معنای دشمنی با اوست: صاحبان اندیشه‌های واپسگرا و عوام به مخالفت با آنها پرداختند و افرادی چون نیما و جمالزاده مورد تکفیر و طرد عده‌ای قرار گرفتند که البته عناد «دشمنی» با نیما از همه بیشتر بود.

(هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه «۱»

(ممید اصفهانی)

املائی «برخاسته» به همین شکل درست است.

(هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه «۳»

(ممید اصفهانی)

بیان گزینه «۳» در انتهای بند نخست هست:

انقلاب نیز مانند همه جریانات تاریخی و سیاسی با اندکی فاصله بر ادبیات اثر گذاشت. این فاصله‌ی ۱۵ ساله برای تأثیر واقعه‌ای سیاسی در ادبیات و هنر زمانی بسیار کوتاه بود و نشان‌دهنده‌ی این مسئله است که حرکت و جنبش مردمی برخاسته از درون و خواست مردم بود.

(هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

رمان تهران مخوف پس از انقلاب مشروطه نوشته شده است، پس بیان گزینه «۴» نادرست است. به دیگر عبارت‌ها در متن به‌وضوح اشاره شده است.

(هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه «۴»

(ممید اصفهانی)

در متن می‌خوانیم «تنها نوآوری نیما در افسانه از نظر ساختار، حذف قافیه از مصراع سوم چهارپاره بود.» این موضوع در گزینه پاسخ نیست، در این گزینه از نظر ساختار، شباهتی با چهارپاره دیده نمی‌شود.

(هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه «۲»

(غریزاد شیرممدلی)

می‌دانیم حیوان لندن موش است و رنگ پکن زرد نیست. پس شهری که حیوان آن فیل و رنگ آن زرد باشد، نه لندن و نه پکن، بلکه توکیو یا برلین است. عدد برلین ۱۲ است و عدد توکیو عددی دورقمی که تنها عدد دورقمی باقی‌مانده ۱۸ است. پس عدد این فیل زرد قطعاً دورقمی است.

(هوش منطقی و ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۱»

(غریزاد شیرممدلی)

طبق پاسخ سؤال قبل، اگر عدد اسب ۵ باشد، قطعاً متعلق به پکن است. چرا که توکیو و برلین عددهای ۱۲ و ۱۸ دارند و حیوان لندن موش است. عدد لندن قطعاً ۳ است. پس عدد موش ۳ است.

(هوش منطقی و ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۱»

(غریزاد شیرممدلی)

ترتیب الفبایی شهرها و حیوان‌ها:

برلین	پکن	توکیو	لندن
اسب	خرس	فیل	موش

حال که خرس متعلق به پکن است، قطعاً رنگ آن زرد نیست.

(هوش منطقی و ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۲»

(غریزاد شیرممدلی)

همه اطلاعات را در جدول زیر می‌بینیم:

نام شهر	حیوان	عدد	احتمال رنگ
برلین	اسب	۳ یا ۵	همه رنگ‌ها
پکن	خرس	۳ یا ۵	همه رنگی به جز زرد
توکیو	فیل	۱۸	همه رنگ‌ها
لندن	موش	۱۲	همه رنگ‌ها

عدها ۲ حالت دارند. برای رنگ‌ها نیز $3 \times 3 \times 2 = 18$ حالت هست.

پس در کل $\frac{1}{36} = \frac{1}{2 \times 18}$ احتمال هست که حدس‌زننده صورت سؤال،

همه چیز را کاملاً درست حدس زده باشد.

(هوش منطقی و ریاضی)

$$1 = 1 \times 1 = 1 \times 1 \times 1, \quad 64 = 8 \times 8 = 4 \times 4 \times 4$$

$$729 = 27 \times 27 = 9 \times 9 \times 9$$

(هوش منطقی و ریاضی)

(فرزاد شیرمحمدی)

۲۶۵- گزینه «۲»

$$(9-7) \times 2 = 4$$

$$(8-3) \times 4 = 20$$

$$(10-1) \times 3 = 27$$

$$(6-2) \times ? = 8 \Rightarrow ? = 8 \div 4 = 2$$

(هوش منطقی و ریاضی)

(عمید کنی)

۲۶۶- گزینه «۱»

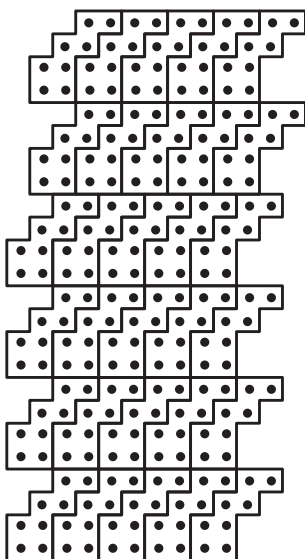
شکل صورت سؤال با ۱۸۰ درجه چرخش به شکل گزینه «۱» تبدیل می‌شود.

(هوش غیرکلامی)

(فاطمه راسخ)

۲۶۷- گزینه «۴»

شکل مدنظر:

(هوش غیرکلامی)

(فاطمه راسخ)

۲۶۸- گزینه «۳»

تعداد قسمت‌های رنگی، الگوی عددهای اول دارند:

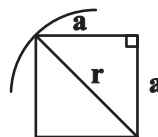
$$2, 3, 5, 7, ? \rightarrow ? = 11$$

(هوش غیرکلامی)

(عمید کنی)

۲۶۲- گزینه «۳»

اگر شعاع دایره را عدد ۲ فرض کنیم، نصف ضلع مربع درونی $\frac{r}{\sqrt{2}}$ خواهد بود:

$$a^2 + a^2 = r^2 \Rightarrow r = a\sqrt{2} \Rightarrow a = \frac{r}{\sqrt{2}}$$

و از مساحت بین مربع و دایره، $\frac{1}{4}$ رنگی است.

مساحت دایره نیز πr^2 و مساحت مربع $2r^2 = \frac{4r^2}{2} = \frac{4r^2}{\sqrt{2}^2}$ است.

$$\frac{(\pi r^2 - 2r^2) \times \frac{1}{4}}{\pi r^2} = \frac{(\pi - 2)}{4\pi}$$

پس کسر خواسته شده چنین است:

(هوش منطقی و ریاضی)

(فاطمه راسخ)

۲۶۳- گزینه «۴»

می‌دانیم عددهای مدنظر، ۲، ۳ و ۴ است. حاصل $2 \times 4 = 8$ ، $2 \times 3 = 6$ و $3 \times 4 = 12$ عددی زوج است. پس داده «الف» کمکی به ما نمی‌کند.

همچنین اگر $\triangle$ از $\square$ کوچک‌تر باشد، حاصل $\square - \triangle$ عددی منفی است و این موضوع نیز به ازای $\square = 3$ ،

$\triangle = 2$ ، $\square = 4$ ، $\triangle = 2$ ، $\square = 4$ و $\triangle = 3$ ، $\square = 4$ رخ می‌دهد. پس داده «ب» نیز به تنهایی کافی نیست.

با هر دو داده نیز به جواب نمی‌رسیم. مثلاً $\triangle = 2$ و $\square = 3$ و نیز $\triangle = 2$ و $\square = 4$ با هر دو داده سازگار است.

(هوش منطقی و ریاضی)

(عمید کنی)

۲۶۴- گزینه «۲»

عددهایی که مربع کاملند:

$$4 = 2 \times 2, \quad 9 = 3 \times 3, \quad 121 = 11 \times 11$$

عددهایی که مکعب کاملند:

$$8 = 2 \times 2 \times 2, \quad 216 = 6 \times 6 \times 6, \quad 1000 = 10 \times 10 \times 10$$

عددهایی که هم مربع کاملند و هم مکعب کاملند:

۲۶۹- گزینه «۴»

(خطه، اسخ)

در الگوی صورت سؤال، طرحی در قسمت‌های «الف»، «ب» و «ج» و در نتیجه «د» در حرکت است. طرح بین قسمت‌های (۱) و (۲) در تغییر و طرح دیگر در شماره‌های ۱، ۲، ۳ و ۴ به این شکل در حرکت است:

شکل ۱	شکل ۲	شکل ۳	شکل ۴
۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳

(هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه «۳»

(غزاد شیرممرلی)

ناظر پشتِ جسم، تصاویر را قرینه می‌بیند. همچنین جلوترین جسم از دید ما، عقب‌ترین جسم از دیدِ اوست و بر عکس.

(هوش غیرکلامی)